

Trăiască mișcarea sindicală unită din România!

Congresul Uniunii Generale a Sindicatelor din România

Eveniment de seamă în viața politică și socială a țării, Congresul Uniunii Generale a Sindicatelor din România și-a încheiat ieri lucrările. Congresul a constituit pentru organele și organizațiile sindicale un prilej de exigentă analiză a activității, de perfecționare continuă a acesteia, în vederea îndeplinirii exemplare a rolului și atribuțiilor ce le revin în adâncirea democrației muncitorești, pentru stimularea și mobilizarea oamenilor muncii la o participare și mai activă la conducerea întreprinderilor și instituțiilor, a întregii țări, pentru îndeplinirea marilor obiective stabilite de Congresul al XII-lea al partidului în actuala etapă de dezvoltare economico-socială a țării. Desfășurându-și lucrările în preajma sărbătoririi celei de-a 60-a aniversări a Partidului Comunist Român, Congresul U.G.S.R.

(Continuare în pagina 3)

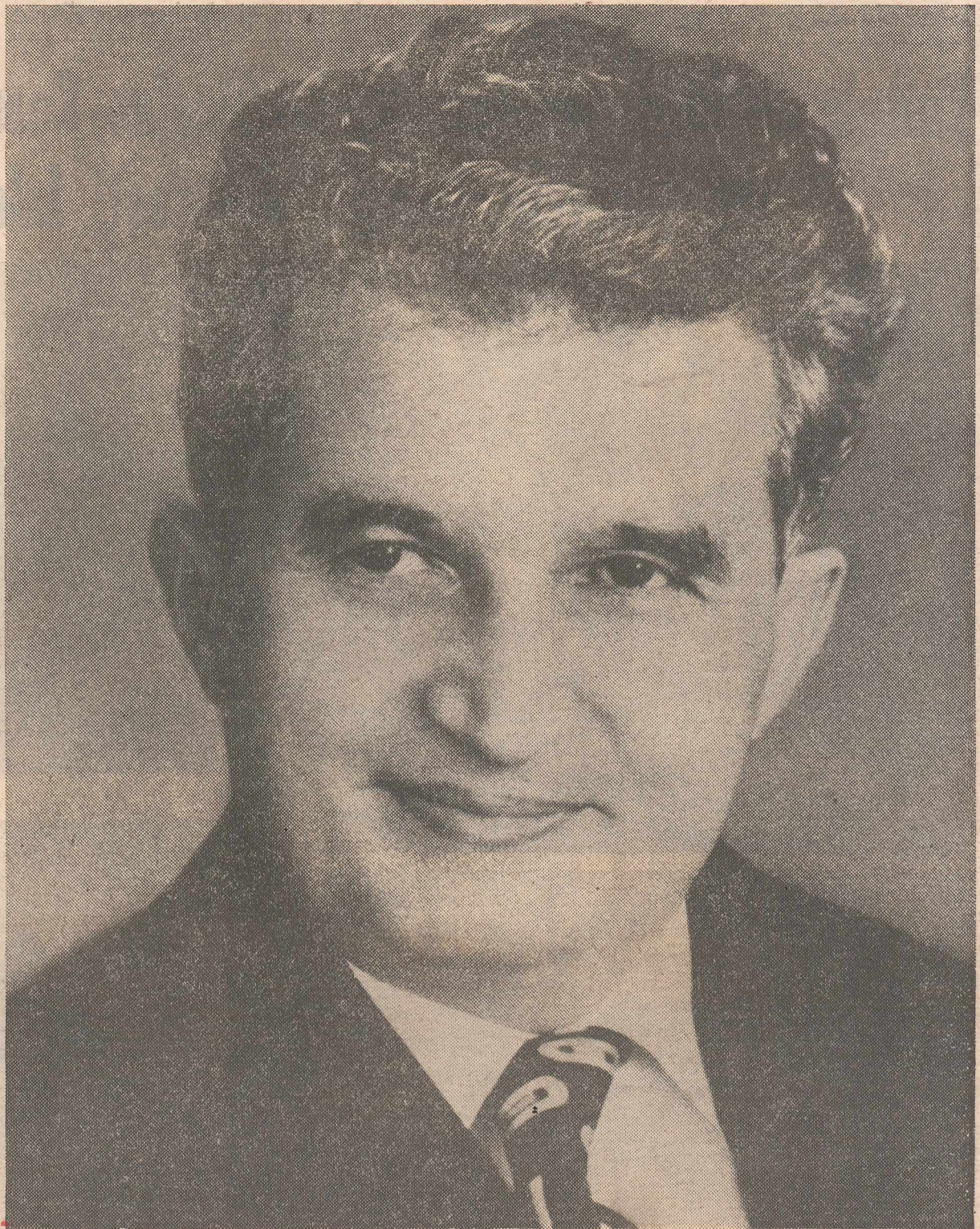
N. GRIGORE MARĂȘANU

15

ANUL XXX (1348)
9 APRILIE 1981

Flacăra

Săptăminal editat de
Frontul Democrației
și Unității
Socialiste

VRANCEA — un județ al muncii la Porțile Dorului

Interviu cu tovarășul GHEORGHE STOICA, prim-secretar al Comitetului județean Vrancea al P.C.R., președinte al Consiliului popular județean

— Am revenit, recunoaștem, pe pământul Vrancei după o mai lungă absență și nu ne-a fost greu să constatăm că aici, în această străveche vatră românească, s-au petrecut ample transformări innoitoare, unele fiind parcă de domeniul visului, al miracolului. V-am ruga, stimate tovarășe prim-secretar Gheorghe Stoica, să ne vorbiți despre ele.

— Așa e, în județul nostru, ca peste tot în țară, s-au produs ample și profunde mutații în activitatea economico-socială și, implicit, în viața oamenilor. Ele sînt expresia gândirii și practicii novatoare a partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu nemijlocit, materializarea efortului și hărniciei locuitorilor acestor meleaguri încărcate de istorie. Schimbările de esență petrecute în Vrancea acestui timp se sus-

(Continuare în paginile 12—13)

OVIDIU IOANIȚOIAIA

„Pornind de la rolul nou al sindicatelor în societatea noastră, se poate afirma că nu există sector de activitate în care acestea să nu fie prezente, să nu participe la întreaga viață politico-socială.”

NICOLAE CEAUȘESCU

● Două fotoreportaje: VINE PRIMAVARA IN BUCOVINA (pag. 6) și NIȘTE GRĂDINARI ORGOLIOȘI (pag. 7) ● Atelier: EDGAR PĂPU (pag. 15) ● O PROMOȚIE DE AUR (pag. 19) ● FILE DIN MAREA EPOPEE A UNITĂȚII NAȚIONALE A ROMANILOR (pag. 20)

Din nou despre

O descoperire străină pe care noi o deținem de mai mult de un deceniu și jumătate

Ceea ce părea absurd, ceea ce părea o pură incăpăținare de pe-aici, de prin părțile locului, și anume ideea cu privire la acțiunea anticanceră a hidrochinonei, devine tot mai mult realitate, o realitate la care ajung treptat tot felul de cercetători din tot felul de părți ale lumii. Privind de la distanță America — vreau să zic Statele Unite ale Americii — poate să ni se pară că marea vogă pe care-o cunoaște în Statele Unite ale Americii hidrochinona decurge ea însăși din cheful personal al cuiva de a spori rostul și rolul unei anumite substanțe. În fond, dacă vom spune că este a treia lucrare despre care luăm cunoștință în legătură cu acțiunea anticanceră a hidrochinonei, cineva ar putea zice: ei bine, așa sînt ei, americanii, au acum o anumită pornire spre hidrochinonă. Numai că trebuie precizat: cele trei lucrări despre acțiunea anticanceră a hidrochinonei aparțin unor colective diferite, situate

(Continuare în pagina 9)

ADRIAN PAUNESCU

Teatrul e o lume care nu-și ajunge și-atunci ne devoră pe toți, dovadă că el începe numai seara, cînd ziua se inclină și noaptea stă să se deschidă, adică în lacrima de timp cînd fiecare clipă singurează mărgăritar. Sus pe scenă, o umanitate aparent fără legătură cu legile vieții ale pămîntului joacă jocul curții marțiale, condamnă și execută, iar vinovații nu contează, fiindcă ei vor muri și-a doua seară și nu vor muri niciodată în istorie, ci vor muri numai în noi cînd ne vom alege acasă și vom lungi povestea-n vis pînă-n zori și poate nu o vom uita niciodată.

Orice poet tînar, căutîndu-și certificatul de existență, suferă mari infringeri numite Eminescu, Macedonski, Arghezi, Blaga, iar prin timp ele se mai numesc Nichita Stănescu, Ion Gheorghe, Adrian Păunescu și urcă tot mai înșingurat și mai rupt muntele suferinței. E soarta celor care s-au născut să ia vîfor în gură și să nu poată să-l lepede decît amestecat cu carnea trupului.

Actorii triumfă în fiecare seară mai înalt decît poezii. Mai frumoșii în lu-

mină. Ei nu umblă cu miinile prin tălerile nebunii ca să și le spele de singele negru de neputință al multîmilor ce trebuiesc apărute (și nimeni nu le poate apăra și toți vin la rînd să încerce!), ei sînt ființa de lut a poveștii.

Taina clipelor mărgăritar

Vraja e în adîncuri, dar ei trezesc licurici adormiți în buturugile timpului și misterul prinde chip, se mișcă, iubește, urăște, bea, cîntă — și totul e ca un fulger zvircolindu-se peste o rană ascunsă în noi. Ne doare și ne place. E duhul morții care ne înțeapă degetele cu acul și de-o mie de ori fantastica

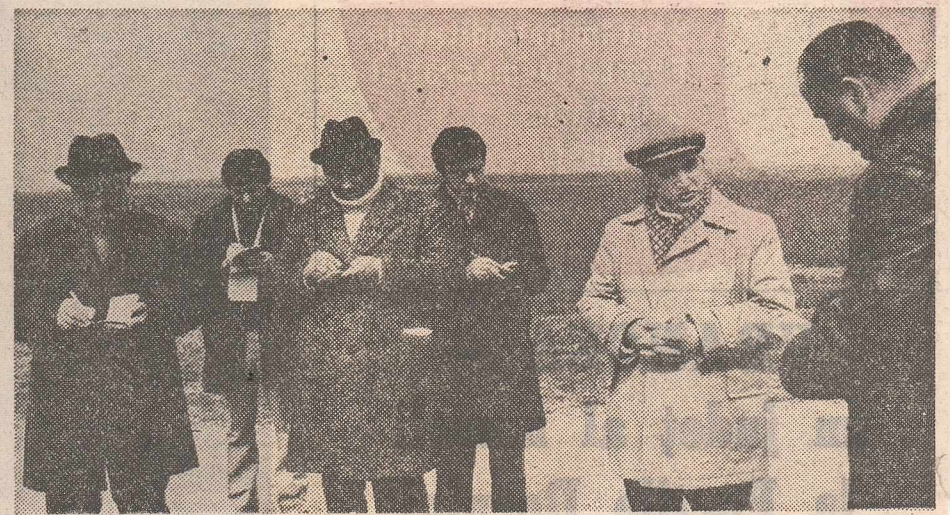
dezlănțuire a vieții. O biruință uimită, patimă, mistuire, chin și nemărginită dragoste. Actorii calcă lemnul scenei și lemnul acela atît de puțin se înfrigează, crește și devine istorie. E atît de frumos incit mă gîndesc că dreptul de a fi lemn pe scenă li se acordă doar stejarilor care și-au salvat pădurile de la dezastru.

Nu cred deloc în generațiile de sacrificiu. Sînt plămada tăcerii și a surmenajului. Dar cred în generațiile spontane și cu frenetică putere de rostire. Sînt ele cînuna unor furtuni ezoterice? Nu știu. E un noroc că apar. Și o bucurie că dăinuiesc. Iar teatrul românesc trăiește astăzi douăzeci și cinci de ani de la apariția celei mai mari promoții de actori de după război: George Constantin, Mircea Albulescu, Silvia Popovici, Victor Robengiu, Anza Pellea, Gheorghe Cozorici, Constantin Rauțchi — și încă zece mari nume care se adună să închipuie pentru noi, în fiecare seară, o lume miraculoasă. Taina clipelor singerind mărgăritar. La mulți ani!

FANUȘ NEAGU

Lucrările campaniei agricole de primăvară — la timp și de bună calitate

Vizitele de lucru ale tovarășului Nicolae Ceaușescu în unități agricole din județele Giurgiu, Călărași, Ialomița și Mureș

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a efectuat miercuri, 1 aprilie, o vizită de lucru în unități agricole din județele Giurgiu, Călărași și Ialomița. În această vizită tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost însoțit de tovarășii Emil Bobu, membru al C.C. al P.C.R., și Angelo Miculescu, viceprim-ministru al guvernului, ministrul agriculturii și industriei alimentare.

★

În timpul vizitei, secretarul general al partidului a analizat cu factorii de răspundere, cu lucrătorii ai ogoarelor din județele respective, aspecte privind desfășurarea lucrărilor campaniei agricole de primăvară, modul cum se acționează pentru creșterea puternică a producției agricole, pentru edificarea unei agriculturi moderne, de mare eficiență și înalt randament, care să asigure satisfacerea din ce în ce mai bună a cererii de produse agroalimentare, contribuind astfel la ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii. Au fost urmărite, totodată, modul cum se asigură folosirea judicioasă a terenurilor agricole, de bazele tehnico-materiale de care dispun unitățile, a forței de muncă și a specialiștilor, executarea lucrărilor agricole corespunzător normelor agrozootehnice înaintate, îmbunătățirea activității din zootehnie.

Ca de fiecare dată când s-a aflat în mijlocul oamenilor muncii, tovarășul Nicolae Ceaușescu a dat, la fața locului, îndrumări și indicații concrete în scopul îmbunătățirii activității în sectoarele respective. Astfel, la C.A.P. Călugăreni, din județul Giurgiu, secretarul general al partidului, analizând modul în care este înșămânțat porumbul, a cerut specialiștilor să mărească densitatea plantelor în vederea obținerii unor producții mai mari la hectar. Oprindu-se de mai multe ori pentru a constata stadiul de vegetație a griului și remarcând că nu peste tot densitatea este corespunzătoare, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut specialiștilor ca în vederea sporirii densității atât la griu, cât și la porumb și floarea-soarelui, să fie aduse unele perfecționări constructive semănătorilor.

Problema densității plantelor a fost ridicată și în timpul vizitei la C.A.P. Căscioarele, județul Călărași. Secretarul

general al partidului a trasat ministerului de resort. Academiei de științe agricole și silvice sarcina de a experimenta imediat pe loturi reduse soluții cât mai avantajoase din acest punct de vedere.

Au fost abordate, de asemenea, probleme cum sînt sporirea vitezei de lucru în campania agricolă de primăvară și asigurarea cu furaje. Secretarul general al partidului a subliniat că se impune folosirea din plin a timpului prielnic pentru obținerea unui ritm corespunzător la înșămînțări și a atras atenția asupra necesității folosirii, la transportul furajelor, a atelajelor cu tracțiune animală, care se dovedesc mai adecvate la condițiile din această zonă agricolă.

La încheierea vizitei în județele Giurgiu și Călărași, tovarășul Nicolae Ceaușescu a indicat primilor secretari ai comitetelor județene de partid, cadrelor de conducere din agricultură să ia măsuri energice pentru o mai bună organizare a muncii în fiecare consiliu agro-industrial, cooperativă agricolă de producție, întreprindere agricolă de stat, astfel încît fiecare zi, fiecare oră bună de lucru să fie folosite intens, pentru accelerarea ritmului lucrărilor din această perioadă, pentru îmbunătățirea activității în zootehnie, în toate sectoarele agricole din cele două județe.

În județul Ialomița, secretarul general al partidului, atrăgînd atenția că trebuie să se facă totul pentru a nu permite revărsarea apelor, pentru a preîntîmpina inundațiile, a cerut conducerii ministerului de resort să acționeze cu maximum de operativitate pentru eliminarea bălților și excesului de umiditate din Lunca Ialomiței și partea centrală a Bărăganului, să mobilizeze mijloacele mecanice necesare pentru curățirea terenului de resturi vegetale, astfel încît să fie asigurată folosirea integrală cit mai avantajoasă a întregului fond funciar din zonă.

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în unități agricole din județele Giurgiu, Călărași și Ialomița are o importanță deosebită. Prezența secretarului general al partidului în mijlocul lucrătorilor ogoarelor acum, în plină campanie agricolă de primăvară, constituie o pregnantă mărturie a preocupărilor conducerii de partid și de stat, personal a tovarășului Nicolae Ceaușescu, în direcția perfecționării continue a activității în agricultură, ramură de o deosebită im-

portanță a economiei naționale, a înfăptuirii unei revoluții profunde agrare în concordanță cu cerințele noii etape de dezvoltare multilaterală a țării. Prin întreaga sa desfășurare, prin problema abordată, vizita s-a înscris ca o nouă contribuție a secretarului general al partidului — întîmpinat de lucrătorii ogoarelor, pe întregul parcurs al vizitei, cu sentimente de aleasă stimă și înaltă prețuire — în orientarea eforturilor generale ale întregii țărâni spre înfăptuirea programelor de ridicare continuă a activității din agricultură, de trecere la o nouă calitate, de înfăptuire a noii revoluții agrare.

★

Marti, 7 aprilie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a efectuat o vizită de lucru în câteva unități agricole ale județului Mureș. În această vizită, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost însoțit de tovarășul Iosif Banc, membru al Comitetului Politic Executiv, secretar al C.C. al P.C.R.

Întîlnirea primului bărbat al țării cu oamenii muncii și specialiștii din agricultură, cu activiștii de partid și de stat a prilejuit din nou un amplu și fructuos dialog de lucru, consacrat în principal mersului lucrărilor campaniei de primăvară, modul cum se înfăptuiesc sarcinile și obiectivele stabilite pentru modernizarea agriculturii în acest an și pe parcursul actualului cincinal. Cu acest prilej, schimbul de păreri și în mod special îndrumările și recomandările secretarului general al partidului nostru au vizat nu numai dezbaterile și rezolvarea unor probleme de la fața locului, ci constituie, deopotrivă, sub raport teoretic și practic, un valoros ghid orientativ pentru toți oamenii muncii din agricultură țării noastre. Prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu în mijlocul agricultorilor mureșeni reprezintă, totodată, o nouă mărturie a preocupării constante a conducerii partidului nostru, a secretarului său general, de a ridica pe o nouă treaptă întreaga activitate din agricultură, de a asigura sporirea contribuției acestei importante ramuri la dezvoltarea economiei generale, la ridicarea nivelului de trai al poporului nostru.

La începutul vizitei, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost informat de către primul secretar al Comitetului județean de

partid, tovarășul Nicolae Vereș, asupra modului în care se desfășoară lucrările de sezon. A urmat apoi un prim popas la Asociația economică intercooperatistă de îngrășare a tineretului taurin de la Vidrasău, unde tovarășul Nicolae Ceaușescu, apreciind rezultatele obținute de către oamenii muncii din această unitate agricolă, a indicat ca în viitor să se respecte cu strictețe greutatea minimă de livrare a animalelor.

A urmat un nou popas pe terenurile C.A.P. Vidrasău, unde analizîndu-se starea de vegetație a griului, președintele țării a cerut specialiștilor să se întreprindă tehnologia de alcătuire a furajdensității plantelor la hectar.

Următorul moment al vizitei l-a avut loc la C.A.P. Sînpaul, unitate ce se recomandă prin rezultate de excepție în domeniul creșterii animalelor. În cadrul dialogului purtat cu membrii cooperatori, cu specialiștii, tovarășul Nicolae Ceaușescu a recomandat ca buna experiență dobîndită să fie extinsă și în alte județe.

Secretarul general al partidului a fost apoi oaspetele unei alte mari unități agricole județene. Complexul de creștere și îngrășare a tineretului taurin de la I.A.S. Iernut, unitate unde spiritul inovator și grija gospodărească s-au afirmat între altele prin cîteva realizări originale privind tehnologia de alcătuire furajelor, modul de realizare a ventilației și sistemul de boxare al grajdurilor.

În continuare, la Consiliul unic agroindustrial Iernut, președintele țării a fost informat despre preocuparea celor de aici, de a semăna un nou soi de hibrid de mare productivitate, iar la Asociația intercooperatistă de îngrășare a tineretului bovin de la Cuci, ultima unitate vizitată, au fost abordate probleme privind alegerea celor mai judicioase metode pentru creșterea animalelor și asigurarea prin mijloace variate a necesarului de furaje.

Pretutindeni secretarul general al partidului nostru a fost întîmpinat de un mare număr de oameni ai muncii, români, maghiari, germani, care au înțeles și exprime bucuria și marea lor grațitudine față de iubitul fiu al poporului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, omul care simbolizează atât de pregnant înțelepciunea, vigoarea și aspirațiile întregului nostru popor.

ION CODRU
LIVIU MAIOR

Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Congresul U. G. S. R.

La Congresul Uniunii Generale a Sindicatelor din România, puternică manifestare a democrației muncitorești, expresie a participării active, în strînsă unitate, a clasei muncitoare, a tuturor oamenilor muncii la conducerea și dezvoltarea societății noastre socialiste. În înfăptuirea politicii partidului, momentul cel mai înălțător l-a constituit magistrala cuvîntare rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România.

Evocînd glorioasele tradiții de luptă ale clasei muncitoare din România, cuvîntarea subliniază drumul glorios parcurs de patria noastră în construcția noii orînduirii. Astfel, România înfățișează acum, la începutul celui de-al șaptelea cincinal, tabloul unei țări cu o economie dinamică, cu o viață socială înfloritoare. Producția industrială realizată este de 43 de ori mai mare, iar venitul național de 14 ori mai mare decît în perioada dinainte de cel de-al doilea război mondial. În ultimii 10 ani, producția industrială globală a crescut de 2,9 ori, iar producția netă de 3 ori; în aceeași perioadă, producția agricolă globală a sporit de 1,6 ori, iar volumul comerțului exterior s-a mărit de 5 ori. Ca urmare a acestei intense dezvoltări economice, veniturile bănești ale populației au crescut. În perioada menționată, de 2,3 ori, iar veniturile din fondurile sociale de consum pe o familie s-au dublat. Statul a cheltuit de circa 2 ori mai mult pentru învățămînt și sănătate, s-au construit circa 1 600 000 de locuințe. În cincinalul 1976-1980, s-a realizat cea mai puternică sprijinire a veniturilor populației din întreaga perioadă a construcției socialiste. Astfel, retribuiția medie nominală a crescut de la 1 595 lei lunar, în 1975, la 2 238 lei în 1980, iar retribuiția reală a sporit, pe întregul cincinal, cu 29 la sută, față de 18-20 la sută, cît se prevăzuse inițial. În același timp, pensia medie nominală de asigurări sociale a crescut. În cincinalul trecut, cu circa 26 la sută. S-au majorat, de asemenea, alocațiile pentru copii, în medie cu 23,5 la sută. În cincinalul trecut au continuat să se dezvolte puternic învățămîntul, știința, cultura.

Toate aceste succese sînt rezultatul muncii eroice, susținute, entuziaste, sub conducerea Partidului Comunist Român, a clasei muncitoare, clasa conducătoare a societății, a tărînimii, a celorlalte categorii de oameni ai muncii. Dar, se arată în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, afirmarea și recunoașterea rolului conducător al partidului comunist în societatea noastră socialistă nu diminuează în nici un fel rolul sindicatelor sau al altor organizații de masă și obștești; dimpotrivă, „activitatea politică a partidului duce și trebuie să ducă la creșterea rolului acestora în toate domeniile de activitate”.

După cum se subliniază în cuvîntare, în stabilirea obiectivelor și a rolului sindicatelor în condițiile orînduirii socialiste, partidul nostru a pornit de la faptul că sindicatele au devenit organizații ale proprietarilor, producătorilor și beneficiarilor tuturor bunurilor materiale și spirituale. În consecință, acestor organizații le revine înalta misiune și răspundere de organizare a clasei muncitoare, a tuturor oamenilor muncii în vederea participării la conducerea tuturor domeniilor de activitate. „Sindicatele sînt chemate — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — să asigure îndeplinirea neabătută a rolului istoric al clasei muncitoare în conducerea societății, în asigurarea dezvoltării economico-sociale a țării, în ridicarea bunăstării materiale și spirituale a întregului popor, în asigurarea independenței și suveranității naționale”. În acest scop, sindicatele trebuie să asigure unirea conștientă a tuturor oamenilor muncii în activitatea de dezvoltare economico-socială a țării și, totodată, să acționeze pentru întărirea controlului organizat desfășurat de clasa muncitoare, de oamenii muncii asupra felului cum se aplică legile și hotărîrile de stat și de partid, asupra conducerii tuturor domeniilor de activitate.

Cuvîntarea arată că sindicatele au, de asemenea, datoria să acorde o atenție deosebită condițiilor de muncă și de viață ale celor ce muncesc, în general a tuturor problemelor sociale, participînd activ la elaborarea legilor și hotărîrilor necesare înfăptuirii în cele mai bune condiții a

programului adoptat de Congresul al XII-lea al partidului în vederea creșterii bunăstării oamenilor muncii. Organizațiile de sindicat trebuie să contribuie la aplicarea justă, în fiecare unitate economică, a principiilor socialiste de retribuție, astfel încît fiecare să primească în raport cu eforturile depuse, cu contribuția la dezvoltarea economico-socială a țării. În același timp, sindicatele trebuie să vegheze la asigurarea unor condiții corespunzătoare de muncă, în spiritul normelor stabilite prin lege, să participe nemijlocit la aplicarea regulilor de protecție și securitate a muncii, la îmbunătățirea asistenței sanitare, organizarea odihnei și a tratamentului oamenilor muncii, la buna funcționare a cantinelor și căminelor muncitorești, la repartizarea judicioasă și echitabilă a locuințelor. Sindicatul le revin sarcini importante în realizarea de către conducerea ministerelor, centralelor și întreprinderilor a programelor de pregătire și perfecționare profesională a forței de muncă, în bună desfășurare a cursurilor de calificare, policalificare și reciclare, în vederea ridicării pregătirii profesionale și tehnice a oamenilor muncii, în concordanță cu noile cereri ale științei și tehnicii moderne. De asemenea, răspunderea deosebită revin sindicatelor în educarea și formarea omului nou, în organizarea mai bună a timpului liber al oamenilor muncii. „Se poate spune — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — că în elaborarea politicii interne și externe, în dezvoltarea economico-socială a țării noastre nu există domenii în care sindi-

catele, ca organizații ale oamenilor muncii, să nu-și exercite rolul și atribuțiile de mare însemnătate ce le revin în marea operă de făurire a socialismului”.

Activitatea sindicatelor din țara noastră constituie un element de seamă al sistemului democratic de conducere a societății. Referindu-se la acest sistem, secretarul general al partidului a spus: „Putem afirma cu deplină temei că dispunem acum de un cadru organizatoric larg democratic, care asigură participarea la conducerea societății a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, a tuturor categoriilor sociale. Avem un sistem democratic de conducere unic în felul său — infinit superior oricărei forme de democrație burgheză — un sistem democratic bazat pe proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție, în care oamenii muncii hotărăsc în deplină cunoștință asupra întregii politici interne și externe a țării, asupra vieții și viitorului lor”.

Primul și deplină satisfacție și aprobare de către toți oamenii muncii din țara noastră, cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu constituie, prin orientările de excepțională valoare teoretică și practică pe care le conține, un document programatic al activității sindicatelor noastre în noua etapă de dezvoltare a revoluției tehnico-științifice, a calității și eficienței în toate domeniile vieții economice și sociale, pentru făurirea în România a societății socialiste multilaterale dezvoltate.

ION DUMBRAVA ■

CONGRESUL UNIUNII GENERALE A SINDICATELOR DIN ROMÂNIA

(Urmare din pagina 1)

a adus un fierbinte și profund omagiu gloriosului partid comunist, care, în cele șase decenii de luptă și victorii, a condus clasa muncitoare, poporul român spre înfăptuirea idealurilor de libertate națională și socială, spre progresul multilateral al țării și ridicarea bunăstării tuturor celor ce muncesc și trăiesc în patria noastră socialistă, indiferent de naționalitate.

Forum reprezentativ, larg democratic, congresul a reunit în sala Palatului Republicii, 2 029 de delegați, reprezentînd pe cei peste șapte milioane de membri de sindicat din țara noastră, delegați aleși în cadrul conferințelor uniunilor sindicale pe ramuri și nu mai puțin de 850 de invitați, fapt care i-a conferit un pronunțat caracter de lucru.

În prezidiul sedinței de deschidere, în aplauzele entuziaste, în uralele participanților au luat loc tovarășii NICOLAE CEAUȘESCU, tovarășa Elena Ceaușescu, tovarășii Ilie Verdet, Iosif Banc, Emil Bobu, Cornel Burtică, Virgil Cazacu, Lina Ciobanu, Ion Coman, Nicolae Constantin, Constantin Dăscălescu, Ion Dincă, Janos Fazekas, Ludovic Fazekas, Cornelia Filipaș, Petre Lupu, Paul Niculescu, Gheorghe Pană, Ion Pățan, Dumitru Popescu, Leonie Răutu, Aneta Spornic, Virgil Trofin, Ștefan Voitec, Ștefan Andrei, Emilian Dobrescu, Petru Enache, Mihai Gere, Nicolae Giosan, Suzana Gădea, Ion Ioniță, Ana Mureșan, Elena Nae, Constantin Olteanu, Cornel Onescu, Marin Rădoi, Ion Ursu, Richard Winter, Ilie Rădulescu.

În prezidiu au mai luat loc, de asemenea, vicepreședinții și secretarii ai Consiliului Central al U.G.S.R., președinții ai uniunilor sindicale pe ramuri, ai consiliilor sindicale județene și orașenești, ai comitetelor sindicale din întreprinderi și instituții, vechi militanți ai mișcării muncitorești, conducători de întreprinderi industriale și agricole, oameni ai muncii de la orașe și sate.

Din prezidiu au făcut parte, totodată, reprezentanții organizațiilor sindicale internaționale și ai organizațiilor sindicale de peste hotare care au participat la lucrări, iar în sală se mai aflau prezenți membri ai C.C. al P.C.R., ai Consiliului de Stat și ai guvernului, activiști de partid și de stat, reprezentanți ai organizațiilor de masă și obștești, oameni ai muncii din diverse domenii de activitate, români, maghiari, germani și de alte naționalități, membrii delegațiilor sindicale de peste hotare. La sedința inaugurală au participat șefi de misiuni diplomatice acreditați la București, corespondenți ai presei străine.

Lucrările congresului s-au desfășurat atît în sedințe plenare, cît și pe cele șase secțiuni, iar pe ordinea de zi a congresului au fost înscrise următoarele puncte: Raportul Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor asupra activității desfășurate de la congresul precedent și sarcinile ce revin sindicatelor în înfăptuirea hotărîrilor celui de-al XII-lea Congres al Partidului Comunist Român; Raportul Comisiei Centrale de Cenzori; Propunerii

privind unele completări și modificări la Statutul-cadru al sindicatului, Statutul-cadru al Uniunii sindicalelor pe ramură de activitate, Statutul Uniunii Generale a Sindicatelor din România și Statutul consiliilor teritoriale; Alegerea Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor din România și a Comisiei Centrale de Cenzori.

Primit cu mare însuflețire, cu cele mai profunde simțăminte de afecțiune și stimă, a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român. Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, urmărită cu viu interes, cu deplină satisfacție și aprobare, devine, astfel, un document de o inestimabilă valoare în activitatea de viitor a sindicatelor. Sindicatele vor avea astfel ca îndreptar permanent orientările de excepțională valoare teoretică și practică cuprinse în această cuvîntare, îndemnul mobilizatoare și indicațiile prețioase privind îmbunătățirea activității sindicale, în spiritul marilor și înalțelor răspunderi ce le au în înfăptuirea mărețelor obiective stabilite de cel de-al XII-lea Congres al partidului.

La dezbaterile în plen, cît și la cele pe secțiuni, cei care au luat cuvîntul au subliniat în repetate rînduri marile împliniri ale societății noastre, asupra cărora, în ultimii 16 ani, este proiectată luminoasă personalitate a tovarășului Nicolae Ceaușescu, eminent om politic al lumii contemporane, inițiator al mărețelor programe de dezvoltare a țării. Participanții

la congresul sindicatelor și-au exprimat profunda grațitudine pentru clarviziunea cu care tovarășul Nicolae Ceaușescu a definit problemele fundamentale privind rolul și atribuțiile ce revin organelor și organizațiilor sindicale în contextul permanentei adînciri a democrației muncitorești, ei s-au referit la sarcinile de viitor ale sindicatelor, la rolul lor în mobilizarea oamenilor muncii la îndeplinirea sarcinilor de plan, la elaborarea și înfăptuirea hotărîrilor.

Raportul prezentat de tovarășul Cornel Onescu, președintele Consiliului Central al U.G.S.R., a scos în relief rolul sindicatelor ca participante active la înfăptuirea autoconducerii muncitorești, a autogestiuunii economico-financiare, a scos în evidență faptul că în centrul activității sindicatelor trebuie să stea unirea eforturilor oamenilor muncii pentru îndeplinirea exemplară a planurilor de dezvoltare economico-socială a țării. Sindicatele, mai rezultă din raport, trebuie să se angajeze ferm, pe mai departe, în îndeplinirea Programului de creștere a nivelului de trai material și spiritual al oamenilor muncii, de ridicare continuă a calității vieții.

Participante active la întreaga operă de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate în țara noastră, sindicatele au reafirmat și cu acest prilej aprobarea și adăziunea lor deplină față de politica internă și externă a Partidului Comunist Român, a României socialiste, politică îndreptată spre asigurarea bunăstării oamenilor, spre pace și înțelegere între popoare.

PENTRU VICTORIA SOCIALISMULUI ÎN ROMÂNIA!

Proletariatul din România, socialistii români, masele largi muncitoare și alte categorii progresiste și-au exprimat activ, în ample manifestații, solidaritatea cu cauza Revoluției Socialiste din Octombrie. Numeroși revoluționari și militanți progresiști români au luat parte, cu arma în mână, la apărarea statului sovietic, unii dintre ei având legături directe cu V. I. Lenin, conducătorul Rusiei Sovietice.

Mișcarea muncitorească din România și-a exprimat, totodată, solidaritatea cu puternicele mișcări revoluționare din China, Germania, Ungaria, Turcia, cu lupta muncitorilor din Bulgaria, Iugoslavia, Austria, Polonia, Franța, Italia și alte țări. Paginile presei muncitorești și socialiste din această epocă constituie o mărturie neștersă a solidarității proletariatului român cu lupta de eliberare națională a popoarelor din Coreea, Cuba, Egipt, India.

Mișcarea muncitorească din România a practicat pe scară largă metoda sa tradițională de efectuare a schimbului de experiență cu detașamentele muncitorești dintr-o țară sau alta. În această perioadă are loc o consultare reciprocă cu reprezentanți ai partidelor muncitorești din Ungaria, Bulgaria, Iugoslavia, Germania, Franța, Italia, Austria, Polonia, Cehoslovacia, precum și contacte cu organizațiile socialiste din Anglia, Belgia, Olanda, Danemarca, S.U.A., Grecia, Turcia etc.

Socialiștii români au urmărit cu atenție orientarea organismelor internaționale muncitorești nou create sau reconstituite după primul război mondial. Receptivi de fiecare dată la tot ce era nou în mișcarea muncitorească internațională, socialistii români, întruniți în ședința Consiliului general al Partidului Socialist, în zilele de 11—12 aprilie 1920, au aprobat atitudinea conducerii partidului care s-a considerat desprins de Internaționala a II-a „încă din anul 1915 cu prilejul participării la Congresul de la Zimmerwald”.

După cum se știe, în legătură cu problema afilierii la Internaționala a III-a au fost mari discuții în cadrul tuturor partidelor muncitorești. Atare dezbateri au avut loc și în mișcarea muncitorească din România, careia i-a fost proprie întotdeauna abordarea deschisă, într-un cadru corespunzător, a problemelor care o frământau. În contrast cu grupurile comuniste, care se pronunțau pentru o aderare imediată la Internaționala a III-a, conducerea oficială a mișcării muncitorești din România a pus pe primul plan consfințirea unificării mișcării noastre muncitorești pe temelia României întregite prin convocarea congresului, care, el însuși, era în măsură să hotărască aderarea la forumul menționat. Încă la sfârșitul anului 1919, Comitetul Executiv al Partidului Socialist a declarat: „Înainte de afiliere, trebuie întâi făcută unificarea mișcării muncitorești din întreaga țară, ca astfel, cu forțe întregite și chiar încincite, să intrăm în noua Internațională”. În continuare se arată: „Pentru realizarea acestei unificări era nevoie de un congres general, la care să ia parte și delegații ai muncitorilor din provinciile istorice unite cu România”.

În plus, în anii 1919—1920, documentele și orientarea Internaționalei a III-a nu erau încă îndeajuns de cunoscute în România. Pentru a lua cunoștință de realizările poporului rus în edificarea noii societăți și pentru a se informa asupra tezelor doctrinare ale Internaționalei a III-a și asupra condițiilor de afiliere la această organizație, o delegație a socialistilor români a făcut o vizită în Rusia Sovietică în toamna anului 1920. Manifestându-și adevărată simpatie față de afilierea Partidului Socialist din România la Internaționala a III-a, membrii delegației au formulat, totodată, o serie de obiecții cu privire la amestecul acestei organizații în stabilirea componenței organelor de conducere ale partidului, considerând că justete că acesta este un drept al propriului partid, precum și cu privire la o serie de analize și aprecieri eronate făcute de Comintern la adresa situației din România.

După făurirea sa la Marele Congres din mai 1921, Partidul Comunist Român a ridicat pe o treaptă superioară cele mai bune tradiții patriotice și de solidaritate ale mișcării muncitorești și socialiste din țara noastră.

Partidul Comunist Român a considerat încă de la înființarea sa că succesele repute în lupta împotriva exploatarei și oprimirii sociale și naționale în propria țară constituie prinosul adus la lupta generală a clasei muncitoare, a mișcării comuniste internaționale pentru pace, democrație și socialism. De-a lungul anilor, acționând pentru rezolvarea problemelor fundamentale ale României, comunistii, clasa muncitoare, toate forțele progresiste s-au solidarizat cu lupta forțelor progresiste și democratice de pretutindeni.

Militând pentru triumful ideilor socialiste în țara noastră, Partidul Comunist Român și-a făcut o preocupare primordială și constantă — încă din primii ani ai existenței sale — din susținerea tinerei puteri sovietice. P.C.R. a popularizat conținutul munca eroică a poporului sovietic, realizările social-economice și culturale științifice ale statului socialist, a militat cu consecvență pentru dezvoltarea legăturilor cu U.R.S.S. pentru o politică de pace și prietenie, cu Uniunea Sovietică. Urmărind promovarea unor relații de prietenie, înțelegere și respect reciproc în-

tre cele două țări și popoare P.C.R., a inițiat și condus asociația „Amicii U.R.S.S.”, „Societatea pentru întreprinderea raporturilor culturale dintre România și U.R.S.S.”, folosind, totodată, în vederea realizării aceluiași scop și alte organizații legale și ilegale, democratice, inspirate și conduse de comunisti.

Proletariatul român a condamnat cu tărie instaurarea fascismului în Italia în 1922 și teroarea sălbatică dezlănțuită împotriva clasei muncitoare și a organizațiilor sale, manifestându-și solidaritatea cu lupta militanților revoluționari și a antifasciștilor italieni împotriva regimului mussolinian. Alături de comunisti, socialistii au infierat atrocitățile săvârșite de căpeteniile fasciste din Italia.

Asasinarea mișcească a lui Giacomo Matteotti a declanșat o puternică mișcare de protest în România. „Organizația socialistă a Capitalei românești trimite tovarășilor italieni, greu încercați prin această pierdere, salutul său de îmbărbătare și solidaritate frățească și socialistă”.

Insurecția antifascistă din septembrie 1923 a poporului bulgar, organizată și condusă de partidul comunist, a fost urmărită cu atenție și simpatie de către masele muncitoare din țara noastră. În timpul singeroasei înăbușiri a răscoalei, muncitorii, țărani și intelectuali din România, la chemarea P.C.R., și-au ridicat glasul de protest împotriva represiunilor din Bulgaria, au sprijinit sub forme variate pe antifasciștii bulgari. Oamenii muncii au primit cu simpatie pe refugiații bulgari, oferindu-le o frățească ospitalitate și sprijin.

Solidari cu lupta proletariatului din alte țări pentru drepturi și libertăți democratice, pentru o viață liberă și demnă, comunistii români au ripostat cu vehemență

—, au stăvilit pentru un timp ascensiunea spre putere a organizațiilor fasciste și înrobirea țării Germaniei naziste”.

În aceste condiții istorice, forțele muncitorești și democratice din România și-au exprimat cu vehemență protestul împotriva represiunilor și actelor de teroare săvârșite de hitleriști în Germania. Oamenii muncii au demonstrat de nenumărate ori în fața legației și a consulatelor germane din București, Cluj și Oradea împotriva monstruosului proces de la Leipzig din 1933. Docherii din porturile Constanța, Galați și Brăila au refuzat să încarce și să descarce vapoarele aflate sub pavilion hitlerist, cerind punerea în libertate a lui Gheorghe Dimitrov și a tovarășilor săi implicați în odiosul proces.

Comunistii, masele muncitoare din țara noastră, au luat parte activă la vasta mișcare internațională pentru salvarea lui Ernst Thälmann și a celorlalți antifasciști germani victime ale represiunilor naziste. Într-o serie de localități, ca Brașov, Timișoara, Arad, s-au înființat comitete pentru eliberarea lui Ernst Thälmann și a celorlalți antifasciști germani, victime ale represiunilor naziste.

Solidaritatea P.C.R. cu lupta democratică, antifascistă și antihitleristă a altor popoare. Mișcarea antifascistă din România și-a manifestat via simpatie cu insurecțiile antifasciste ale proletariatului austriac și spaniol din 1934. O formă a mișcării de solidaritate a reprezentat-o stringerea de ajutoare materiale pentru antifasciștii din Austria. „Comitetul Național Antifascist din România — se arată într-o declarație publicată în „Cuvânt nou” — în numele maselor de muncitori, țărani și intelectuali antifasciști din întreaga țară, protestează și cere încetarea masacrării maselor muncitoare spaniole și

O deosebită amploare a cunoscut campania de solidarizare a proletariatului român cu revoluția chineză.

Partidul comunist, clasa muncitoare au susținut cu fermitate „mișcarea aceasta a unui mare popor pentru eliberarea sa de sub jugul imperialismului”, văzând în Partidul Comunist Chinez forța cea mai înaintată a revoluției din China. Atunci când poporul chinez înfrunța cu eroism agresiunea japoneză, Partidul Comunist Român a mobilizat masele largi muncitoare și democratice la o amplă acțiune de sprijinire politică și morală a Chinei. La apelul P.C.R., în mai multe orașe de pe cuprinsul țării s-au format comitete de acțiune, care s-au ocupat cu stringerea de bani și medicamente destinate revoluționarilor chinezi. Din rindul muncitorilor și intelectualilor democrați s-a constituit la București „Cercul amical chino-român”. Unii voluntari români, după retragerea brigăzilor de voluntari din Spania, au plecat în China, unde au luptat pentru triumful cauzei eliberării naționale a poporului chinez.

Clasa muncitoare din România și-a manifestat, de asemenea, solidaritatea cu lupta antiimperialistă a popoarelor din alte țări. Gazetele muncitorești și democratice din România consemnau cu satisfacție evoluția mișcărilor revoluționare din Coreea, grevele și demonstrațiile muncitorilor coreeni din Seul, Makpo, Nedehion ș.a. Revista „Facla” arăta, în articolul intitulat Cauzele revoltei anamite, că această mișcare, din Indochina, pentru independență „este determinată de capitalismul francez, care naște prin însăși esența lui aceste răscoale”.

Presa muncitorească și democratică din România a demascat metodele de exploatare a Indiei de către colonialiștii britanici, a popularizat pe larg luptele antiimperialiste ale poporului indian. Relatând despre mișcările anticolonialiste și sociale din India în anii crizei economice, revista „Stinga” scria în articolul Calvarul Indiei, că „masele muncitoare și țărănești din India s-au angajat în una din luptele cele mai eroice. Ele au pornit să-și cucerească drepturile în fabrici, drepturile în contra latifundiarilor, în contra străinilor care îi exploatează”.

Opinia publică democratică din România a desfășurat numeroase acțiuni de solidarizare cu mișcarea de eliberare națională a țărilor arabe. La campania de solidarizare cu lupta poporului egiptean, în perioada interbelică, alături de reprezentanții clasei muncitoare, s-au raliat și unele personalități cu vederi înaintate din rindul intelectualității române. În anii 1925—1926 presa muncitorească și democratică din România a condamnat cu vehemență războaiele colonialiste franceze împotriva mișcării de eliberare din Siria și Maroc. În acest context se înscrie și participarea unui număr de voluntari români, muncitori și țărani, la bătălia cu arma în mână, alături de poporul marocan din ținutul Rif, împotriva armatelor colonialiste franceze și spaniole.

În același timp, clasa muncitoare din România, opinia publică progresistă și-a exprimat solidaritatea cu lupta antiimperialistă a popoarelor de pe continentul latino-american. În manifestul „Jos cu teroarea albă și cu intervenția militară în Cuba”, lansat în septembrie 1933, Ajutorul Roșu din România chema masele muncitoare din țara noastră să se solidarizeze cu lupta poporului cuban împotriva imperialismului.

După ce Italia fascistă a atacat Etiopia, clasa muncitoare și forțele democratice din țara noastră s-au ridicat cu hotărâre în apărarea poporului etiopian. De la protestele exprimate prin presa vremii sau adresate direct Consulatului italian din București, conferințe, întruniri și adunări de simpatie pentru Etiopia, inițierea creării unor comitete de ajutorare a etiopienilor și până la plecarea unor medici români pe front, care s-au încadrat în unele detașamente sanitare pentru salvarea răniților etiopieni, toate acestea au reprezentat forme ale solidarității maselor populare din România cu lupta poporului etiopian.

O expresie vie a spiritului de solidaritate al comunistilor români a constituit-o mobilizarea de către Partidul Comunist Român a întregului potențial militar și economic al poporului român în sprijinul frontului antifascist. P.C.R. a făcut din participarea activă a României la înfrângerea hitlerismului o componentă a procesului revoluționar, unic, început la 23 August 1944, o latură inseparabilă a luptei pentru prefaceri social-politice radicale. Întorcând armele împotriva Germaniei hitleriste la 23 August 1944, prin propria sa voință, poporul român, luptând pentru cauza sa și pentru cauza altor popoare crotopite de fascism, s-a angajat în modul cel mai activ, cu întreaga sa armată, cu toate forțele sale materiale și umane pentru zdrobirea Germaniei hitleriste. El a făcut și de această dată, ca de atâtea ori în trecut, dovada voinței sale de libertate, a spiritului de solidaritate revoluționară, rezultat dintr-o experiență istorică milenară.

VIRGIL SMARCEA ■

Și pancartele au graiul lor

atunci când forțele reacționare lansau atacuri împotriva mișcării muncitorești și a militanților revoluționari. Un exemplu în acest sens îl constituie și condamnarea măsurilor represive adoptate de clasele dominante din Iugoslavia împotriva proletariatului și a organizațiilor sale politice și profesionale. Un articol-manifest apărut la 15 februarie 1926 în ziarul „Viața muncitoare” sublinia, printre altele, faptul că muncitorimea din România „înțelege cel mai bine suferințele fraților din Iugoslavia, cărora le trimite un salut de îmbărbătare”.

Oamenii muncii din România au protestat împotriva întemnițării și executării în S.U.A. a militanților sindicali Nicola Sacco și Bartolomeo Vanzetti, în august 1927. Proletariatul român s-a situat în primele rinduri ale acțiunilor de infierare a executării de către horthyști, în iulie 1932, a conducătorilor comunisti unguri Imre Sallai și Sándor Fürst.

După instaurarea fascismului în Germania, mișcarea antifascistă din România a avut, prin obiectivele sale, un caracter profund patriotic, național, precum și un pronunțat caracter internaționalist. Acționând împotriva pericolului fascismului din propria țară, poporul, Partidul Comunist Român, conștient de faptul că țaria forțelor antifasciste din propria țară constituie o condiție a tăriei frontului unic muncitoresc și pe această bază a unui larg front popular antifascist, capabil să împiedice ascensiunea fascismului la putere în România, pentru apărarea drepturilor și libertăților democratice ale maselor, a independenței și integrității teritoriale a patriei, „Eroica luptă dusă în acei ani de partidul comunist în fruntea clasei muncitoare și a unor largi forțe progresiste sub steagul democrației și independenței țării, atitudinea lucidă a unor grupuri politice ale claselor conducătoare, — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu

eliberarea tuturor celor închiși și stingerea tuturor proceselor în curs de judecată”.

Oamenii muncii au salutat victoria Frontului Popular din Franța în alegerile parlamentare din 1936. La București, Arad, Turda, Sighetu Marmației, Baia Sprie etc., masele și-au exprimat în numeroase întruniri și demonstrații solidaritatea cu lupta forțelor democratice din Franța. O serie de asociații culturale, ca, de exemplu, „Amicii Franței”, „Tinerimea amică româno-franceză”, „Anatole France”, „Louis Barthou” și altele, au desfășurat în acei ani o rodnică activitate pe linia popularizării în țara noastră a succesorilor Frontului popular din Franța.

În Spania au participat încadrați în Brigăzile internaționale peste 600 de români, apărând cu arma în mână cauza poporului spaniol în lupta împotriva forțelor reacționare, fasciste.

O altă direcție a activității de solidaritate internațională a P.C.R. au constituit-o apărarea cauzei popoarelor coloniale și dependente din Asia, Africa și America Latină, sprijinirea prin diverse mijloace a luptei de emancipare națională și socială a acestor popoare, care dădeau puternice lovituri sistemului de dominație și asupra al imperialismului. Îndeosebi trebuie remarcată situaerea consecventă a partidului proletariatului român alături de partidele și grupările muncitorești care au condamnat războaiele de cucerire și politica colonialistă a marilor puteri imperialiste în Asia, Africa și America Latină, asocierea sa la campaniile de solidaritate cu lupta de emancipare națională a popoarelor, ce submina puternic sistemul de dominație și asupra al imperialismului. Comunistii români au demascat formele și metodele brutale de exploatare și de asuprire folosite de către coloniști în Coreea, Indochina, India, Egipt, Maroc, Siria etc.

Mina, ca stare de spirit, o stare a dăruirii și abnegației

Gheorghe Marchiș, 38 de ani, născut în Maramureș, într-o comună aflată la 20 km de Baia Mare, dar stabilit de 15 ani la Petroșani („cine bea apă din Jiu, aici rămâne”). Absolvent al Institutului de mine din localitate, lucrează în primii ani la întreprinderea de deschideri mine noi. Începând din 1968 trece la I.M. Paroșeni, unde parcurge întreaga scară a funcțiilor, de la inginer stagiar, șef de sector, inginer șef (1975), până la cea de director (1977). În 1978 I.M. Paroșeni este distinsă cu Ordinul Muncii clasa a II-a. Din octombrie 1979 este director al întreprinderii miniere Lupeni, cea mai mare mină de cărbune cocsificabil din țară.

— **Tovarășe director, ce rol joacă mina din Lupeni pentru industria țării?**

— Zilnic se extrag de la Lupeni șapte mii de tone de cărbune cocsificabil, care se livrează integral Secției de preparare, apoi uzinelor siderurgice, în special Hunedoarei. Fără coes, dumneavoastră știți bine, nu se pot produce oțelul și fonta țării, adică pițnea industrială, cum se spune. Rolul nostru ar fi deci să asigurăm „dospirea” acestei pițni, furnizând drojdia, dacă vreți, atât de necesară creșterii pițnii!

— **În cuvântarea rostită la Lupeni, în ziua de 10 august 1979, cu prilejul vizitei de lucru în Valea Jiului, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea că pe viitor această zonă va trebui să asigure cel puțin 80 la sută din cărbunele cocsificabil pentru metalurgia din România, o adevărată sarcină de onoare, folosind**

cuvintele secretarului general al partidului, care revine minerilor de aici. Am dori să ne spuneti ce perspective există pentru realizarea acestui deziderat.

— Mai întâi trebuie să subliniez că, față de anul 1976, producția de cărbune a anului 1980 a fost mai mare cu 326 000 de tone, iar în acest an urmează să crească, de asemenea, cu alte 63 000 de tone. În fapt, anul trecut a fost primul din întreaga existență de mai bine de o sută de ani a minei în care producția anuală a depășit două milioane de tone. Creșterea este importantă, dar nu suficientă. Față de nivelul anului 1976, va trebui să creștem, până la sfârșitul actualului cincinal, cu cel puțin 800 000 de tone. Pe total, din întreaga Vale a Jiului se extrag anual circa 10 milioane de tone de cărbune cocsificabil, iar secretarul general al partidului a indicat ca până în 1985 producția să crească la 15—16 milioane tone. Acest lucru este foarte strins legat de introducerea masivă a mecanizării lucrărilor miniere, de realizarea integrală a amplului program stabilit încă din 1977, la inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu. Acest program de mecanizare are ca fundament alocarea din fondurile statului, pentru lucrările de investiții, a unei sume de 1,2 miliarde lei, numai pentru cincinalul care s-a încheiat. Problemele pe care le ridică introducerea mecanizării, în condițiile concrete ale zăcămintelor de cărbune din Valea Jiului, vă rog să mă credeți, nu-s deloc ușoare.

— **Știm că dumneavoastră, încă de când erați la Paroșeni, ați contribuit la introducerea în mină a primului complex mecanizat adus în Valea Jiului. Astăzi, despre mina de la Lupeni se spune că ar avea gradul cel mai ridicat de mecanizare dintre toate minele din această zonă, circa 70 la sută din producția anuală curent urmînd a se îndeplini prin contribuția acestui modern sistem. Totuși, spuneti că problemele sint, și încă nu din cele ușoare. Despre ce este vorba?**

— În primul rînd despre faptul că nu putem imprumuta fără modificări nici un alt sistem, folosit altfel cu excelente rezultate în străinătate. Funcționarea unui complex mecanizat presupune rezolvarea a trei probleme principale: susținerea abatajului, tăierea zăcămintului și transportul minereului. De încercat, s-a încercat încă din 1976 cu tot felul de metode. Import din est, import din vest — dar fără rezultate deosebite.

Ca să fiu sincer, la vreo 4—5 luni după introducerea primului complex mecanizat în subteran s-a pus și problema să-l scoatem afară! Producția în loc să crească, scăzuse! A fost deci nevoie să fie rezolvate mai întâi o serie de probleme specifice, adaptări tehnologice în principal, la care gîndirea tehnicienilor noștri s-a făcut prezentă. Un exemplu: în locul tăierii cu plug, noi am adaptat tăierea cu combina de abataj, o adevărată premieră în lume, dat fiind că niciunde nu se mai făcuse o astfel de tăiere în stratele groase de cărbune. În paranteză fie spus, Institutul de mine din Petroșani a scos trei doctori în teoria cuțitelor, însă problema a fost gîndită și rezolvată de directorul nostru tehnic, Costache! Și alte, și alte modificări — astfel încît, dacă primul complex a însemnat un efort de 60 de milioane, al cincilea introdus în subteran a revenit la numai 32, tot reducînd subansamblele și trecînd la asimilarea lor în țară. Astăzi există opt astfel de utilaje în funcțiune, iar la sfîrșitul anului vor fi zece. În privința sporului de producție refineli că am ajuns de la 6—7 tone de cărbune, extras în condiții obișnuite, la 14—15 tone pentru un post de lucru, uneori 17, în unele abataje. E adevărat că în alte țări s-a ajuns la 30 și chiar 50 de tone, dar în alte condiții de lucru. Aici la noi subsolul e foarte frîmțat, avem metan și apă, presiunea minieră e mare. Cu toate acestea sint sigur că vom învinge greutățile cu oamenii noștri și vom ajunge să vedem în minele noastre dotarea de cel mai înalt nivel mondial.

— **Mai e ceva. Trebuie ținut seama că utilajele moderne care sint introduse în mină impun schimbarea concepției însăși despre minerit, necesită o nouă calificare a oamenilor, superioară. Se petrece acest lucru la Lupeni?**

— În cuvîntarea pe care a rostit-o la marea adunare populară din Petroșani, în noiembrie 1977, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea că este necesar ca minerul să devină tehnician capabil să stăpînească mașina, să știe să lucreze cu ea. „Vom avea, spunea, nu numai un miner specialist, ci și un miner tehnician, care trebuie să cunoască mașinile din dotare, să știe să le folosească cu randament înalt, să știe să le întrețină și să le repare, atunci cînd e nevoie”. În ceea ce ne privește, noi am calificat de atunci încoace cîte 400 de oameni în fiecare an și am policalificat mai bine de 200. Sigur că, la început, au fost trei-patru grupuri care au făcut pregătire în străinătate, dar baza tot la Lupeni a rămas. Aici avem însă o mulțime de oameni din generația veche, ca să spun așa, care sint destul de aproape de pensie. Întrebarea e cine îi înlocuiește! Preocupări, e adevărat, sint. Avem o mină-școală, cursuri de calificare și policalificare, nu vreau să insist în această direcție. Important e să nu ne mulțumim numai cu atât. Ce vreau să spun: că

avem de acum o serie de cadre cu pregătire superioară, ingineri electromecanici cu Institutul de mine, pe care i-am pus deja conducători de formații de lucru, pentru că merită, în ciuda vîrstei nu prea ridicate. Am îndrăznit deci să-i punem în funcții importante, fiindcă un complex mecanizat care scoate 800 de tone de cărbune pe zi e cît o mină aproape, iar conducerea lui implică o mare responsabilitate. Trebuie însă să știți că minerii din Lupeni au o particularitate: nu le place să se lase depășii de alții, doresc să fie în frunte! De aici, dealtfel, și tenacitatea cu care au pus umărul la rezolvarea problemelor care s-au ivit în activitatea minei.

— **Tovarășe director, dumneavoastră nu vorbiți despre mină ca despre o simplă întreprindere, fie ea și minieră. Vorbiți mai curînd ca despre o foarte palpabilă stare de spirit, o stare a muncii, a dăruirii, a abnegației. Aveți aproape cinci mii de oameni ai muncii, dintre care peste patru mii coboară zi de zi în abataje. V-am ruga să ne spuneti care este una dintre satisfacțiile dumneavoastră!**

— Eu văd mai curînd mina ca o unitate aflată într-un continuu proces de transformare, aproape de revoluționare. Avem încă de rezolvat o serie de probleme, legate de transport, de aeraj, probleme electromecanice, probleme de protecția muncii și încă o mulțime, dar rezultatele, eforturile de modernizare se văd bine cam din 1978 încoace. O mare satisfacție e cînd văd oamenii ieșind din mină, dar nu oricum, ci mai odihniți, dornici să meargă la un film sau, de ce nu, la un meci de fotbal. La noi cîștigul mediu lunar ajunge la 3 800 de lei în abataje, iar în cele mecanizate avem virfuri care ating și 8 000 lei. Nu putem însă mecaniza chiar peste tot, va trebui să continuăm și cu tehnologiile clasice, dar și aici trebuie să facem mai mult, în special pentru ușurarea efortului fizic. Dacă e de mutat un stîlp de susținere, de ce să-l mutăm cu spatele? Mica mecanizare, cu care să fiu sincer ne batem mult capul, va trebui s-o rezolvăm tot noi, fără a aștepta ajutoare, din afară. În viitorul destul de apropiat perspectivele sint foarte frumoase. Vom introduce prima instalație de conducere tehnologică a minei pe calculator, avînd camere de luat vederi instalate în subteran. Este vorba de urmărirea tuturor parametrilor, nu doar a celor contabili, să spunem așa, o activitate foarte complexă, într-un cuvînt vom realiza dispecerizarea minei. Astea nu sint lucruri spuse doar ca să vă impresionăm, nici din cele pe care le vor vedea numai copiii noștri, ci noi, oamenii de astăzi. Vă promit că dacă veniți la anul o să vedeți această instalație măcar parțial pusă în funcțiune!

— **Rămîne atunci pe anul viitor.**

— Vă rog.

DUMITRU GRAUR ■

Reșița — oraș cu ieșire la mare

O fotografie excepțională domină un întreg perete al muzeului întreprinderii constructoare de mașini din Reșița. Ea înfățișează prima locomotivă cu abur fabricată în orașul de pe malurile Bîrzavei în drum spre expoziția internațională din Viena la anul 1873. Mica locomotivă este trasă de patruzeci de perechi de boi, în spatele convoiului aflîndu-se citeva care pline ochi cu „combustibil”, adică fin pentru cele peste optzeci de animale, dacă socotim și „serviciile” anexă. Fotografial a prins fie momentul plecării, fie unul de răgaz. Însoțitorii convoiului se află care încotro, cu sau fără treabă. Lîngă boi, grijulii cu animalele, cîțiva țărani români îmbrăcați ca prin partea locului. Intrau în istoria industrială a Reșiței la exact o sută de ani de la întemeierea uzinei, întîmplată într-o lună de vară a anului 1771. Acești țărani români ce se îndreptau spre Viena erau, probabil, urmașii celor cincizeci — șaiszeci de otleni, tăietori de lemne și cărbunari, care se oprise în Banat pe la 1757, unde cărau mangal pentru uzinele metalurgice din Bocea, devenind primii locuitori ai Reșiței portane. Și acești țărani români, care își purtau rodul muncii ca pe un trofeu, erau cu siguranță urmașii acelor muncitori despre care un italian aflat în călătorie prin Valea Domanului scria: „La exploatarea minieră ale celor patru administrații de mine din Banat, precum și la Ciclova și Bocea, pe lîngă lucrătorii germani se găsesec și destul valahi, cărora nu le lipsește nici destoinicia și nici experiența”.

Pentru constructorii de mașini reșițeni fotografia aceasta simbolizează tradiția. O tradiție care, în cei 210 ani de cînd există uzina, și-a pus pecetea pe întreaga industrie românească, chiar dacă în ultimii treizeci și cinci de ani, întreprinderea din Reșița și-a disputat titlul de „constructor-șef” al industriei cu o altă mare firmă, Uzinele „23 August”.

Fare-se că printre puținele lucruri pe care nu și le închipuiau constructorii de mașini din Reșița a fost și acela că, într-o bună zi, ei vor construi chiar și motoare navale. În trecut fie spus, reșițeanul, ca orice bănațean așezat, ține mult la casa lui și la pămîntul de sub picioare, motiv pentru care cu greu descoperi vreun ma-

rinar născut prin aceste locuri. Desigur, oameni educați și școlii la uzina din Valea Domanului întîlnești pretutindeni în țară, dar aceasta, spun oamenii cu umor, se datorează îngrijorătorului fenomen care este racolarea specialiștilor cu un înalt grad de profesionalism, fapt care, la urma urmel, vorbește de la sine despre calitățile constructorilor de mașini reșițeni, de prețuirea de care se bucură. Dar, ca să revenim, puțini se gîndeau la motoare de nave și, azi, mulți le construiesc. În exclusivitate. În situația arătată se găsește și inginerul șef Ioan Tudora, bărbat care se apropie binișor de cincizeci de ani, știe cam totul despre compresoare, aproape totul despre nave, o groază de lucruri minunate despre motoarele diesel, care gîndește ca un armator și, în sfîrșit, care, de vreo patru ani încoace, citește numai jurnale de bord, străduindu-se, totodată, să nu uite poezia lui Minulescu „Cînta un matelot”.

L-am întrebat de ce trebuie să gîndești și ca un armator, nu numai ca un specialist, și am ajuns din nou, iată cum ajungem tot timpul aici, la conjunctura mondială, la prețul petrolului ș.a.m.d. Deci, spune Ioan Tudora, „ținînd seama de conjunctura mondială, noi trebuie să reducem puterea motoarelor, făcîndu-le mai economice. În 1975, consumul era de 158 gr/CP și oră (adică grame pe cal putere și oră), iar azi 132 gr”.

Cele 26 de grame înseamnă mult mai mult decît se vede la prima vedere, ele sint rezultatul unei evoluții a gîndirii ingineresti, al unei lupte continue pentru realizarea motoarelor de nave de care avem nevoie. „Calculule economice, explică Ioan Tudora, au demonstrat că micșorarea vitezei de înaintare cu patru noduri duce la scăderea cheltuielilor de exploatare a navei. Armatorii preferă o viteză mai mică de deplasare, dar cu consum redus de carburant, în locul vitezelor mari și al staționărilor prelungeite în porturi. Acum trecem și noi la realizarea unei familii de motoare cu consumuri reduse. Primul va fi gata în 1982 și va înlocui motoarele semirapide. În 1983 vor rămîne doar motoarele lente cu variante economice”.

Inginerie, știință economică, rapidă adaptare. Primul motor, de 8 000 CP, este

fabricat în 1977. Gradul de integrare: 62 la sută. Pînă la sfîrșitul acestui cincinal gradul de integrare va ajunge la 95 la sută. Cu arborii cotiți și cu turbosuflanțele se va ajunge încă din acest an la 90 la sută. Restul, patru ani pentru cinci procente. Integrare care înseamnă renunțarea la importuri, integrare care este o mare încercare pentru întreaga economie românească. Întrebați de ce cred ei că specialiștii uzinei au putut trece cu nonșalanță, de-a lungul istoriei, de la construcția de poduri la cea de locomotive, de la mașini electrice la aceea de echipament hidroenergetic, de la turboagregate la motoare navale, firește nu în ordinea menționată, constructorii de mașini reșițeni răspund că două secole de industrie nu înseamnă puțin. Oamenii au acumulat, ca o bancă de date, meserie, experiență. Și, în plus, au dobîndit forța să lupte permanent cu vechiul.

— **N-a devenit prea abstractă lupta aceasta dintre nou și vechi, tovarășe inginer șef? Cum e această luptă?**

— Fantastic de grea. Și, mai ales, deloc abstractă. Ca să trăiești în lume trebuie să participi la schimbul de valori. Și nu numai cu produse alimentare, ci și sau, mai ales, cu produse ale industriei constructoare de mașini. Motorul unei nave costă cam zece la sută din întregul preț. S-a întîmplat ca ieșind cu navele la export să ne dăm seama că nu sintem competitivi. Livram nave mai grele, cu capacitate de încărcare mai mică, cu motoare de putere mare și consum pe măsură. Personal tovarășul Nicolae Ceaușescu a analizat cu noi, cu constructorii de nave, cele mai bune soluții pentru viitor și sarcinile trasate de secretarul general al partidului privesc modernizarea navelor noastre și reducerea consumurilor, ceea ce, de fapt, constituie o nouă etapă în construcția românească de nave.

Privindu-l pe Mihai Birțu, maistrul aschietor, îți vin în minte țărani aceia plecați la Viena, în 1873, cu locomotiva la care truseră și ei cu pricepere și hărnicie. Are 55 de ani și, de fel, e din Gîrlești-Caras. Îl pui în încurcatură dacă îl întrebi de ce a primit, cu exact zece ani în urmă, titlul de „Erou al Muncii Socialiste”. Nu pentru că nu l-ar fi meritat, ci

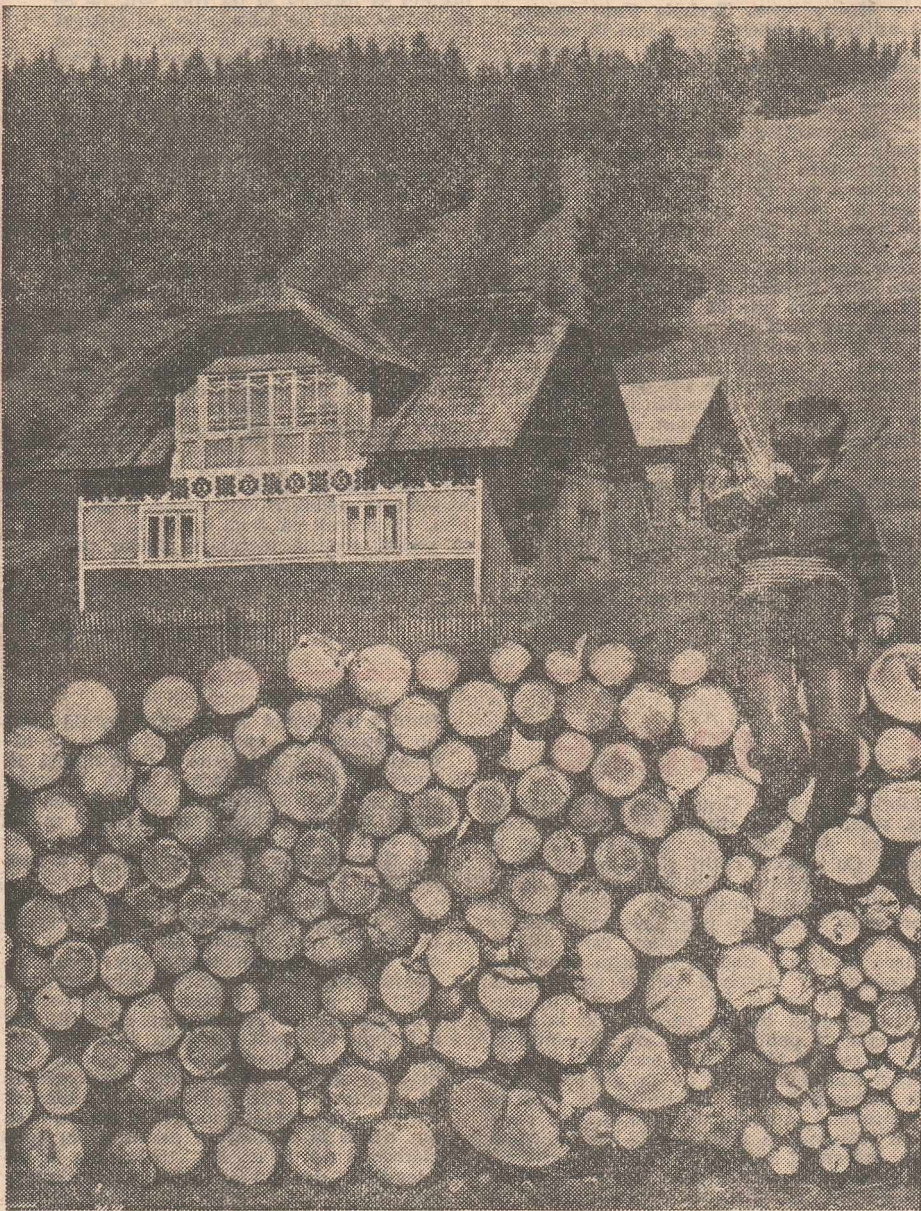
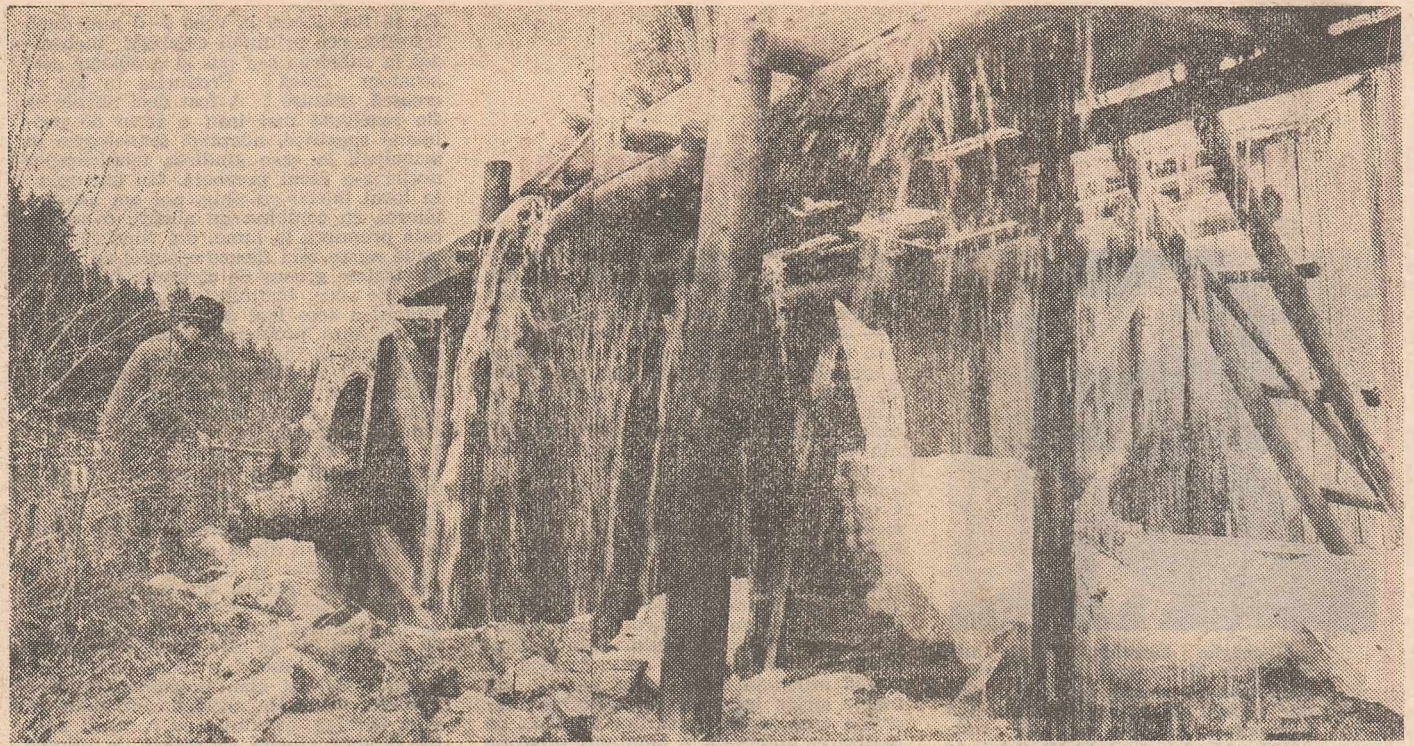
fiindcă de atunci s-a scurs destulă apă pe Bîrzava, și „cu toate că nu-ți ia nimeni titlul înapoi, cum se întîmplă în sport, e bine să dovedești toată vremea că îl meriți”. Momentele de virf ale carierei sale de strungar și mai apoi maistrul aschietor, s-au numit motoarele diesel și motoarele de nave, ceea ce e cam totuna.

— **E totuna și nu prea, zice Mihai Birțu. Cînd s-a trecut pe motoarele diesel eram în culmea fericirii deși nu pricepeam nimic. Nu pricepeam nimic din principiul interschimbabilității totale. Nici nu puteam să pronunț treaba asta. Eram un strungar bun, o recunoșteau cu toții, dar a trebuit să învăț din nou desen tehnic, principii de măsură, minuțioarea sculelor de măsură, să mă familiarizez cu probleme de așchiere. Dieselul mi-a schimbat optica. Am învățat lucruri de finețe. Așa am ajuns la motoarele de nave, la specializarea de un an din străinătate, la înțelegerea deplină a principiului interschimbabilității, vedeți că nu mă biblii, deși numai eu știu prin ce am trecut, principii care vrea să însemne că dacă mecanicul este nevoit să schimbe, pe mare, un piston, cel pe care l-am confecționat eu trebuie să se potrivească perfect în locul celui original.**

Ioan Telescu este și mai apropiat de biografia tăietorilor de lemne care se stabiliseră în Reșița la jumătatea veacului al XVIII-lea. Al lui veniseră din nordul Gorjului, nu știe bine cum să se numească, oltean sau bănațean, dar nu are importanță. Ioan Telescu nu lucrează la motoarele de nave și singura sa „legătură” cu apa se datorează faptului că el face parte din secția unde se fabrică turboagregatele. Lucrurile se limpezesc, totul devine logic: „Turbinile pentru hidrocentralele țării s-au făcut aici, riurile noastre se varsă în Dunăre, iar Dunărea în mare”. Și dacă acest fapt nu ajunge, Ioan Telescu ne mai spune că primul rotor pentru turbina hidroaustriacă de 178 MW de la Portile de Fier a fost trimis în 1970 la expoziția de la București. Iar între expoziția de la Viena și aceea de la București sint cam tot o sută de ani, „așa, un fel de pod peste vreme, la fel de trainic cum sint toate podurile fabricate la Reșița și petrecute peste multe ape din sud-estul Europei, care au făcut din Reșița un fel de oraș cu ieșire la mare”.

RAZVAN BARBULESCU ■

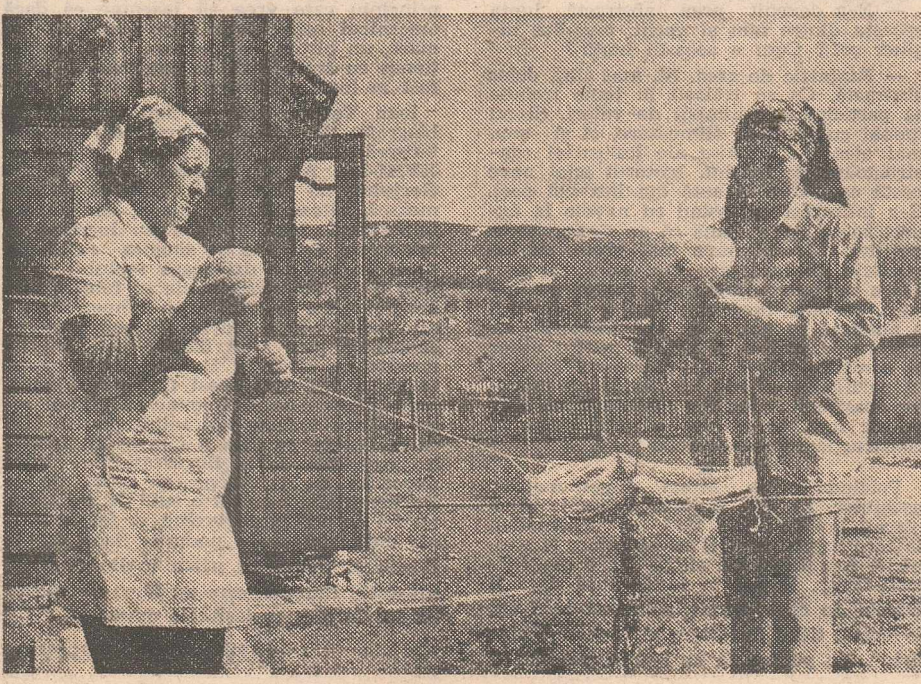
VINE
PRIMĂVARA
ÎN
BUCOVINA

TOADER POPA și instalația lui din munte, care ar putea, la Ortoaia să aprindă 80 de becuri... „Roată, roată, te mai inventăm o dată” (1); Doar copiii pling după zăpadă (2); Ghemul de lână - ghem din lumina soarelui (3); Cu ceasul său - ceas care a făcut primul război mondial - Constantin Marcoci, crescător de animale în vîrstă de 85 de ani, ascultă pulsul istoriei (4); Căii sînt și ei, în Bucovina, primăvară(5)

Fotoreportaj de SORIN POSTOLACHE

De ce s-a abandonat o cercetare promițătoare?

Betonul armat cu fibre de sticlă sau BAFS, cum îl numesc specialiștii, este unul din cele mai noi și promițătoare materiale de construcții. Este alcătuit din ciment, nisip, apă și fibră de sticlă rezistentă la alcalii. Amestecul se face după o tehnologie specială.

BAFS a apărut în 1970 în Anglia. Firma Pilkington deține atât licența fibrelor RA, rezistente la alcalii, cât și a tehnologiei. Materialul este folosit în S.U.A., Japonia și Canada. În Europa, în afară de Anglia, singura țară capabilă să-l producă este România.

La noi acțiunea începe în 1975. Se impunea crearea unei fibre RA românești și a unei tehnologii proprii. La I.C.P.M.C., Institutul de cercetare și proiectare pentru materiale de construcții, în cadrul Colectivului fibre-spațiale al Laboratorului tehnologiei prefabricate încep cercetările și testările. Pentru asta, se importă din Anglia fibră RA. Sub coordonarea C.N.S.T., în paralel cu I.C.P.M.C., la Institutul de cercetare și proiectare tehnologică pentru sticlă și ceramică fină, I.C.P.T.S.C.F. (ne cerem scuze pentru aceste abrevieri... kilometrice însă n-avem cum le ocoli) încep cercetările pentru realizarea fibrei RA autohtone. Este nevoie de oxid de zirconiu, cel care conferă fibrei rezistența la alcalii. Zăcămintele noastre sînt sărace în zirconiu și oneros de exploatat. Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei urmează să pună la dispoziție concentratul sau oxidul

de zirconiu. În 1979, la I.C.P.T.S.C.F., funcționează o stație pilot care produce fibră RA românească avînd aceleași caracteristici ca a celei din import și care livrează Laboratorului tehnologiei prefabricate aproximativ 300 kilograme de fibră RA.

La I.C.P.M.C. lucrurile n-au stat pe loc. La Salonul național de invenții de anul acesta, institutul a primit premiul II pentru: „Fișia de acoperis termoizolantă din BAFS”. În 1979, Stația pilot a Laboratorului tehnologiei prefabricate a pus la punct „Catalogul produselor experimentale din beton armat cu fibră de sticlă”.

Obținem amănunte de la chimistul Dan Constantinescu, șeful Colectivului fibre-spațiale, de unde au pornit și unde s-au finalizat cercetările de pînă acum.

„Într-un timp foarte scurt am reușit să ne situăm printre cei avansați. Cercetarea a fost susținută și rodnică pentru că noul material oferă perspective deosebite. La Congresul de la Londra, avînd ca temă BAFS, comunicarea „Aplicațiile BAFS în România” făcută de Mircea Halmagiu, șeful laboratorului, și de subsemnatul, a fost cuprinsă în lucrările congresului și deosebit de elogiată de specialiștii mai ales pentru realizarea fișilor de acoperis, elemente de structură. Sintem primii care am realizat elemente de rezistență din BAFS. Și tehnologia românească este originală. Folosește tratamentul cu vid, vacuumarea produsului proaspăt. Vacuumarea permite folosirea unui mortar fluid, transportabil

cu pompa, ușor de vibrat, omogen. Are proprietăți anticorozive. Sînt suplă și ușoare. Deci, se manevrează ușor și nu necesită utilaje de ridicat. Are o rezistență la șoc de trei ori mai mare decît azbocimentul, care are înglobat în el azbest, material de import. Reduce la minimum consumul de metal. Parapetul de balcon n-are nici un gram de metal. La fel gheana de ventilație. Avînd o greutate mică, prețul de montaj și de transport scade. Ușurează construcția. O construcție ușoară se comportă mult mai bine la sarcini seismice. Are o mare capacitate de izolare fonică. O placă de un centimetru grosime diminuează zgomotul cu 25 decibeli. Are o bună rezistență la foc. Ventilațiile din PVC sînt adevărate canale de propagare a focului în cazul unui incendiu.”

„Stația pilot a livrat pînă acum măști sanitare și parapete de balcon. În stația pilot sînt înglobate multe realizări tehnice originale: pompa de mortar, sistemul de amestec, dispozitivul de vacuumare. Pînă și containerul de transport al produselor

I-am pus la punct. La fabrica de prefabricate de la Craiova s-a amenajat o linie tehnologică similară cu linia stației pilot. Avem în sîrta un proiect de execuție pentru o capacitate de producție de 70 000 metri pătrați din BAFS. Proiectul nu poate fi pus în aplicare din cauza lipsei de fibră de sticlă. După atîtea eforturi și, de ce să n-o spunem, după realizări palpabile s-a renunțat la producerea în țară a fibrelor de sticlă românești, ceea ce duce la sistarea producției tocmai cînd am reușit să înlăturăm importul.”

Deși în faza de cercetare, prețul de cost nu este întotdeauna hotărîtor, și acest argument pledează în favoarea betonului armat cu fibre de sticlă.

La Laboratorul de tehnologia prefabricatelor mai sînt cîteva zeci de kilograme de fibre de sticlă RA, după care atît producția, cît și cercetarea vor înceta. De ce? Pentru că stația pilot de producere a fibrelor de sticlă de la I.C.P.T.S.C.F. a fost dezafectată. Nu i-a urmat o instalație industrială, nu i-a mai urmat nimic. Ministerul Industriei Ușoare nu este interesat deocamdată în producerea fibrelor de sticlă rezistente la alcalii. Nescîndu-se cine răspunde cu adevărat de această problemă, responsabilitățile s-au disoat. Se pare că producerea betonului armat cu fibre de sticlă nu este coordonată în continuare ca și cum scopul activității noastre a fost să ne demonstrăm că putem să facem singuri BAFS și odată cu asta să ne declarăm mulțumii și să începem altă cercetare. Cercetarea complexă care a dus la realizarea BAFS românesc a costat cîteva milioane și tocmai cînd a dat rezultate a fost sau este pe cale să fie abandonată. Cîteva răspunsuri la întrebările noastre ar avea darul să risipească nedumerirea în care ne găsim.

PETRE ALEXE ■

Din nou despre O descoperire străină pe care noi o deținem de mai mult de un deceniu și jumătate

(Urmare din pagina 1)

la o mare distanță una de alta și sub raport geografic și sub raportul intereselor imediate. Am primit o nouă lucrare, o nouă publicație, de data aceasta aparținînd Secției de farmacologie și dezvoltare a programului terapeutic din cadrul Centrului de cancer de pe lângă Școala de medicină a celebrei Universități Yale din New Haven, statul Connecticut: „Journal of Medicinal Chemistry” din 1980, vol. 23, nr. 6. La paginile 627-631, autorii, cercetătorii americani Edward Newman, Al Jeng Lin și Alan Sartorelli comunică și analizează, cu bogăție excepțională de detalii, împrejurarea că în ultima vreme diversi cercetători au observat o acțiune anticanceră marcată a hidrochinonei și a unor derivați de hidrochinonă. Fi-rește, nu ne-am propus să rezumăm în revista noastră (nici nu ne-ar fi la îndemînă) o atît de complicată lecție de chimie și nici strădanile convivilor de la Universitatea Yale. Ne bucură însă această nouă confirmare a celor pe care noi le-am susținut în această revistă, cu privire la acțiunea anticanceră a hidrochinonei. Și asta nu pentru că am fi rudă cu hidrochinona sau pentru că am fi pariat pe ea. Ci din simțul și sfîntul motiv că, împreunînd stiri pe care le avem, acum, din S.U.A., cu stiri pe care le aveam despre acțiunea anticanceră a unor derivați ai hidrochinonei, în concepția doctorului român Mihai Leontopol, putem întrezări cu mai multă rigoare și cu mai multă limpezime victoria omului asupra cancerului. Articolul „Sinteza și activitatea anticanceră a unor hidrochinone-dialdehide” este scris în întregime pentru specialiști. Dar înțelesul lui profund se adresează conștiinței noastre. Și dacă pentru oricare cercetător din lumea aceasta articolul reerezintă o promisiune, pentru noi, românii — trebuie să precizăm și să subliniem această — comunicarea acțiunii anticanceră a hidrochinonei reerezintă o confirmare a priorității noastre. Fără îndoială, posibilitățile pe care le au americanii, de a se aprofunda, grabnic și eficient, în cercetarea în continuare a efectelor anticanceră ale hidrochinonei, sînt mai mari decît ale noastre. Dar oricît de departe ar merge cercetările chimice, oricît de fantastice comunicări am primi de la o universitate sau alta din S.U.A., sîntem în măsură să renetăm un adevăr de care ne e drag: de 15-16 ani, în România, există oameni care trăiesc, după ce viețile lor au fost invadate de cancer, oameni care trăiesc datorită „tratamentului Leontopol”, între ale căru componente este și hidrochinona. Noi n-am făcut risipa de căutări pur chimice, pe care o constatăm și în acest îmbucurător articol, din revista americană. Dar noi am străbătut de la ultimele turnante spre care în viitor se vor năpusti și cei ce azi sînt în stare de mirare și bucurie teoretică. Noi avem oameni salvați de tratamentul cu hidrochinonă al doctorului Leontopol. De atunci cînd au început ei tratamentul s-a născut o nouă generație. Cei care veneau pe lume atunci au acum 15-16 ani. Lumea arată altfel. Și totuși ceva a rămas valabil pentru toate generațiile: un anumit scepticism nenoro-

cit, o anumită plăcere de a minimaliza, o anumită incapacitate de a gîndi din prima clipă novator, de îndată ce soluția innoitoare apare. Ce-ar fi fost — zic eu azi — dacă între oameni — și nu mă gîndesc numai la oamenii dintr-o singură țară — ar exista un sistem de comunicare credibil și imediat, un sistem de comunicare în măsură să aducă la cunoștință tuturor, din momentul descoperirii ei, o idee nouă? Cîte milioane de oameni ar fi fost salvate? Gîndiți-vă doar la asta: dacă soluția doctorului Leontopol, la care, iată, ajung, după 15-16 ani, cu incontestabile confirmări, trei colective de cercetători din trei unități medicale americane, ar fi fost ascultată, verificată și pusă în practică din clipa apariției ei, al treilea război mondial, care este războiul pe care-l duce cancerul împotriva oamenilor, ar fi fost cîștigat de oameni. Chiar așa, literalmente, acesta este unul din cele mai groaznice războaie, războiul cancerului pe lumea. Iată, acum lucrurile stau altfel și la noi. Încet-încet, doctorului Leontopol i se recunosc rezultatele, meritele, prioritățile. Să mulțumim, pentru aceste tirzii dar emoționante dovezi de dragoste, pe care le primește el din partea atîtor colegi și din partea celor puși să apere sănătatea publică? Se poate și așa. Și e și corect să facem asta. Dar ne întrebăm: nu e tot atît de firesc să fim și revoltați de aminările cumplite, de șocante nemeritate, de obstrucțiile de tot felul la care a fost supus, de-a lungul acestor ani? Bun — zic eu, cetățean simplu și doritor de sănătate — nu-i chiar nimeni responsabil de faptul că — să dăm un exemplu — lume a murit de foame în vreme ce cineva știa că există piine și cei cărora le-o arăta n-o luau în seamă? Nu-i chiar nimeni de vină că lume a murit de sete, în vreme ce un om a spus și-a dovedit, a venit cu ulciorul plin și-a arătat, că la cîțiva metri de gura lumii se află apă. Izvorul nemeapomenit? Am fost eu, cetățeanul, acesta care scrie, în ședințe, în nenumărate ședințe, și-am auzit eu, cu urechile mele, că Mihai Leontopol e un impostor. Auziți, fraților, strigau demagogii momentul. Vrea să dea lumii să bea revelator fotografic! Asta nu e sănătos! Auziți ce vrea să dea el lumii să bea. revelator fotografic, hidrochinonă! Uitați-vă la miinile lui, i s-au înnegrit de medicamentele pe care le face din hidrochinonă!...

Am văzut eu hîrtii plăsmuite de neisprăviti prin care se cerea arestarea lui Mihai Leontopol pentru că otrăvește lumea cu hidrochinonă și pentru că se situează în afara legii. Vorbeam zilele trecute cu dr. Mihai Leontopol. Ne aminteam cîteva din ședințele la care am fost împreună. Ne aminteam ședința în care un fost ministru al sănătății a strigat: „Lăsați-mă pe mine eu medicamentul dv. care ziceți că stopază cancerul! Mie dați-mi ceva împotriva nenunții!” Tristă clipă! Într-adevăr, o clipă încărcată de neputință!

Deșigur, ar fi nedrept și imoral din partea mea, eu, cetățeanul care scrie aceste rînduri, să nu spun că dacă dr. Mihai Leontopol a rezistat, el a rezistat pentru că există oameni buni, oameni cu suflet, care, nefînd de meserie apărători ai sănătății, au apărut — așa zic

eu aici — sănătatea de Sănătate. Acum, cînd văd revistele americane „Science” — aprilie 1980, „Cancer Research” — august 1980, „Journal of Medicinal Chemistry” — vol. 23 din 1980 comunicînd și foile lor gudurîndu-se de plăcere, trebuie să notăm cîștit și pentru istorie că în circumstanțele românești factorul politic a avut rolul decisiv în păstrarea moralului atîtor oameni valoroși, pe care unii profesioniștii îi acuzau, și în păstrarea disponibilității acestor străluciți descoperitori, cum e Mihai Leontopol, de a descoperi încă. Și ne aminteam de disperarea cu care plecăm de la acele ședințe și de nădejdea care ne cuprîndea ori de cite ori, într-un fel sau altul, ne adresăm tovarășului Nicolae Ceaușescu. Fi-rește, conducătorul unei națiuni nu se poate implica în toate faptele de zi cu zi ale cetățenilor acelei națiuni. Dar extraordinara mobilitate spirituală, rară adîncime a gîndului, neobișnuita bună-tate sufletească și încrederea de principiu în capacitățile novatoare ale poporului său, l-au făcut pe președintele Nicolae Ceaușescu să acționeze și din acest punct de vedere ca nimeni altul dintre oamenii de stat din lumea de azi. Acum, cînd hidrochinona a fost lăudată de cercetătorii americani, e cazul să spunem că nu s-ar fi întreprins nimic, absolut nimic pentru însănătoșirea prin hidrochinonă a oamenilor dacă președintele României n-ar fi intervenit direct, de citeva ori, pentru a se da cercetătorilor din medicină dreptul fundamental la cercetare, pentru a nu fi îngrădiți în nici un fel în strădanile lor de a adînci ceea ce știu. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut în permanență respectarea legii dar, în același timp, respectarea legii progresului. Cu cită speranță i se lumina chipul de cite ori auzea de posibilitatea ca viețile oamenilor să fie mai în siguranță prin gîndirea unora dintre ei! Prin gîndirea concretizată și asimilată social a unora dintre ei. Ce să zic? Un simplu om politic, chiar dacă ar fi ajuns în fruntea destinelor unei țări, n-ar fi putut înțelege acuitatea situației. Dar un om politic care e prin vocație cititor revoluționar, adică începe, pentru colectivitatea pe care o conduce, o altă istorie, are, fără îndoială, în cel mai înalt grad, sentimentul duratei. El nu face doar pentru cei de față, ci întreprinde și pentru viitor. Și la această oră a victoriei hidrochinonei (ce curios cuvînt poate fi astăzi între temelile cuvîntului viață!) trebuie să-i răspund peste vreme aceluși personaj suficient și moluscoidal, care cu jenată umilită și totală lipsă de încredere în poporul său îmi spunea: „Cum o să descopere Leontopol, domnule, dacă n-au descoperit ei, americanii?” Trebuie să-i răspund: „Uite dragă doctore, uite, dragă domnule fost demitar, că e posibil să descopere înii românii și la 15 ani după ei americanii!” Acum știu că doctorul respectiv CREDE că hidrochinona are rezultate în lupta cu cancerul, din simplul motiv că știu că tot ce-i american i se pare bun. Și trebuie să mai spun aici că lupta pentru nou a pornit din marelă impuls pe care l-a dat tovarășul Nicolae Ceaușescu unei națiuni, și că această luptă corespunde unei profunde necesități istorice. Eu zic chiar că, de la noi, de la români, are de aș-

teptat lumea noi descoperiri. Așa cred și mă întemeiez pe multe priorități pe care le-am avut, fără să știm totdeauna să le afirmăm la vreme. Vreți să vă reamintesc încă un nume? Iată-l: Ștefan Odobleja. Și să mai deschidem încă o problemă. Iată-o: unii dintre cei ce fac bine în străinătate, pentru sănătatea oamenilor, fac întemeindu-se pe ceea ce au învățat cînd erau cetățeni români. La puține alte colectivități se poate descoperi, ca la poporul nostru, împreunarea această fabuloasă de tradiție și nouitate, de conservare a tot ce-i bun în vechime și de iluminare lăuntrică de tot ce-i bun în viitorime. Sigur că uneori instituțiile sînt cu mult în urma gîndului. Și tot atît de sigur e că, spre deosebire de rostul, hai să-i zicem, tradițional al unui partid, rostul unui partid revoluționar este de a menține această permanentă stare de veghe, de căutare, de ambiție pentru ceva mai bun. În fond, un partid revoluționar, un partid cu adevărat revoluționar, cultivă în oameni însăși esența lor, care este nemulțumirea permanentă de ei înșiși, dorința de mai mult și de mai bine și, așa zice, chiar incapacitatea funciară de a se rezuma la ceea ce au realizat ieri, căci dacă omul este trecut și prezent, omenirea este mereu viitor. Un partid cu adevărat revoluționar standardează în om pura lui esență: lupta cu el însuși, cu limitele sale. La toate astea mă gîndesc și acum, cînd scriu, și m-am gîndit și acum cîteva zile, cu dr. Mihai Leontopol: realmente dacă tovarășul Nicolae Ceaușescu nu spunea un NU hotărît tuturor încercărilor de minimalizare a cercetătorilor români și un DA ca o limpede dimineată de primăvară încrederei în noi înșine, trebuia să fim din nou, și în această privință, cum am fost de atîtea ori în istorie, la cheremul importului de inteligență și de produse ale inteligenței. Un partid cu adevărat revoluționar ascultă pe marele exponent al său, un om cu adevărat revoluționar.

...Iată că putem. Iată că ne e la îndemînă să dăm un cald salut urmașilor noștri americani care-și fac datoria, în ritmul și cu puterile lor, care vin să confirme cu autoritatea și cu aparatele lor, o gîndire a noastră. Și parcă totuși amarul gust al împlinirii prea lente mă încearcă. Și mă încearcă și o altă neliniște, nu cea creatoare: dacă prin absurd, printr-un tragic absurd, semnalul de alarmă pe care-l mai tragem o dată, în legătură cu viața și opera lui Mihai Leontopol, va fi el însuși minimalizat și o să ajungem să zicem: Ei și? Ce dacă? Din moment ce au și americanii, ce mai contează? Și să ne trezim într-o zi că vorbim despre Leontopol ca despre Odobleja! Să ne grăbim deci. Măcar după 15-16 ani să ne grăbim. Să transăm în favoarea oamenilor războiul oamenilor cu cancerul. Nu știu de ce, dar mi se pare că sînt situații în care dictionarul trebuie să scoată din teacă și cuvintele mari. Nu cumva așa arată o descoperire epocală? Nu afirm. Întreb. Nu cumva un miracol e lângă noi și tot căutîndu-i defectele uităm să-l investim cu titlul lui meritat de miracol? Nici asta nu afirm. Întreb doar. Dacă prin tratamentul doctorului Mihai Leontopol există oameni salvați de cancer și dacă unul dintre elementele acestui tratament este hidrochinona, dacă vîrsta acestei descoperiri în România este de 16 ani și dacă în 1980 cercetătorii de la trei universități americane diferite — Universitatea din Wayne — Detroit, Michigan, Universitatea din Minneapolis, Minnesota și Universitatea Yale, New Haven, Connecticut — ajung la hidrochinonă, să-i stabilească proprietățile și acțiunea anticanceră marcată, nu cumva aceasta este chiar o descoperire? Afirm, nu întreb.

Domnia lacătului sau cum a devenit un demisol „împărăție” a nimănui

Pe adresa redacției noastre a sosit o scrisoare semnată de un tânăr muncitor de la Fabrica de confecții București, Constantin Băcioiu. Reclama că neavând buletin de Capitală a închiriat o cameră la Rusu Georgeta, domiciliată pe strada Vasile Conta nr. 3-5, 7-9, la demisol care deținea prin contract două camere proprietate de stat, s-a fixat chirie 150 lei lunar, plus întreținerea, în afară de care i-a mai cerut 2.000 lei filodormă pentru a-i face contract de subînchiriere, provizoriu, firește. I-a dat cei 2.000 lei împins de nevoie, bani care, spera, vor intra în contul chiriei viitoare. Nu știa tânărul nostru ce-i aceea filodormă. La numai după două săptămâni de la mutare — timp în care „gazda” nu și-a găsit vreme să-i pună viza de flotant — a venit în lipsa lui, i-a desfăcut ușa, avertizându-l mai apoi, că-l dă afară, deoarece nu-i convine cât i-a dat, că mai în câștig iese dacă închiriază camera cite o noapte la diferite perechi pentru suma de 200 de lei pe noapte. Motiv pentru care i-a mai cerut 1.500 lei ca să-i pună viza de flotant. Și cum păcălitul muncitor ne asigură că are martori care au asistat și la discuții și la înminarea filodormei, ne-am deplasat la fața locului, descoperind o întreagă incrigătură de situații, aproape incredibile, încetățenite în viața demisolului care leagă cele două blocuri — 3-5, 7-9 de pe Vasile Conta, sector 2, București.

— Se zice că aici stă Aurelia Radu.

— Cum adică „se zice”?

— Așa! Pentru că Aurelia Radu este plecată de aproape 10 ani din blocul nostru. Totuși, contractul ei de închiriere merge înainte. De cameră însă se folosește sora ei, Elena Radu, care în cartea de imobil apare chirieasă la proprietar...

— Vedeți camerele astea alăturate? Au și numere afișate, lucru rar pe la noi: 100 și 93. Au fost ale portarului de odinioară, deci erau ale Asociației de locatari. Cum, necum, după ce au rămas libere, una a fost închiriată prin ICRAL, iar cealaltă, 93, care fusese bucătăria portarului, a devenit printr-o simplă răsucire de cheie, adică fără forme legale, a lui Gherghievici. Avea prea... puțin spațiu, săracul! Cu repartiție, o cameră, două dormitoare, o debara. Și este doar el cu nevasta. Pe la noi, treaba asta se cheamă sistema cu hăpca...

— Dar cu lacătele astea la spălătorie, uscătorie, căldătorie, ce este?

— Ce să fie? Le-a pus d-na Aliman, gestul ei însemnând: „Sint ale mele!” Domnește lacătul, după cum vedeți, care a început să se extindă și la dușurile comune...

— A mea este camera cu numărul 138. Cea de acolo este 138 ilegal!

Declarație,

„Subsemnatul Ganu Dragomir declar prin prezent că de la data de azi, 6 martie 1981, când am primit salariul, voi libera camerele pe care le-am deținut atita timp cât am fost angajatul asociației de locatari din Vasile Conta nr. 3-5, 7-9, în termen de 15 zile de la această dată”.

Slabă speranță pentru asociația de locatari să scape, cu una cu două, de fostul mecanic-fochist Ganu. Pe 5 septembrie '80, prin convenție temporală — nestampilată însă, deci Ganu neavind formă de angajare propriu-zisă — își făcea intrarea în bloc, punându-i-se la dispoziție și spa-

tiu de locuit. Cum bețiile repetate, scandalurile, bătăile, în parte, cu concubina, ridicau adeseori demisolul în picioare, și cum, într-una din zile, Ganu a fost găsit beat, dormind lângă cazanul „încalzit” până la 120 grade (înca puțin și ar fi sărit cu totul în aer), n-a mai fost tolerat. A fost deci dat afară. I s-a dat lichidarea cu condiția să plece. „Și unde să mă duc?” — întreabă acum Ganu pe cei care vin să-i aducă aminte că termenul scadenței a trecut. După care, închide usa în fața nepoțților, fără menajamente...

Sint doar citeva secvențe culese de la locatarii demisolului. Dacă ar fi să continuăm a le filma cu încetătorul, imaginea ar deveni cea a unei „împărății” a nimănui. Se aud tot mai des și mai tare glasuri care acuză. Se petrec uneori aici, ni se spune, lucruri nu prea curate. Chiriași ai ICRAL-ului, subchiriași ai proprietarilor subînchiriază fără forme legale; se merge, uneori, până la închirierea cu noaptea sau cu ora; se iau filodorme, se intră abuziv în spațiile eliberate. Cert este că nu prea s-a omorât nimeni cu firea pentru a face ordine în acest demisol, cu 6 intrări și 6 ieșiri, demisol care leagă între ele cele două blocuri mamut de pe Vasile Conta. E greu să te dumirești, prin acest labirint întortocheat, care cameră este a lui cutare sau care a lui cutare. Pentru simplul motiv că cele mai multe dintre ele — la care se adaugă boxele, debaralele — nu sint numerotate și nici nu au afișate plăcuțele cu numele deținătorului. Sigur că în aceste condiții „optime” își fac aici cuib „locatarii” clandestini, unii din ei dubioși, certati cu normele muncii și conviețuirii noastre: tot legată de o astfel de „optimizare”, ocuparea abuzivă a spațiilor libere a intrat în tradiție aici. În '78 Georgeta Rusu, pe atunci debarasoara la Intercontinental, intra cu de la ea putere în camera-archivă a asociației. Mai greu de înțeles este cum de i s-au făcut forme legale pe același spațiu prin ICRAL Herăstrău (apartențor de fostul sector 1). Anul trecut, tot abuziv, la plecarea unui locatar, s-a mutat în camera acestuia. Abia după aceea pornește pentru legalizare. Situația i se legalizează în funcție de spațiul în care intrase deja. Până în inspectorilor de la spațiu și I.C.R.A.L. — care ne-au însoțit — le vine greu să se descurce prin labirintele demisolului. Nu aveau nici o siguranță că acesta era și în altul spațiu solicitat. Pentru ce îi trebuia, de fapt, Georgetei Rusu — azi neincadrată — o cameră în plus am văzut. Cazul se află în prezent în cercetare.

Domnia lacătului, a impertinentei (ca să nu spunem a ilegalităților) a făcut casă bună cu citiva dintre locatarii demisolului. Printre ei se află și rău platnici — Radu Elena, care stă ilegal într-un spațiu ce ar fi trebuit să-i fie luat de aproape 10 ani, aflându-se în capul listei.

E nevoie să se facă lumină în acest demisol. Se impune instaurarea unei ordini care nu mai suportă aminare. Iar ordinea, în acest caz, nu se poate naște decât din întilnirea și conlucrarea celor 3 factori (fie și acum, în al doispnezecelea ceas!): ICRAL Colentina — de care blocul aparține în prezent, Spațiul locativ și Asociația de locatari. În condițiile întocmirii unei evidente clare, a reinventarierii întregului spațiu de la demisol, nu s-ar mai putea petrece nici faptele ambigue pe care Militia le are deja în vedere.

Am vorbit despre o împărăție a nimănui. În condiții firești, lucrul acesta nu putea să se întâmple pentru că un bloc, oricât de mare ar fi el, are un nucleu care se constituie într-o asociație de locatari. Iar asociația, la rândul ei, are un comitet în miinile căruia se află, pe lângă alte obligații, și buna gospodărire și rostuire a apartamentelor. Întrăm de acum într-un alt tărâm, al neregulilor care s-au perpetuat multă vreme în această asociație de locatari și care, cu toate că aparent au fost stopate, prin alegerea unui nou comitet al asociației, încă mai pun bete în roate bunului mers. Această aparență se cheamă SUSPICIUNE legată de consumarea fondurilor bănești ale asociației din timpul vechiului comitet.

Pentru înțelegerea șteilor foarte incurcate a acestei situații este nevoie să ne întoarcem în urmă cu aproape un an de zile. În iulie 1980 pe adresa Consiliului popular al sectorului 2 sosea o sesizare făcută de vicepreședintele asociației, Ana Drăgan. Consiliul popular a încredințat cazul Circumscripției financiare a sectorului care, în urma controlului efectuat, tragea un semnal de alarmă demn de luat în considerație: Consumarea fondurilor bănești ale asociației s-a făcut fără respectarea disciplinei financiare, cu abuzuri flagrante care au condus la efectuarea unor plăți ilegale, neoportune, neeconomicoase, mărind în acest fel cuantumul cotelor de întreținere pe care le-au suportat locatarii. Se recomanda, apoi, să se treacă de urgență la recuperarea sumelor achitate ilegal, prin emiterea dispoziției de imputare de către președintele asociației.

Care au fost faptele ce au determinat organele de control să le incadreze la abuzuri flagrante? Totul a pornit de la numirea, în mai 1979, a noului administrator Gh. Dumitrescu, numire ilegală, el nefăcând parte din membrii asociației. În octombrie '79 i se modifică încadrarea în aceea de fochist coordonator — meserie care nu este trecută în nici un nomenclator de funcții. Îi crește astfel retribuația cu 100 lei — de la 645 lei la 745 lei. Nu pregetă însă să ceară — și i se aprobă — retroactiv, pe cele aproape 6 luni care trecuseră, diferența de bani, cu toate că autorizația de fochist coordonator o primise în octombrie. Noul administrator începe să efectueze cele mai multe operații după bunul său plac. Nici un act de cheltuielă nu este vizat de vreun membru al comisiei de cenzori. Sint încadrați fochiști, mecanici, înzâjiatori, unii din ei fără contracte de muncă, dar cu avantajele unor încadrați permanenți, alții cu convenții nesemnate. Mulți fochiști nu au autorizații emise de ICRAL. Se dau bani, dintr-un condei, pentru ore suplimentare, se primesc bani în plus pentru lucrări care intrau în obligațiile zilnice de muncă, pentru confecționarea și recondiționarea unor piese, plăți neînsoțite de acte de necesitate și nici de negații din partea unităților sau

confirmări că reparațiile s-au executat în bune condiții. Bani și iarăși bani se revarsă (din buzunarul locatarilor, firește) peste fochiști, mecanici, îngrijitori care sint schimbați cu o rapiditate ce uimește. O rotire forțată care ascunde lucruri necurate, spun oamenii, iar cele citeva declarații sosite pe adresa noului comitet vin și întăresc presupunerca. Vin apoi la rând premierile, date cu aceeași larghețe. În fiecare lună cite un membru din comitet are cite 500 lei primă, fără aprobarea adunării generale. Din nou se aud voci care sesizează că banii ar fi ajuns în alte buzunare decât în cele ale semnatarilor.

Lista neregulilor, a încălcărilor abuzive este mult prea mare și condensată pentru a ne opri mai mult la ea. Ne-am fi așteptat ca măcar acum lucrurile să ia o altă turnură. Cum însă de neregulile semnalate se făcea răspunzător și președintele asociației și cum nici comisia de cenzori nu putea rămâne în afara răspunderii s-a căutat o ieșire din impas, soluția la care s-a apelat fiind dezinformarea. Atit a consiliului popular cit si a comitetului asociației, ultimul aprobând acele „Obiecțiuni la procesul verbal întocmit de organele circumscripției financiare”, document care falsifică adevărul. Și, odată ieșit din culpă au continuat și urul ilegalităților.

Venind iarăși și uzina fiind tot la pământ, cu toți banii alocați pentru repararea ei, s-a convocat adunarea generală extraordinară a locatarilor. La ordinea de zi, un singur punct: repararea uzinei. Trezindu-se în iarnă fără căldură și fără apă caldă, locatarii hotărăsc pe loc schimbarea fostului comitet. Totodată însărcinează comisia de cenzori să efectueze un nou control de fond pentru verificarea patrimoniului asociației în vederea descărcării vechii administrații. Au trecut de atunci 5 luni de zile dar noul președinte tot nu și asumă riscul acestei descărcări de răspunderi. Pe lângă procesul verbal al inspectorilor financiari — el însuși un semnal peste care nu se poate trece — a mai apărut încă un mare semn de întrebare privitor la respectarea disciplinei financiare: concluziile comisiei de cenzori la controlul de fond din noiembrie se bat cap în cap cu cele ale unui alt control de fond, efectuat de aceeași comisie, de aceiași oameni în iulie '80. Ce ascunde această nestatornicie în opinii, mai ales cind este vorba de bani?!

Suspiciunea, într-adevăr, există. Și, nu numai atit. Iată de ce se impune un control de fond care, dacă ar fi efectuat de Biroul local de expertize tehnico-contabile al municipiului București, ar fi cu atit mai binevenit. Pentru că este nevoie să se stabilească exact gradul de vinovăție, să se restabilească ordinea și să se facă din asociația de locatari, în discuție acel nucleu despre care vorbeam la început.

GEORGETA ȘTEFANESCU ■

O informație utilă pentru automobilisti

Iată, primăvara vine și dintr-o dată avem 3 meciuri internaționale, în schimb, ne relatează directorul comercial Dinu Gheorghe de la „Acumulatorul” — București.

— Întreprinderea noastră continuă să aștepte monoblocuri și capace din materialul plastic A.B.S. de la Orăștie!

— Vă rog continuați, ne interesează tot ce este în legătură cu buna deservire a populației.

— Noi sintem aceia care distribuim prin I.D.M.S., către marele public consumator orice tip de acumulator produs în țară și deocamdată — aici este

punctul nostru slab — nu putem livra acumulatori de 12 volți și 44 amperi A.H.

Întreprinderea chimică din Orăștie, cu care avem contract pentru circa 30.000 monoblocuri, capace, pe anul în curs ne-a livrat abia 3.000 bucăți, toate însă cu unele defecte de fabricație.

— !?!

— Desigur așteptăm și noi ca neacuzările celor de la Orăștie, pe care le au cu matrita de injecție, să se sfârșească și în curind să putem satisface cererile cetățenilor.

MIHAI MIHAI ■

Dar copiii și vecinii ce vină au?

— Nu este pentru prima dată cind vecinii familiei Petria, de pe strada Reșitei nr. 4, bloc M1 reclamă la miliție despre scandalurile care au loc în apartamentul respectiv — ne relatează sergentul major Ion O. sectorist în circumscripția nr. 16 miliție. Alexandru Petria a fost trimis și în fața instanței de judecată pentru asemenea fapte, dar încă nu s-a lecutit.

De cite ori discut cu ei — continuă subofiterul — încearcă să se justifice, acuzându-se reciproc: sotul pretinde că provoacă scandal din pricina cicălelor ei; dinsa îi reproșează sotului, de fapt, că nu-i place să muncească, motiv pentru care, la I.M.G.B. i s-a desfăcut contractul de muncă (avind multe absențe nemotivate). În schimb, vine de multe ori acasă în stare de ebrietate.

Firește, soția are dreptate să fie nemulțumită de comportarea sotului, dar prin asemenea dispute iritante care degenează în scandal nu se poate ajunge decât la traumatizarea psihică a celor două fete, ca și a vecinilor, dealfel, a căror liniște este grav tulburată.

În dimineața zilei de 13 februarie a.c., vecinii familiei Petria au fost nevoiți să se adreseze din nou miliției. Pe la orele patru, cearta dintre soții respectivi a cunoscut o asemenea intensitate, că toți locatarii, de la copii până la bătrâni, au trăit zeci de minute de coșmar.

— L-am sancționat, de această dată — precizează subofiterul sectorist — cu mi-

nimum de amendă prevăzută de art. 2, litera h, din Decretul 153/1970, pentru o asemenea faptă — „tulburarea, fără drept, a liniștii locuitorilor, prin producerea de zgomote, cu orice aparat sau alt obiect ori prin strigăte sau larmă”, cu toate că puteau fi aplicate măsuri mai severe, inclusiv trimiterea în fața instanței, pentru că decretul amintit prevede, într-un asemenea caz, închisoare contravențională de la 10 zile la o lună, sau amendă de la 300 la 1.500 lei. M-am gândit însă la cele două fete care așteaptă, ca orice copil, să le aducă părintele mere ori portocale, jucării sau rochite, nu o chitanță de amendă. Mi-a fost greu să aplic și acel minim de sancțiune, dar nici atitudinea de sfidare a normelor de conviețuire socială nu poate fi tolerată. Am avut în vedere și faptul că Alexandru Petria se află în curs de încadrare la o nouă întreprindere și sper că va fi ajutat măcar acum să înțeleagă că trebuie să aibă o comportare civilizată în orice împrejurare, că fetele lui și vecinii n-au nici o vină, pentru a suporta asemenea consecințe, că legea apără liniștea cetățenilor...

Ar fi cu atit mai grav pentru cel în cauză — adăugăm noi — dacă spiritul de omenie ce caracterizează modul de a gândi și acționa al sectoristului, s-ar interpreta ca o slăbiciune. Orice înțelegere are o limită.

MIHAI GROZAVU ■

Din respect pentru adevăr

Un motiv în plus să comentăm scrisoarea de față este și acela că semnatarul ei, maiorul Florin Olteanu, e o cunoștință mai veche a cititorilor, cunoscut din interviurile acordate revistei noastre despre limba și aurul dacilor, și un împătimit al respectării adevărului istoric. Iată ce ne scrie: „Am mers în comuna Gherghita, cu intenția de a studia, cu mijloacele și după puterile noastre, frescele bisericii Domnești, ctitorie a lui Matei Basarab. Și aici, am aflat, printre altele, una din năzuințele mai vechi ale sâtenilor comunei Brazi (Ialomița), comună alăturată Gherghitei. Și iată despre ce este vorba: comuna Brazi, spun locuitorii ei, s-a numit din moși-strămoși Rădulești. Știind că se numește astfel, dar mai ales pentru că este o așezare românească străveche, oamenii îi pomeneau cu mândrie numele. Unul dintre primari, însă, i-a schimbat numele: i-a zis Brazi, pe motivul că denumirea de Rădulești ar veni de la un anume boier, Rădulescu”. Și aici, cercetătorul nostru pomenește de un act de danie semnat de Mihai Viteazul, din care rezultă cu claritate un adevăr de necontestat: „...Io Mihai Viteazul și Domn a toată țara Ungrovlahiei, fiul marului și preabunului Io Petrașco Voievod, dă domnia mea această poruncă a domniei mele boierului domniei mele, lui Moga spătarul și cu fiii săi ciți Dumnezeu îi va da, ca să fie ocină, în sat la Rădulești de pe Prahova, lângă Gherghita,

partea lui Stoica, fiul lui Stoica Mătiulescu, partea lui toată oricît se va alege din cimp și din pădure și din apă și din balta Măei și din hotar până în hotar...” Actul, zice în continuare maiorul Florin Olteanu, îl am de la învățătorul comunei. Învățătorul, om insetat de adevăr, a scormonit prin arhivele Bibliotecii Academiei Române, până a dat de acest act de danie, semnat de Domnul Țării Românești, Mihai Viteazul, și datat astfel: „Am scris eu, Crăciun, luna noiembrie 17 zile, de la Adam până la această scriere cursul anilor, în anul 7101 (1593). Actul, aflăm din scrisoare, se află pe un pergament original (35x37) pecete timbrată, la Academia, DCC XI/3.

Așadar, locuitorii comunei Rădulești (astăzi Brazi) au dreptate să fie nemulțumiți. Documente de necontestat dovedesc, așa cum susține și corespondentul nostru, maiorul Florin Olteanu, că nu denumirea boierului a determinat denumirea comunei lor, ci invers: boierul, așa cum deș se obișnuia, a luat numele comunei. Ceea ce solicită oamenii comunei acum, în virtutea respectului pentru adevărul istoric, este lesne de înțeles: comuna lor, denumită Rădulești de totdeauna, să se numească astfel: Rădulești și nu Brazi. Să sperăm că se va împlini această frumoasă și legitimă năzuință a lor.

NICOLAE GRIGORE ■

Fina și amabila contabilă-șefă opera în stil mare

— Radiografia unei delapidări —

Date personale: Ene Aneta, fiica lui Serban Teodor și Hermina, născută la 28 aprilie 1939, în com. Tâtaru, jud. Brăila. Studii — liceul teoretic. Căsătorită, are un copil minor. Domiciliul — orașul Panciu, str. T. Vladimirescu nr. 1. Avere — casă cu mai multe camere și dependințe, mobilată (aproape) cu lux, autoturism „Dacia” 1300. Fără antecedente penale. Fostă contabilă-șefă la Liceul agroindustrial din Panciu.

Vinovăția: Mai întâi singură, și apoi, atrăgându-și complicii, în intervalul a 5 ani, delapidază câteva sute de mii de lei. Cu puțin să nu atingă jumătatea de milion.

Prolog:

Cum a fost descoperit cazul Aneta Ene?

Intr-o zi, un om cinstit, sau mai mulți oameni cinstiti, integri, normali, care au aflat, care au observat cite ceva despre abuzurile contabile-șefe n-au tolerat. S-au adresat, în mod firesc, organelor de militie ale județului Vrancea. Cu o sesizare cum că respectabila, fina și amabila contabilă-șefă — o astfel de imagine își crease în jur, fapt ce făcea parte din arsenalul de mijloace prin care își ascundea infracțiunile — ridică din magazine mărfuri, în numele scoliilor și, chipurile, pentru aceasta, pe care și le însușește.

Ancheta, prima anchetă, descoperă o delapidare în valoare de 30.000 lei.

Jubilează autoarea! Recunoaște cu seninătate și abia își reține triumful interior și sfidarea. Aflată sub arest, în nopțile de insomnie, hohotea, probabil, mefistofelic, cit ne-a păcălit! Își ducea planurile mai departe. Inteligența ei exaltă. Dar iată că se prăpăie! Cam în aceeași vreme, mai avea insomnii și un alt om. Raportându-i-se cazul, cu o zi înainte de plecarea în concediu său de odihnă, șeful secției penale de la Inspectoratul Județean Vrancea al Ministerului de Interne, își amindă vacanța. Studiază dosarul și, chiar când stinge lumina, încercând să adoarmă, îl revin în prim-plan gândurile, ca pe o tablă de sah, datele lui. Piese începe să se miște altfel. Corelațiile îl conduc spre idei, ipoteze, supoziii noi, aproape certitudini. Resimte că nu s-a descoperit totul. Redeschide ancheta. Și-o asumă. Și iată că are dreptate.

Când este adusă la interogatoriu și la proces, Aneta Ene nu suportă să-l înfruntă pe ofiter, refuză să-i răspundă la întrebări. Fără mintea acestuia, crede, ar fi fost în libertate azi. Avem suficiente mijloace să suplimentăm „minorul” prejudiciu, să depună suma și să scape ieftin din punct de vedere penal. Mai presus de toate, chiar și de libertatea ei juridică, nu-l suportă pe ofiter pentru că nu suportă ideea că inteligența ei, pe care și-o considera de gradul cel mai înalt, a putut fi eclipsată!

Substituire de conturi

Când i-o fi încolțit în minte terifianta idee a supercristigului fără muncă? În toamna anului 1975, pe motivul că vrea să se retragă „acasă”, în orașul Panciu, unde mama fusese magistrat, o juristă de prestigiu — se zice — și-l lăsase moștenire o casă, cere transferul din postul de contabil al Consiliului popular județean, în cel similar — dar, firește, mai mărunț dat fiind gradul instituției — la

Liceul agroindustrial din mica urbe. Stimabila contabil-șefă să fi avut planul gata pregătit? Căuta terenul și climatul propice pentru a și-l pune în aplicare? Ea venea aici cu un dublu prestigiu — al funcției deținute la județ și al mamei, deci era la adăpost de orice suspiciune. Încredere totală! Cumva, noul post, prea mic, îl șoca vanitatea și exacerbatul simțămînt al Eu-lui? E foarte posibil și una și alta. Pentru noi, acum, nu atît mobilurile care au dus-o spre infracțiune pe Aneta Ene contează, ci climatul care i-a favorizat acțiunile. Cum a putut să opereze nestingherită nu o lună, nu două, nu un an, cinci ani de zile? Citi oameni nu și-au făcut în tot acest timp datoria, așa cum se cuvine? Încrederea nu se poate substitui niciodată exigenței și cu atît mai puțin, indiferenței!

Cum opera Aneta Ene?

A început dintr-o dată, în... stil mare, cu o formulă extraordinară. Prin falsificarea de CEC-uri. (Curaj nebun? Nicidecum. Era foarte stăpînă pe situație, studiase foarte bine terenul, oamenii din jur, pe șefii care aveau îndatorirea să semneze și să controleze actele financiar-contabile ale liceului.) Așa se scrie prima filă din capitoul I al jurnalului celor 5 ani de infracțiuni. Pe 16 august 1976, cînd casierul liceului se afla în concediu de odihnă, Aneta Ene se oferă — deși nu-i intra în totalitate în atribuții — să întocmească formalitățile de plată a retribuițiilor personalului, chenzina a II-a, să ridice banii din bancă, precum și să-i distribuie. Pe cotorul foilor CEC, care rămînea în dosarele contabile ale scoliilor, inscrie o sumă — suma reală — 22.900 lei, iar pe „virful” acesteia, pe partea detașabilă — în baza căreia se eliberează banii de către funcționarii Filialei Panciu a Băncii agricole și industriei alimentare — trece 42.900 lei. Directorul liceului, prof. Ion Ciulacu, îi prezintă spre semnătură doar virful CEC-ului, iar acesta semnează automat. (Profesorul-director nu și pune și nu pune întrebări de ce nu i se prezintă în mod legal, actul întreg, în mod obligatoriu trebuind să semneze pe ambele segmente ale filei CEC.) Aneta Ene își alege bine și delegatul cu care să ridice banii din bancă, pe bibliotecara Eufrosina Bostan. Aceasta îi aduce intact și e foarte încântată că nu trebuie să facă ea plățile, nu se pricepe la bani, nu vrea să aibă de-a face cu bani. Vai ce amabilă, se oferă însăși contabilă-șefă! Dintr-un condei, Aneta Ene bagă în buzunarul personal zecele de mii de lei. Mișcarea reușește perfect și, cine a văzut lup mulțumindu-se cu o singură oaie din turma nepăzită!? Alegându-și bine momentele și oamenii, prin această formulă, a falsurilor dintre virf-cotor în foile CEC pentru retribuiții, delapidază în continuare. (Între timp, se schimbă directorul liceului, cu prof. Dumitru Neagu, dar și acesta se dovedește la fel de „exigent” față de atribuțiile sale, semnează CEC-urile tot ca primarul din poveste, automat, fără să citească, mai semnează și în alb și nu confruntă niciodată ce e pe „cotor” și ce pe „virful” actelor prin care se manipulează banii statului, veniturile oamenilor muncii.) În biroul său, în îndelungi ore de lucru — rămînea și după-amiază, o ce conștiincioasă era contabilă-șefă! — Aneta Ene efectua tot felul de alte falsuri, de radieri și modificări pentru a și ascunde delapidările, pentru a-i „imbrobodi” pe funcționarii băncii locale. Afacerea mergea strună, gustul banilor incită tot mai mult ființa pătimașă care începuse un alt mod

de viață, pe picior mare, care socotea că merită mai mult decît alții.

Îi vine ideea, și odată cu ea, siguranța, că poate să dispună la bunul plac de contul liceului, îl poate substitui oricînd, drept cont personal. (Cine era s-o prîndă? Nu avea ea pe cineva acolo sus care o iubea? Sau care iubea banii ca și ea? Nu era chiar propriul soț, inspector de bancă? Mai mult, șef al grupului de inspectori! Cine ar fi îndrăznit să facă un control riguros, onorabilele contabile sosite din capitala de județ?!) Începe să cumpere mărfuri în rate, tot mai multe mărfuri în rate. Își renovează vila, o extinde, achiziționează o „Dacia” 1300, mobile scumpe, covoare orientale... Procedeează astfel cu 6 contracte. Achită avansurile și, apoi, „uită” să și mai rețină sumele din retribuiția proprie. Le livrează direct din contul liceului. Prin procedeul cunoscut — în lunile cînd trebuia să și efectueze reținerile de rate, majora cu contravaloarea acestora totalul brut al retribuițiilor, după sistemul arătat mai sus.

Idei noi și complicii

De la o vreme își aduce aminte de prietena și colega din copilărie, Camelia Vasiliu. Îi caută din nou prietenia. (Camelia Vasiliu era contabilă la Consiliul popular orășenesc Panciu. Cite probleme nu se pot rezolva dintr-un asemenea post, stia prea bine Aneta Ene! Cînd liceul nu mai avea bani în bancă, un singur telefon de la consiliul popular, în subordinea căruia se afla școala, și, gata, se obținea suplimentarea...!) O invită tot mai des acasă, își bea cafeaua împreună, își alege rochiile împreună... Începe să-i facă și confidențe. E momentul, ca la rîndu-i, Camelia să și dovedească sincera prietenie. Îi întinde cursa! Îi propune să găsească un om de încredere, un gestionar de magazin dispus să și realizeze planul și să cîstige și ceva în plus, pe deasupra. Să întocmească facturi fictive de vânzare, prin virament, liceului agroindustrial, ori Școlii generale nr. 1 (o unitate mică, pendinte financiar-contabil de liceul amintit, deci „patronată” tot de către Ene Aneta), și în loc de mărfuri să livreze banii lichizi din casa magazinului, pe care să-i împartă în mod egal, între ele. Gestionarul, revenindu-i și lui, la înțelegere, o cotă parte. (Studiase bine, și de data aceasta, problema, contabilă-șefă. Stia prea bine cum se fac, de regulă, inventarele în unitățile comerciale — global, pe gestiune, prin totaluri, prin cifre și registre, cine avea răbdare să facă un desfășurător, să confrunte cifrele cu mărfurile?! Camelia transferă repede „ordinul” soțului ei, Costică Vasiliu, care, la fel de repede, îl aduce la îndeplinire. Găsește amatorul, în persoana lui Costică Amariutei de la magazinul de electrice al Cooperativei de consum din Mărășești. Și această „mutare” reușește. Contabilă-șefă trece în „contul 410” — „materiale consumabile” (care se consumă și nu mai pot fi regăsite în inventar) sume tot mai mari, ce trec din buzunarul liceului în buzunarul ei și al complicii. Prin acest sistem — găsind, din păcate și alți gestionari dispuși și aplecați spre cîștiguri ilicite — să delapidaze alte zeci de mii de lei. Cum prea bine își dădea seama că banii liceului se tot duc ca clipele, și că astfel trebuiau cîntine serioase de acoperire a mirșăviei, îl ia complicii și pe administrator, nu cumva să i se pară suspect că, în magazine, n-a mai intrat nu se știe de cînd o mătură ori un bec, iar bani în bancă nu mai sînt, s-au consumat toți. la capitoul respectiv. Îi mituiește — firește, tot din buzunarul liceului — cu ce mai avea nevoie

omul pe-acasă, niște pleduri de lină din import, mochetă, carpete plușate... (Pe facturi, gestionarul trece, țesătură „Tania”, cine știe, pentru ce necesară scoliilor agroindustriale?!)

Cu timpul, nu-i mai convin contabile-șefe atîta complicii. Fie din spirit de prevedere (cu cit sint amestecați mai mulți, cu atît ulciorul se sparge mai repede!), fie din calcule meschine — ea să gîndească, să afle soluții, iar alții să profite?! Își asumă iarăși, afacerea pe cont propriu. Un singur complicii îi este de-ajuns! Își găsește singură o gestionară „deșteaptă, curajoasă, de nădejde”. Pe Olimpia Croitoru de la raionul sport-turism al magazinului universal din localitate, apartinînd Cooperativei de consum Panciu. Mai întîi o studiază și o testează. Totul este, ca de obicei, foarte bine gîndit. Unde sînt tineri se face și sport, nu?! Liceul avea cercuri și grupe de elevi-sportivi foarte talentați, cu rezultate foarte bune. Fondurile destinate acestei activități trebuiau cheltuite, nu?! Pentru cumpărarea de materiale și echipamente sportive. Era cea mai bună acoperire. De la 6 martie 1978 pînă la 16 mai 1980, Aneta Ene și Olimpia Croitoru comit 17 acțiuni de sustrageri de fonduri, în numele sportului și al sportivilor sus-numitului liceu. Olimpia Croitoru întocmea facturi fictive de livrare, prin virament, a tot felul de materiale sportive (multe nici măcar nu intraseră vreodată în magazinul respectiv), în schimb, se pulverizau din casă bani lichizi pe care și-i împărțeau. De restul justificărilor și acoperirilor în bancă, ocupîndu-se partenera și inițiatorea afacerii: contabilă-șefă.

Unde au fost revizorii, inspectorii, controlorii?

Citînd despre acest furt din avutul obștesc, orice om de bun simț își pune o întrebare esențială, pe lingă multe altele adiacente, și anume: în tot acest răstimp de 5 ani unde au fost revizorii, controlorii financiari interni, inspectorii de bancă din orașul vrancean? Și chiar cei de la județ? Unde au fost, cum și-au făcut datoria, toți acei oameni cu atribuții de serviciu în a controla și veghea modul în care sînt administrate fondurile bănești ale unităților socialiste, în ultimă instanță ale statului, ale noastre, ale țurora? Cum au aplicat reglementările și legislația controlului financiar-bancar în vigoare. De ce atîta superficialitate? Ancheta judiciară a dat la iveală că, în realitate, Aneta Ene nici nu a fost chiar o mare expertă în hoția ei, că alibiurile erau foarte transparente. Făcea greșeli evidente, foarte ușor de depistat, în acțiunile de acoperire a infracțiunilor. Ștersăturile, de toate felurile, modificările, nonconcordanțele din acte, din extrasele de cont și comunicările către bancă, din toate actele contabile pe care le-a întocmit și minuit, sar în ochi și unui nespecialist, dar și unui controlor adevărat. O simplă verificare încrucișată, între părțile fiilor C.E.C. — dealtfel, obligatorie în controlul bancar — ar fi desconfiră-o de la început.

„Deși, absolutiv juridic, de orice culpă, intrucit nu sînt nici complicii, nici inculpații, totuși, moral și social, și cei doi directori ai liceului sînt responsabili, sînt vinovați, conchide radiografia acestui neobișnuit caz de furt din avutul obștesc, procurorul șef al Procuraturii județene Vrancea, juristul Alexandru Balas. Pentru ușurința cu care semnau în alb, ori în condiții de nelegalitate acte financiare de mare preț, în mod deosebit, acest caz ridică problema competenței și exigenței controlului în orice domeniu al vieții noastre sociale. Altfel, profită, și ne frustră, asemenea inși cu mentalități de paraziți care, din păcate, mai trăiesc pe lingă noi, dar pe care treptat societatea îi demască și-i pedepsește, așa cum merită”.

CICI IORDACHE ■

Cronica șoselei

„Nu-mi mai amintesc nimic”

Atunci cînd în zorii zilei un sătean l-a întrebat pe Hristu care diridia de frig, numai în maiou și chiloți, ce caută și cum a ajuns pe cîmp (la 8 km distanță de cea mai apropiată localitate), acesta a dat din umeri. „Știu eu, dom-le?”

Apoi lucrurile au început să se clarifice. La marginea comunei a apărut mergînd spre sediul C.A.P. și viitorul socru al lui Hristu, „Astă-noapte a bătut la noi în geam. Ne-a sculat din somn pe toți. Văzîndu-l atît de beat și cu zgîrieturi sîngerinde pe față, nu i-am deschis”.

Ulterior, s-a făcut legătura între autodubita aflată în primăria lui Hristu, găsită cu roțile în sus la marginea localității Beștepe, cadavrele celor doi tractoriști parcă dormind în imediata apropiere a mașinii răsturnate și zgîrieturile de pe față soferului.

„Am sosit în comună cu autoduba pe la ora 17,00. După ce am parcat-o în curtea poștei, m-am dus la bufet.

Știam că nu mai mă ure la volan și volam să beau și eu ceva. În local m-am întîlnit cu doi cunoscuți. Erau „făcuti” bine.

De mîncat nu era nimic pe masă. Numai băutură. Pe la 9 seara, după ce am bătut împreună coniac și bere, m-au rugat să-i duc cu mașina la complexul de vaci, unde, spuneau ei, au într-un ruc-sac niște mincare. N-am vrut. I-am refuzat de citeva ori pentru că băusem mult. Pînă la urmă, însă...”

Într-adevăr, soferul la început s-a împotrivit. În comparație cu alți soferi care, după ce au bătut, vrînd să braveze, nu așteaptă să fie rugați de multe ori pentru a face o cursă, Hristu s-a tinut tare pe poziție, dar pînă la un punct.

„Ce dracu, mă Hristule, pînă la fermă nu-s nici doi kilometri. Ce ești așa de încăpățînat?” „Dacă-i așa aproape, de ce nu mergeți pe jos?” „Tu nu vezi că ni s-au muiat picioarele?”

„Îmi amintesc doar că am pornit cu toți din bufet spre locul de parcare al mașinii, aflat la nici 50 de metri de local. Apoi, că am întors cheia de contact și am pornit... Îmi mai aduc aminte cum am ieșit apoi de-a bușilea din dubiță și că aveam sînge pe față. Altcieva nu-mi mai amintesc”.

Într-adevăr, așa a început „periplul” lui Hristu Mitrofan. La circa un kilometru de la locul de pornire al mașinii, drumul face o curbă, în care soferul nu s-a mai putut inscrie. Autodubita a rupt un pom, un stîlp de telegraf, a transformat în fărîme o gheretă a paznicilor, a penetrat niște garduri cosînd în mersul ei necontrolat pe cei doi mecanizatori. Au fost omorîți pe loc. Apoi mașina „obosită” parcă în urma isprăvilor făcute, s-a oprit cu roțile în sus.

„Am bătut, așa să zic, partea mea, circa 750 grame de coniac și 6 sticle de bere. Cei doi au zis la început că mai au o sticlă de coniac albănez pe care au pus-o în cabina autodubei. Așa m-au ademenit spre mașină. Am găsit într-adevăr sticla, am bătut fiecare din ea cam

cîte o treime și apoi m-a pus dracu să pornesc mașina...”

Autoduba proprietatea întreprinderii de exploatare a lucrărilor de îmbunătățiri funciare Tulcea, e un fel de „fată la toate”. Destinația ei scrisă în autorizație sună corect și frumos „Pentru intervenții tehnice”, dar vorba aia „Pe-afară-i vopsit gardu, înăuntru-i leopardu”, una se scrie și alta se face cu concursul larg al conducerii unității care în ziua respectivă a trimis mașina să facă la Beștepe un transport de persoane care n-avea nimic comun cu intervențiile tehnice. Ce, parcă dau benzina de la ei?

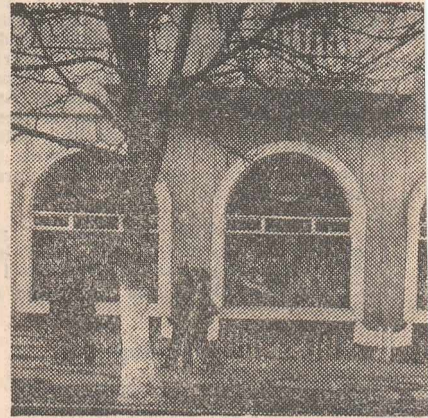
„De ce vindeți băutura oamenilor pînă își pierd mințile?”, îl întrebăm pe gestionarul bufetului. „Dom-le, unii se îmbată mai ușor, alții mai greu, de unde să știu eu cît duce fiecare?”

Parcă problema s-ar pune ca fiecare om care intră în bufet trebuie ca mai devreme sau mai tîrziu să se îmbete. Ce e musai ca fiecare să iasă din bufet pe două cărări?

VICTOR BEDA ■

**O consecință a justei politici
a partidului nostru —
dezvoltarea județelor României**

VRANCEA — UN JUDEȚ

Deși începuturile lui se pierd în aburul timpului, orașul Focșani e, azi, tînăr la propriu și la figurat deopotrivă. Zidit traicnic, modern, centrul lui reprezintă cea mai elocventă carte de vizită a unei deveniri de domeniul miracolului. (stînga). Un capitol la care vrîncenii stau bine, magazinele. (sus). Cultivarea vișei-de-vie continuă să-i preocupe pe locuitorii unui județ care înseamnă, din acest punct de vedere, Panciu, Cotești, Odobești etc. Numai duminică, de pildă, la Pufești s-au plantat 11 hectare noi, operațiunea fiind în curs, (dreapta).

Fotografii de ELENA GHERA

(Urmare din pagina 1)

țin prin forța faptelor de necontestat, în măsură să ateste tot mai grăitor situația județului nostru la cota valorică a celorlalte județe. În acest sens, e semnificativ faptul că, azi, Vrancea realizează în numai 12 zile întreaga producție industrială a anului 1938. Valoarea acesteia a crescut de la 1,6 miliarde lei, cit era în 1965, la 7,6 în 1980, fiind asigurate capacitățile necesare unei producții de peste 10 miliarde. În agricultură, pe fondul unor preocupări tradiționale, s-au înregistrat modificări structurale de ordin calitativ. Nivelul producțiilor a sporit mereu, în cincinalul recent încheiat obținându-se creșteri cuprinse, la principalele culturi, între 50 și 70 la sută. Zootehnia a ținut, și ea, pasul, producția globală agricolă fiind aproape dublă în raport cu cincinalul anterior.

— E, fără îndoială, un tablou optimist, explicabil mai ales prin înțeleapta politică a partidului de repartizare armonioasă a forțelor de producție pe întreaga geografie a patriei, ca și, cum aminteați, prin rivna și sudoarea locuitorilor Vrancei. Plecînd de aici, care e situația în viticultură, știut fiind faptul că pe teritoriul județului se găsește renumitele podgorii de la Panciu, Odobești, Cotești etc. ?

— Vrancea rămîne cel dintîi bazin viticol al țării, acoperînd 10 la sută din întreaga suprafață de vișă-de-vie. Avem, și în această direcție, rezultate bune, vinurile noastre fiind tot mai apreciate, pe piața internă și externă deopotrivă. Am avut însă de înfruntat, o spun deschis, și unele greutăți.

— Legate de timp, de intemperii ?

— Timpul ne-a dat, chiar și anul trecut, multe bătăi de cap, dar la altceva am să mă refer. Pînă acum, am adus materialul săditor din alte zone. Începînd din acest an, pe baza modernizărilor și a unei mai judicioase repartizări, Vrancea a ajuns să-și asigure în întregime necesarul de material săditor, o fermă specializată în producerea portaltoiului fiind înființată la Odobești. Suprafața de vie va rămîne, firește, aceeași,

Țara mioarelor

La apus de soare-n țară de mioare scapără o piatră sîngeră o floare pasă-mi-te-n scoica timpului scrutînd m-ai zărit iubito galopînd în gînd

m-ai iubit frumoaso că nu te-am trădat că te-aștept în bezna lumii luminat numai de credința sfințelor nurori de-a iubi aevea miri învingători

păstrători de țara lege-a dragostei inviînd o apă din adîncul ei spulberînd deșertul unui continent un țaran din Vrancea am răspuns prezent.

ION NICOLESCU

dar vom introduce, pe 1080 de hectare, plantații noi, soiuri de mare productivitate, moderne. Dacă tot discutăm despre asta, am să precizez că Vrancea posedă condiții propice pentru a deveni, în timp cit mai scurt, un redevabil bazin pomicol. Avem 700 de hectare în cultură intensivă, în acest cincinal vom mai planta 1000, acordînd o atenție deosebită pomilor deficitari, vișinilor, cașiilor, gutuilor. Legat de acest aspect, am depus și depunem eforturi considerabile pentru punerea în valoare a zonei de munte, a gospodăriilor populației. După calculele noastre, numai în acest sector vom avea, pînă la sfîrșitul cincinalului în curs, 1 milion de pomi. Am discutat cu cetățenii, le-am trezit interesul, le-am asigurat materialul necesar și, în altă ordine de idei, transportul dirijat, alte facilități. Asta pentru curțile oamenilor. Pe marginea drumurilor și pe cursurile apelor, de la Tișița la Soveja, de pildă, am plantat nuci, mii, zeci de mii de nuci.

— În ceea ce privește zootehnia ?

— Zootehnia a fost și a rămas în centrul atenției noastre. Ne-am orientat spre producerea de furaje, la cîmp și la munte, aceasta fiind o condiție obligatorie pentru a avea o zootehnie puternică. Ne facem, în prezent, o astfel de bază și, firește, gîndim și în perspectivă, avantajele fiind multiple.

— Să ne întoarcem, cu voia dumneavoastră, stimate tovarășe prim-secretar, la zestrea economică a județului. Pofțiți, vă ascultăm.

— Ea s-a îmbogățit și se îmbogățește necontenit. În ultimii 5 ani, au fost puse în funcțiune peste 60 de obiective noi, în circuitul industrial apărînd localități cunoscute pînă nu demult doar prin profilul agricol. În perioada 1976—1980, valoarea investițiilor s-a apropiat de 11 miliarde lei, de 5 ori mai mare decît în cincinalul 1966—1970. Altfel zis, Vrancea s-a schimbat și se schimbă văzînd cu ochii. Oamenii ei muncesc mai bine și, ca o consecință firească, trăiesc mai bine. Din 1976, de exemplu, s-au construit în județ peste 13 000 de apartamente, s-au ridicat numeroase edificii social-culturale și edilitar-gospodărești și afirm, cu un justificat sentiment de mîndrie patriotică, cu recunoștință, că toate aceste împliniri le datorăm, asemenea întregii țări, luptei eroice a comuniștilor, efortului creator al tuturor oamenilor muncii.

— Ce loc ocupă Vrancea de azi în peisajul economic al țării ?

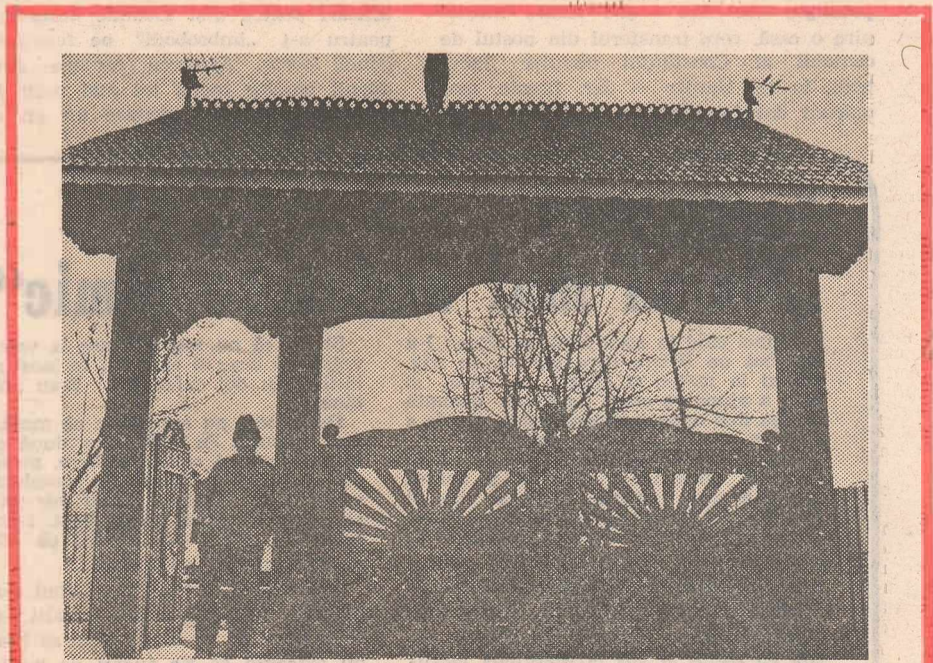
— Vrancea înseamnă, se știe, un cadru natural de o frumusețe aparte, un județ aflat la porțile dorului, aici născîndu-se nemuritoarea Mioriță. Ea a participat la toate momentele de răscruce ale istoriei neamului, contribuția ei la Unire fiind recunoscută. Moș Ion Roată, cel cu Unirea, a fost un țaran vrîncean, din Cîmpuri. Vrancea contemporană mai înseamnă însă, pe lîngă tradiție, un județ în plină afirmare economică, politică și social-culturală, un spațiu uman de intens efort creator, în perimetrul căruia civilizația socialistă dă noi dimensiuni istoriei, tradiției. Chiar dacă, prin comparație cu alte județe mai dezvoltate, ponderea ju-

dețului nostru la principalii indicatori ai activității economico-sociale e mai mică, ea e în evidentă creștere. Vrancea își aduce o contribuție tot mai consistentă la dezvoltarea generală a țării. La sfîrșitul lui 1980, de pildă, producția agricolă reprezenta 1,6 la sută din totalul producției naționale, față de 1,4 la sută cu un deceniu în urmă. Participarea județului la realizarea producției globale industriale a sporit, în intervalul ultimilor 15 ani, de 7 ori. Consider necesar ca, în acest context de evaluare a strădaniilor de inteligență și hărnicie pe care comuniștii, oamenii muncii din Vrancea le depun, cu tot mai multă eficiență, să evidențiez faptul că Organizația județene de partid i s-a decernat, recent, Ordinul „Steaua Republicii Socialiste România” clasa a III-a pentru rezultatele obținute în industrie și în agricultură în anul trecut și în întreg cincinalul încheiat. Asociația economică intercooperatistă pentru creșterea găinilor, ouă și carne de la Golești și cea pentru îngrășarea porcinelor de la Vinători au primit, de asemenea, distincții onorante. Firește, ordinele și medaliile acordate ne-au bucurat, dar ele ne și obligă, în același timp, la mai

multă muncă, la mai multă seriozitate. La aceste capitole, vrîncenii n-au rămas niciodată datori.

— Ne-ar interesa, tovarășe prim-secretar, cum funcționează principiul repartiției judicioase a forțelor de producție la nivelul județului ? Ce ne puteți spune în acest sens ?

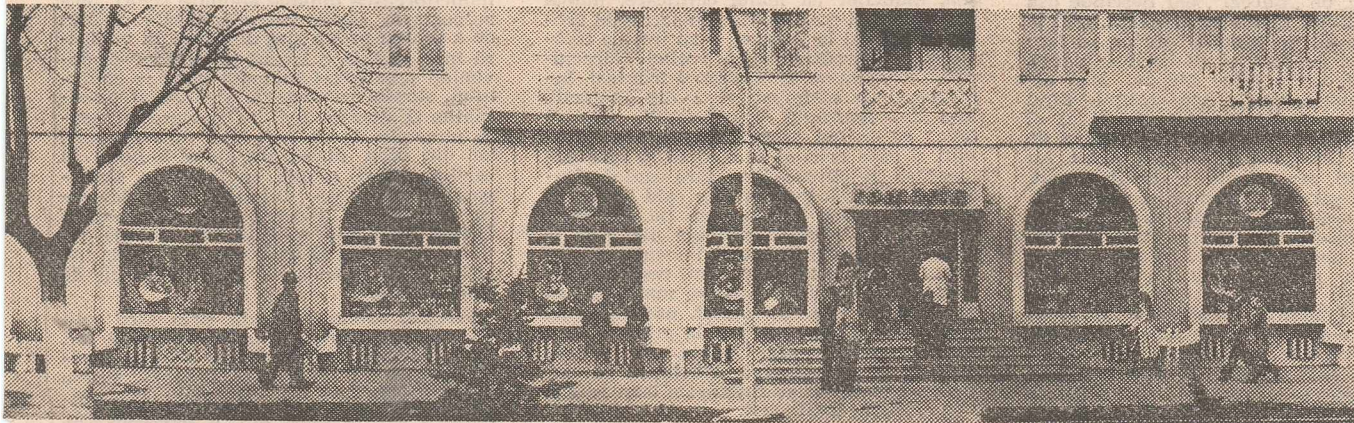
— Am urmărit și urmărim o dezvoltare cit mai echilibrată, cit mai armonioasă a județului. Am construit și construim nu numai la Focșani, ci și în celelalte orașe, la Adjud, la Mărășești, la Panciu și la Odobești, în restul județului. La Panciu, de pildă, se va da în folosință, curînd, o întreprindere de tricotaje și e prevăzută una de mașini electrice. La fel la Mărășești, unde urmează să fie ridicată o întreprindere de reparații pentru locomotive electrice. La Adjud, „Integrată” de lină a fost nu demult inaugurată, combinatul de celuloză și hîrtie e într-o fază avansată de lucru și există în plan o întreprindere de mașini unelte și terasiere. Industree altădată necunoscute Vrancei vor lua ființă aici, dînd oamenilor de lucru și deschizînd județului orizonturi noi. Planul de locuîțe

Poarta din Gugești — o veritabilă carte de istorie

În comuna Gugești sculptorul-țaran Zaharia Lera și-a ridicat o poartă de stejar ca să-i poarte numele peste ani. Însemnînd în lemn cele mai importante momente din istoria poporului nostru, poarta se deschide ca o adevărată carte a neamului, cu chipuri de voievozi, domnitori, revoluționari și cărturari, chipuri însuflețite de puterea artei sale. Miinile lui de aur au cioplit deasupra porții două miini înleștate pe vecie — simbolul Unirii noastre.

AL MUNCII LA PORȚILE DORULUI

el, grăitor în ceea ce privește deza armonioasă a județului. Dacă la s-au construit 696 de apartamente în cincinalul 1971-1975, nu-acestora s-a dublat, 1401, în anii 1976-1980. La Mărășești, 553 și, tiv, 757. Comparația cea mai semnificativă mi se pare, în această privință, referitoare la construcția de apartamente între 1961-1965 și, respectiv, 1970, o creștere elocventă, de la 921 la nivelul județului. Acordăm, spuneam, o atenție deosebită și zorurale. Am prevăzut, într-un proiect de bătaie lungă, asfaltarea Văii cului și a Milcovului pînă sus, în Vintileasca, Dumitrești, Năruja, și alte comune, urmînd să se dez- din punct de vedere economic și, turistic. În aceste localități vom accentua pe impulsivitatea industriei și a prestărilor de servicii, păstrînd și frumusețea satului vrincean local.

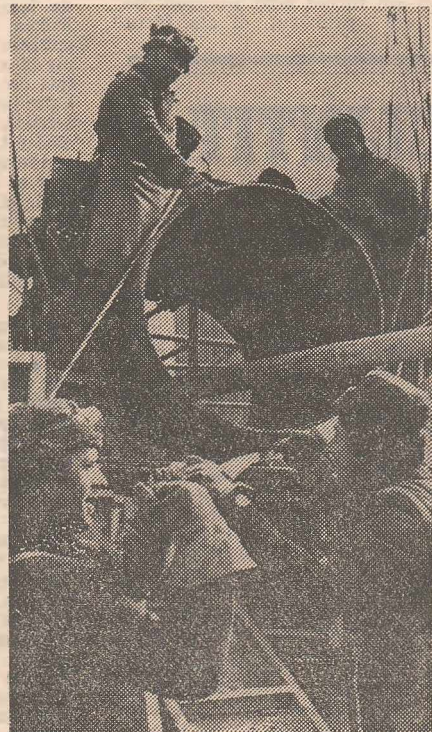
Orbiți azi, în aprilie 1981, despre Vrancea ca despre un fapt fîdar se știe că județul n-a avut, îndelungată, decît o brumă de industrie și că, în acest sector, tradiția s-a din mers. Cum a decurs, cum de- acest proces?

Metafora aceasta pune în evidență spectaculos făcut într-un răstimp scurt, vrincenii reușind să adauge chea emblemă a județului însem- industriei. Bruma de care vorbeați na, de fapt, o distilerie, cîteva gate- mulțime de ateliere mărunte, unele mici de prelucrare a fructelor și o uță de produse chimice. De acolo unde ne aflăm, saltul e, fără in- , uriaș, iar el a presupus, acest de creare a unei industrii compe- o voință deosebită și o încredere le oameni din care n-a lipsit, în pri- moment, curajul. A fost nevoie să-i igem pe vrincenii plecați în alte ale țării să revină acasă și mulți ei au înțeles sensurile chemării e. Am realizat, în timp record, ca- ea unui mare număr de muncitori eciaști, peste 20 000, drept pentru în prezent, industria Vrancei se pe un detașament muncitoresc de 32 000 de oameni, legat de disci- de fabrică, de tehnologii moderne, goarea unei calități pe măsura ce- or formulate de conducerea partidului de tovarășul Nicolae Ceaușescu . Urmînd indicațiile secretarului ge- al partidului, au fost constituite nice platforme industriale în Foc- și Adjud. La Mărășești capătă con- t mai pronunțat o adevărată cetate miei, în vreme ce la Panciu și Odo- localități care însemnau altădată podgorii, industria ciștigă tot mai teren. Economiei vrinceane îi sint tot aproape ramuri noi, de crescută teh- te, cum ar fi mecanica fină, electro- ca, producerea de utilaj chimic, mai prețuite în țară și, tot- , peste hotare. Referindu-mă la mo- n care decurge procesul consolidării triei vrinceane, simt nevoia să subli- că planul cincinal trecut a fost in-

deplinit cu 58 de zile mai devreme, obți- nindu-se o producție suplimentară de 1,2 miliarde lei.

— Toate aceste transformări innoitoare se reflectă, e clar, în viața de fie- care zi a oamenilor Vrancei, în mo- dul lor de trai, mai civilizată și mai im- belșugată ca oricînd. Vrancea rămîne însă, cum ziceați, un județ la porțile dorului, pămînt de legendă pe care s-a inventat, între alte minuni. Miorița, baladă fără egal a sufletului românesc. Fără a intra în amănunte, cum se prezintă cultura vrinceană azi?

— În viața spirituală a județului sint cerințe și exigențe noi. Sigur, Vrancea reprezintă un inestimabil tezaur de creație populară, o urmărîm și o cultivăm în continuare, dar ea, numai ea, pare să nu mai ajungă generației tinere, care are alte nevoi ale spiritului și, implicat, alte pretenții. Am depus și depunem eforturi spre a mări receptivitatea tinerilor față de actul de cultură, un act responsabil, întemeiat pe valoare autentică și gust. Teatrul din Focșani joacă în stagiune

Județul se înalță, iată, cu pri- cepere, cu miini bătătorite, cu su- doare. Pe șantierul viitorului com- binat de celuloză și hirtie de la Adjud se muncește cu toate mo- toarele în plin.

permanentă, iar „Naționalul” din Bucu- rești vine la noi săptămînal. O serie de manifestări, Festivalul „Miorița”, Decada culturii focșanene etc., au devenit tradi- ționale. Am organizat, recent, un semi- nar de teatrologie și dramaturgie, Cena- cul „Flacăra” ne-a vizitat în mai multe rînduri, cultura vrinceană se afirmă tot mai serios, ea avînd rădăcinile adînc înfipte în gîlia strămoșească.

— Progresele înregistrate la nivelul județului s-au făcut și se fac, chiar dum- neavoastră ați spus-o, cu eforturi și nu lipsesc, e normal să fie așa, și unele greutăți. Ce ne puteți spune despre ele?

— Ca peste tot, progresul făcut și, mai ales, cel spre care tindem presupune eforturi mari, o mobilizare generală a forțelor, o permanentă stare de nemulțu- mire constructivă, de căutare a celor mai eficiente soluții. Dificultăți au apărut și mai apar, dar apreciez că ele nu sint de ne- depășit. În activitatea de investiții și în campania agricolă mai avem unele neîm- pliniri. Nu-i simplă nici bătălia pentru o nouă calitate, ea implicînd o schimbare a mentalității, o luptă cu inerția. Vrancea e, cum aminteam, o zonă a oamenilor harnici, talentați, devotați, dar mai sint unii care dau mai puțin, care n-au ini- tiativă, care par lipsiți de dorința de a se afirma.

— Stimate tovarășe prim-secretar Gheorghe Stoica, o ultimă întrebare. Cum se va dezvolta economia județului, ce ramuri vor beneficia cel mai mult de pe urma acestei dezvoltări?

— Ca urmare a grijii permanente ma- nifestate de conducerea partidului, jude- țului Vrancea, asemenea tuturor județe- lor țării, i se deschid perspective lumi- noase și în cincinalul 1981-1985. Din cele peste 13 miliarde alocate județului, 55 la sută vor fi destinate industriei. Vor apă- rea unități noi, îndeosebi în ramurile in- dustriei prelucrătoare, ceea ce va conduce la o mai deplină utilizare a forței de muncă existente. Producția totală va atinge în 1985 cifra de 30 de miliarde lei, din care industria va realiza aproape 20. Se vor produce schimbări importante în structura industriei, ca urmare a investi- țiilor alocate, cu prioritate, ramurilor pur- tătoare de progres tehnic. N-am să mai dau procente, am să spun însă că vor apărea, în nomenclatorul producției fizice a industriei județului, produse noi, lami- nate și sirmă, echipamente și elemente hidraulice și pneumatice, celuloză și hir- tie, confecții din carton, fire de bumbac și așa mai departe. Se va pune un ac- cent deosebit, așa cum arătăm, pe dezvoltarea industriei mici și artisanale, bazată pe folosirea resurselor locale. Și agricul- tura va cunoaște un mers ascendent. Se preconizează, în actualul cincinal, o in- vestiție de peste 2 miliarde în acest sec- tor, producția globală agricolă urmînd să crească într-un ritm mediu anual de 5,6 la sută. Ar mai fi, firește, multe de spus. Tîn să precizez, în încheiere, că locuitorii Vrancei vor fi cei dintîi beneficiari ai acestei dezvoltări fără precedent, viața lor avînd să devină mai plină de satis- facții, mai civilizată. Ei vor trăi mai bine pentru că, repet, vor munci mai bine.

Pe vatra Mioriței...

Vrancea, oamenii acestui mirific pămînt românesc omagiază partidul cu salba strălucitoare a muncii și a crea- ției, cu încredere nestrămîtată în viito- rul socialist al patriei. „Dumneavoastră — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu cu prilejul vizitei sale în județul Vran- cea, în septembrie 1978 — sinteți moș- tenitorii unor bogate tradiții de luptă pentru eliberarea socială și națională a poporului, a unor tradiții revoluțio- nare îndelungate...”. Cuvintele acestea, cu tărie de granit, au făcut să vibreze în inimile noastre un patriotism înălță- tor, un puternic sentiment de mîndrie pentru trecutul eroic al poporului român, pentru lupta și activitatea de edificare a noii orînduirii sociale, sub conducerea Partidului Comunist.

Pămîntul de la curbura Carpaților, ca dealtfel al întregii întinderi romă- nești către piramidele de oase ale stră- moșilor care s-au jertfit la Jilîștea, la Mărășești, Mărăști sau Soveja pentru libertate, independență și unitate na- țională. Acestea sint piramidele români- lor! Civilizația noastră izvorăște din adîncurile spiritualității milenare, din rădăcina geto-dacică și romană; iar geniul creator este intruchipat de poem- ul etnogenezei, Balada Mioriței.

Vrancea nu este numai gloria unui trecut ci și o realitate vie, clocotitoare. Setea de cultură, vocația oamenilor pentru artă propulsează noi și noi e- nergii în amfiteatrele muncii și ale creației. Unul din 8 vrinceni este inte- grat într-o formă educativă, artistică sau de creație în Festivalul național „Cîntarea României”. În fiecare an — de la constituirea județului și pînă azi — un scriitor local a scos de sub teascurile tipografiilor un volum de proză sau de poezie. Una dintre cele mai bogate și reprezentative colecții de artă populară din țara noastră poate fi văzută în secțiile Muzeului din Vrancea. Un adevărat flux al artelor regenerează viața orașelor și comu- nelor vrinceane. O largă mișcare de edu- cație politică, profesională, științifică și culturală dă o dimensiune nouă civili- zatiei noastre.

Nicînd nu s-a bucurat mai mult vrinceanul de viață așa cum o face astăzi sub soarele patriei socialiste, patrie pe care și-o dorește tot mai pu- ternică și liberă astfel încît și numele său să fie alături de cele ale inainta- șilor în galeria de eroi ai neamului!

AL. CRIHANA ■

Dreptul la nume

Eu, autor de drept al Mioriței, nu-s anonim așa cum scrie-n cărți... Adîncă-n mine, rădăcina vitei n-a căutat o țară-n alte părți.

Am fost aici o dată cu lumina făcîndu-i întinericului loc atunci cînd aștrii, lepădînd rugina, săpau în noi coroanele de foc.

Din întineric și lumină, iată, m-am zămislit spre piscuri înălțînd pătura de miracole curată, ca rugăciunea omului de rînd.

Așa în cîntec, insetat de lume, m-am tot zidit cu fiecă cuvînt plătînd cu viața dreptul meu la nume, cu bucuria de a ști că sint.

De aștrii lasă razele să cadă pe matca mea din care am pornit, e semn că în pămîntul din baladă Destinul mi-e în veci întipărit.

Deci am un nume, viguros ca vița, ca vatra mea, ca tot poporul meu și, iată, seriu și astăzi Miorița chiar dacă trupul mi-l dezgrop mereu.

DUMITRU PRICOP ■

Iubirea poetului

Tu ești poete prins de grai străvechi Și visător ca toată Țara Românească Cu Eminescu își împart pămînt Străbunii tăi. Ce patimă cerească!

La tine la hotare curge-un rîu Și te desparte, însă nu în două. De-o parte Ștefan seamănă-n Moldova griu Și de cealaltă Doamna Vrancea, rouă.

Astfel răsare soarele pe noi În Vrancea nesfîrșită, românească, Și noi nu spunem, însă noi toți știm, Cit poate un poet să o iubească.

FLORIN MUSCALU ■

STĂPÎNI PE MESERIE ȘI PE SITUAȚIE

Dacă întreprinderea de vase emailate din Focșani a început să producă, cu 60 la sută din capacitate, la 30 decembrie 1979, asta înseamnă că dintre industriile mai noi ale județului cea de emailuri e chiar ultima. Ultima și, judecând după realizările de aici, deținătoare de simboluri privind devenirea Vrancei socialiste, căci emailuri se mai fac în țară, doar la Medias și la Sighișoara. Cu toate acestea, directorul unității, inginerul Nicolae Stroe, s-a format la Galați, unde a absolvit facultatea și unde a lucrat ca șef de atelier la „11 Iunie”, pină să fie convocat la Focșani. Deși de fel din Tulcea, mai exact din comuna Dăeni, Nicolae Stroe și-a însușit repede accentul moldovenesc, înmoale finalurile de frază și, uneori, le cîntă, dar blind nu e. Dimpotrivă, îi plac lucrurile clare și făcute la timp, după cum nu-i plac, ne-am convins, jumătățile de măsură și vorbele în doi peri. Poartă halat albăstru și, respectându-se, ochi la culoare, pentru 34 de ani, lată un director cu adevărat tânăr, are cam mult păr alb, dar l-au scos, recunoaște, mai degrabă copiii, fata și, mai ales, băatul. Fabrica, cit e ea de nouă, merge bine, ne aflăm în faza de atingere a parametrilor proiectați și dăm, anual, 10 milioane de vase, din care unele vor merge, cit de curînd, la export. Soco-tind altfel, pină la sfîrșitul lui 1981 focșenienii vor ajunge să producă un vas pentru fiecare cetățean al țării, vase pe care le stim prea bine, castrone, ibrice, oale, crățiți, polonice și așa mai departe, dar a căror emailare nu e, ne-am lămurit, o treabă chiar simplă. Dacă oamenii întreprinderii sînt, după spusele directorului, de un singur fel, harnici și devotați, ei bine, emailul e de mai multe, de bază, de acoperire, de bord și de decor. Luînd lucrurile foarte în serios, directorul zice că numai primele 3 sînt obligatorii și că, circuliînd între ele, vasele sînt plimbate, totul e automatizat și prin cuptoare, unde masa sticloasă numită email sau, mai românește vorbind, smalt se cimentează la temperaturi bine stabilite. Cîteva grade în plus și emailul riscă să se ardă. Cîteva grade în minus și emailul riscă să nu se prindă, treaba e complicată și veghea oamenilor continuă, 24 de ore din tot atîtea, căci întreprinderea lucrează cu foc continuu.

Intre pionierii acestei industrii, bărbați mai vîrstnici și mai tineri, de meserii diferite, de formații diferite, dar animați de aceeași dorință, de a demonstra că se poate. Venit de la Medias, unde a lucrat o viață de om în sticlă, maistrul Mihai Bamburic s-a întors, de fapt, acasă, fiind moldovean. A găsit, zice, un colectiv de oameni

de ispravă și un oraș, revăzut după 27 de ani, de nerecunoscut, în care se simte bine. Stă la bloc, pe „Bucegi”, dar deschide usa apartamentului o dată pe zi, seara, căci la fabrică e mult de lucru și munca se face nu cu ochii la ceas, ci cu ochii la nevoi. Nevoi care, ca la orice început, sînt diverse, bătaia pentru o nouă calitate fiind în toi. Deși e părtaş la ea din prima zi, el a montat toate conveioarele, mecanicul de întreținere Gheorghe Ganea n-a obosit. Au fost greutăți, acceptă, dar n-am dezarmat, cînd am greșit, am luat-o de la capăt, mai ambițioși, mai exigenți, sîntem pe cale de a asimila piesele de schimb, linia provine din Italia, șine preocupă debitarea. Acolo, la debitare, prima literă din alfabetul manuală, se face încă risipă de muncă manuală, oamenii întreprinderii au ținut sfat și au hotărît, după ce vor fi analizat cu temeinicie posibilitățile concrete, să introducă pe flux un pat cu role antrenat.

Emailatorii, baza unității, se numesc, după nomenclator, protejatori de metale. Meserie nouă în Vrancea, emailatorii s-au format la Sighișoara, iar soții Oancea n-au făcut excepție de la regulă. Atît Petrica cît și Damian Oancea s-au născut la Ciorăști, dar drumurile lor au fost, multă vreme,

me, diferite. Petrica a lucrat la București, la „Conect”, Damian a rămas acasă, făcînd pe gestionarul la Vinalcool. Reîntîlnindu-se și descoperind ceva numai de ei știu, s-au căsătorit și, puțin timp după aceea, au hotărît să învețe o meserie, oprindu-se la cea de emailator. La Sighișoara, unde au stat 8 luni, le-a fost greu, doar în primele zile, după care au prins spîlul și au intrat în ritm, luînd de la Nicolae Pîrlea, maistrul, și de la Ion Mogoșan, muncitor cu înaltă calificare, numai pîlde bune și mare parte din secretele profesiei. Întorși la Focșani s-au pus pe treabă și se descurcă, după vorbele directorului, de minune, fiind mereu frunțași. Industria le-a schimbat viața din temelii, le-a dat siguranță și satisfacții, cîștigă bine, au primit apartament, sînt mulțumiți și gata oricînd să susțină și să argumenteze că meseria lor e fără egal de frumoasă. Atît că, vara, e cam cald în preajma cuptoarelor, dar asta să fie, zîmbește Petrica, tot necazul. Simbăta iau rața și pleacă la Ciorăști. Acolo înlocuiesc salopeta de fiecare zi, de culoare portocalie în cazul Petricăi, cu ceva haine mai vechi și, neuitînd de unde au plecat, pun mina pe sapă și pe lopată, lucrînd la grădină. Așa sînd lucrurile, soții Oancea sînt mulțumiți și au convingerea, sprijinită pe dovezi, că viața lor se rînduiește cum se cuvine, curată, luminoasă.

Biografiile ca cele de mai sus se întîlnesc, în halele fabricii, la fiecare pas. Să mai alegem, aproape la întîmplare, o alta, tot comună, cea a soților Mariana și Florică Buruiană, de asemenea emailatori. În

ciuda vîrstei, ea 20, el 23, erau luați cînd un unchi i-a spus Mariane că la Focșani se va deschide o întreprindere de emailuri și că e nevoie de cadre. I-a scris lui Florică, pe atunci în armată, acesta și-a dat acordul și, după ce a terminat stagiul militar, s-au prezentat amîndoi la Sighișoara să învețe o meserie și să caute un rost. La început, maistrul Emerich Fekete i-a cam băgat în sperieți, fiind drastic, dar nu le-a fost greu să înțeleagă că disciplina muncitorească impune anumite rigori, fără respectarea cărora nu poți căpăta dreptul de a semna pe un stat de plată. Ei veniseră însă să facă o treabă și au făcut-o, devenind emailatori în toată puterea cuvîntului, stăpîni pe meserie și, implicit, pe situație. O situație, azi, înfloritoare din toate punctele de vedere, căci apartamentul lor din bloc, plasat pe alea 1 Iunie în cartierul Sud, e plin cu de toate, sufrageria se numește „Drobeta”, iar televizorul „Olt”, căci Florică știe că, pentru a cîștiga două mii pe lună, 12 luni pe an, trebuie să ai grijă să vopsești vasul la interior dintr-o mișcare, ferind fața lui de orice picătură.

Firește, procesul acesta, prin care soții Oancea sau Buruiană, alții asemenea lor, Nicu Cernica, Ion Munteanu s.a., au devenit oameni ai muncii de nădejde într-o industrie de vîrf n-a fost chiar așa simplu. În esență însă, el s-a petrecut așa, fără opinteli speciale și fără nevoia de a fura, ca altădată, meseria, de pe urma lui noua industrie a Vrancei alegîndu-se cu oameni noi, puternici, devotați.

OIDIU IOANIȚOIA ■

Către Paltin, în inima Țării Vrancei, drumul se ține strîns, ca la începuturi de lumi, de firul apelor, mai întîi pe lingă alba Putnei iar de la Năruja, mai sus, pe malul Zăbalei, riu năruvaș, cu vale de fluviu, iute ca o săgeată și înalbindu-se înspumată ca șampania acolo unde pînteniul muntelui Tojanul cată a-i ține calea.

Este încă frig la Paltin, sub streșina Carpaților de curbură, pe orizontul ferăstruit al munților de la nord se mină, ca pe niște uriașe ecrane, cînd nori albi, de zăpadă, după nori negri, de ploale, cînd nori negri, de ploale, după nori albi, de zăpadă, pentru cel ce nu știe rosturile locului s-ar zice că vremea este nehotărîtă și sîciitoare însă localnicii spun că e bună, chiar mai bună decît se așteptau să fie, întinsele lor livezi n-or să se lase ispitite mai înainte ca desprimăvărarea să intre pe un fagaș sigur, deci florile n-or să mai cadă, zdruncinate de vreo izbucnire neașteptată de ger, văduvind rodul de mai tîrziu și păgubindu-i pe oameni.

Nu-i vorbă că în această innăscută credință cum că la locul și la timpul lor sînt toate, în această nici grabă dar nici inco-tineală ar fi să vedem un semn nu numai despre mersul vremii și trecerea peste pragurile anotimpurilor dar și despre mersul lumii și trecerea peste pragurile innoirilor ei, cu un echilibru desăvîrșit între temeritate și statornicie, cum un echilibru desăvîrșit va fi fost între coroana avîntată spre cer și rădăcinile infipte în pămînt ale paltinului legendar de la care satul și-a tras numele, paltin ce s-ar fi aflat, zice-se, pe locul unde astăzi se întinde gospodăria Clemanțel Tunurică, în vremuri de demult loc de popas vestit pe toată valea Zăbalei, fiindcă sub acoperișul aceluia frunzar gigantic ar fi încapat să dejuge și să se adăpostească pină la zece care cu bol.

Dar dacă satul, după ce-a prins ființă, a fost îndelungată vreme mai mult loc de rîmînere, iar nu de plecare, de vreo zece-cincispreze ani încoace, zice Serafim Vilcan, secretar adjunct al comitetului comunal de partid, ca în orice sat din cuprinsul românesc unii au plecat iar alții au rămas, așa cum se și cuvenea, dealtfel, sub zodia unui timp de adîncă prefacere și continuă innoire, cînd inima satului a început să bată în ritmul inimii țării, restabilindu-și astfel un nou echilibru, nu doar numeric, vreme să zicem, între cei ce au rămas lingă casele părintești și cei ce au plecat în marea industrie a Focșanilor sau pe Valea Jiului, cum e cazul celor 160 de familii, între ale căror nume mai cunoscute sînt cele ale unor familii mai mari, Poienaru sau Doldor, de exemplu.

Insă nu despre această cumpănire a numărului celor plecați și-al celor rămași ziceam că vorbim cît despre un gînd anume, al tuturor deopotrivă, despre o anume conștiință, foarte veche în felul ei, foarte nouă în forma în care se arată, despre ceea ce satul știe că a fost și vrea să rămînă. Și din fericire, în acest caz conștiința nu înseamnă doar întorcere a vorbeii meșteșugite către înțelesuri ce se lasă, poate, mai greu bănuite ci lucruri clare ce pot fi văzute la lumina zilei. De pildă în chiar anii cînd din sat au plecat mai multe familii, la Paltin s-a construit un muzeu. Nu a fost amenajat în vreo încăpere liberă a școlii și nu a fost încropit din cîteva piese strîine în graba de a în-

dea înfățișare de cazemată din beton și drugi de fier. Nu altfel a ieșit nici dispensarul uman, clădire ce ar putea fi mindria unor așezări mult mai mari decît Paltin — comuna de 4000 de oameni — fiindcă prețul ei adevărat trece peste cele trei sferturi de milion cît reprezenta inițial investiția, ca și al blocului de 12 apartamente, ridicat pentru specialiștii satului. „Pentru bloc ni s-au alocat fonduri de un milion și jumătate, adaugă vicepreședintele Costică Gheba. Aici ne-am ținut mai mult după proiect, tot ce-am schimbat au fost balcoanele, pe care nu le-am făcut din fier beton ci din lemn, și acoperișul. Adică n-am turnat doar planșeu de ciment, cum era prevăzut, ci am făcut

s-au risipit și turme s-au adunat iarăși, unii au meserii cîdate, fel de fel, că te-apucă amețeala, dar alții, ca Ion Bratu, de pildă, sau Alexandru Rapa, Stan Lăbunț, Toader Rășcan sînt oieri mari cum au fost atîția de demult și dintotdeauna. La Paltin, aflăm, sînt încă mulți a căror muncă a rămas exclusiv creșterea animalelor și bineînțeles că ei sînt stilpii pe care satul se sprijină cînd e vorba să nu rămînă cumva datornici. În cursul anului trecut, de aici au plecat către fondul de stat, 115 tone de carne, 800 hectolitri de lapte, 6 tone de lînă, iar anul acesta și-n cei ce vor veni aceste cantități nu vor fi, de bună seamă, mai mici, fiindcă și la Paltin, ca pretutindeni în Țara Vrancei, cuvîntul de ordine este că muntele încă nu și-a spus cuvîntul, că marile posibilități de creștere a unor efective sporite de animale trebuie valorificate deplin. În această direcție, conducerea comunei a alcătuit, sub îndrumarea și cu sprijinul conducerii județului, un program minunț și absolut realizabil. În astfel de cazuri, cifrele ar spune, desigur, totul. Ele ar spune totul, dacă n-ar mai fi și ceva pe deasupra, un fapt minor poate, în aparență, dar unul care, zicem noi, îndeamnă la meditație.

Mult mai accentuat decît prin alte părți, aici s-a statornicit, plină de tîlc, ceea ce am zice că e o strategie a numelor, prin care s-a ținut, dacă vrem, chiar înfrîngerea timpului. Mai mulți frați, mai multe surori poartă același nume. Chiar în familia primarului Ionașcu Nichitoiu, de exemplu, din cei 9 frați, cîți sînt, 4 se numesc Ion. Or, în familia secretarului adjunct al comitetului comunal de partid, Serafim Vilcan, din 12 frați, 2 se numesc Ion și 2 fete se numesc Ioana. Obiceiul vine, probabil, dintr-o vreme de adversități și vitregii, cînd omul putea dispărea dar important era să rămînă numele, ca și cum o datorie ar fi urmat să fie dusă pină la capăt. Cu acest fel de a primi numele, oamenii au trecut prin timp ca niște oșteni, pătrunși de gîndul că mai presus de fiecare dintre ei în parte se afla ceea ce însemna bunul comun — libertatea sau bunăstarea — fiecărui dintre aceia de-o seamă cu el. Și de la om la sat și de la sat la țară, atunci ca și astăzi, gîndul trebuie să se fi înalțat așa cum, în fiecare an, paltinul legendar și-a ridicat crengele-i uriașe mai sus, către soare, pe măsură ce în adînc, în pămînt și-n piatra muntelui își trimitea rădăcinile către izvoare noi.

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

LA PALTIN — NECLINTIT, SIMȚUL DATORIEI

deplină încă un punct al activității culturale, ci s-a construit, din lemn nou, o casă așa cum la Paltin știau și mai știu a face case bătrînii meșteri dulgheri. Tot astfel fie-ne îngăduit să spunem că în centrul civic al comunei se află un sediu politico-administrativ și cultural cum nu credeam să existe decît poate în numai alte cîteva sate din țară. „Noi, zice la rîndu-i Costică Gheba, vicepreședinte al Consiliului popular, n-am prea avut niște construcții mai impunătoare în comună. Eram o comună, ca și zicem așa, numai din case de țărani. Insă mai anii trecuți Paltinul a luat o altă înfățișare. Cred că este frumos cum am construit”. Iar noi zicem nu că este doar frumos, ci că este unic și desăvîrșit lucrul acestor oameni. Din fondurile de jumătate de milion pe care comuna le-a primit din partea statului, s-a înălțat o clădire estimată la circa trei milioane, găzduind căminul cultural, primăria, o bibliotecă și poșta comunală, iar această sporire de preț se datorează, de bună seamă, faptului că arhitectura locală și-a găsit pentru prima oară expresia în execuția unei clădiri monumentale, cu balcoane și stilpi ai acoperișului concepute după proiecte străvechi, nu după cele ce, prea leune, așa cum din păcate se întîmplă în multe locuri, ar fi urmat să-i

chiar un acoperiș adevărat, din șindrilă. Se înțelege acum poate mai limpede în ce constă acel echilibru de care vorbeam...

Că la Paltin el n-a fost zdruncinat niciodată, ar mai fi iarăși un fapt asupra căruia s-ar cuveni să stăruim. Vechile mori de apă de pe Zăbala funcționează și astăzi, cînd n-a mai fost nevoie să fie redescoperite tocmai pentru că ele n-au fost părăsite nici chiar în entuziasmul pe care aici, ca pretutindeni, l-a adus electrificarea. Urma doar ca șuvoiul nestăpînit al apei să fie folosit nu numai ca forță mecanică ci și ca sursă de curent electric, și primul care s-a hotărît la o asemenea ispravă s-a nimerit să fie Pavel Grafu, care și-a instalat un generator pe un pîriu din preajma gospodăriei lui, numit pîriu Te-mătorului, și acum, ne spune, cînd stă în fața televizorului conectat la rețeaua proprie de electricitate, știe că pe el, personal, criza de energie îl afectează prea puțin. Cei ce, la Paltin, pe la 1900 jucau la horă și abia-și începeau tinerețea — Alexa Ionașcu, de pildă — acum, ca bătrînii foarte bătrîni ai satului acestuia unde mulți ajung și trec de sută de ani, se miră de cite mai ivesc oamenii în această lume nouă ca să-și facă viața mai bună. Cît au trăit ei, munți au fost despăduriți și munți au fost împăduriți la loc, turme

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

„Am
încredere
în
înzestrările
excepționale
ale
poporului
român”

Fotografie de ION CUCU

— Aveți o sensibilitate de poet și ați debutat ca poet...

— Nu știu dacă am debutat ca poet. E adevărat că mi-a plăcut poezia, am și publicat niște poezii, vreo patru, deși am mai multe în manuscris. Sunt un mare amator de poezie, așa cum există mari amatori de muzică fără să fie muzicieni.

— V-a preocupat filosofia, care e domeniul cel mai rece al spiritului. V-au preocupat artele plastice, muzica și literatura, domeniul cel mai cald al spiritului. Dar și acest domeniu l-ați abordat cu distanța la care obligă cercetarea. Iar cercetarea, la dv. și la toată școala din care proveniți, are un sens pur. Aici, în acest cimp, ideile nu fac victime. Dar iată că sinteți autorul unei idei — cea a protocronismului — care a făcut victime și vilvă, iscind pătimașe polemici. Mi-ar plăcea să discut cu profesorul Edgar Papu, omul cel mai neînarmat pentru polemică, despre polemică. Dar mai întâi, despre filosofie și despre arte.

— M-a preocupat, într-adevăr, filosofia, care, așa cum o concep eu, nu mi se pare a fi domeniul cel mai rece al spiritului, decât în unele aspecte. Fiindcă genul filosofiei care m-a atras cel mai mult a fost unul cald, adică acela legat de existență și de concepția asupra lumii. Așa încât, poate, acest gen al filosofiei să și explice de ce m-a ademenit și „domeniul cald” — artele, literatura. Între ele, între aceste domenii, văd o prea slabă graniță. Nu știu dacă ați observat că printre cei mai reprezentativi filosofi ai secolului nostru îi întâlnim pe cei dublați cu poezii. E cazul lui Unamuno, Sartre, Blaga, Camus. Chiar și pe Eugen Ionescu îl consider un filosof în unele reflecții, de jurnal. Prin urmare, nu sunt un fanatic limitator al disciplinelor. Acest lucru nici nu se poate în ziua de azi, fiindcă o specialitate unică te face să vorbești incomplet despre ea. Dimpotrivă, în vremea de astăzi, disciplinele te duc cu gândul la „homeomerii” lui Anaxagora, adică la „totul în tot”.

— Cineva a afirmat însă, recent, că tocmai acesta este defectul lui Edgar Papu: că amestecă lucrurile.

— Obiecția pe care mi-a adus-o Nicolae Manolescu în „România literară”, acuzându-mă — așa am înțeles — că amestec știința cu probleme ale literaturii, mi se pare neintemeiată. Nici o disciplină, în momentul de față, nu se susține singură, prin ea însăși. Trăim o epocă a interferențelor. Dv. spuneți că în domeniul nostru ideile nu fac victime. Eu aș zice că tocmai în domeniul nostru au existat cele mai multe victime. Ca probă e faptul că mulți l-au acuzat pe Goethe pentru „Werther”, care a produs tulburătoare răscoliri în conștiințele tinerilor, declarând multe polemici.

— Când ați scris prima oară despre protocronism — după câte știu, în revista „Secolul XX” — bănuiați că ideea dv. o să dea naștere la atâtea fierbinți polemici? Ulterior, chiar șeful acestei reviste s-a ridicat vehement împotriva dv.

— Ca să fiu sincer, am știut că ideea protocronismului la noi o să stârnească discuții. E adevărat, nu mi le-am închipuit atât de violente. Totuși, îi îndreptățesc intrucitva pe cei care s-au indignat la această idee care, prin nouțatea ei, face vizibile niște poziții rutiniere, oricât de stimabile prin perpetuarea lor tradițională. Ideea protocronismului amenința

astfel să dărime, în orice caz să surpe, o poziție consolidată, pe care apărătorii o etalau în cultura noastră aproape ca pe un ciștiș personal. Și, în cultură, este dreptul oricui să se apere. Indiferent ce apără. Pentru mine însă, mai presus de orice subiectivitate, a fost urmărirea adevărului.

— Dar ați fost acuzat de orgoliu național, deci de subiectivitate.

— Pot spune cu mîna pe conștiință că n-am urmărit nimic care să deformeze realitatea prin subiectivitate, deci nimic naționalist sau șovinist, fiindcă în cadrul protocronismului l-am integrat pe toți cei care au trăit pe pământul românesc, inclusiv pe sasu Hermann Oberth de la Sibiu, autorul aceluia prim proiect de rachetă cosmică. M-au atras prioritățile venind de oriunde, în ideea că în cultură și în civilizație trebuie să li se facă dreptate tu-

tur, deci și românilor. De ce li s-ar contesta românilor dreptul de a fi prioritari în anumite domenii? Dar, din păcate, în polemica în care am fost atras nu s-a răspuns la argumente prin argumente — condiția unei veritabile ciocniri de idei — fiindcă preopinienții mei au lovit mai întotdeauna în cu totul altceva decât în ceea ce spun eu. Orgoliu național? Dar ceea ce fac eu ar face orice persoană care, pentru a intra într-un serviciu, își arată abilitățile pentru care e aptă de acel serviciu. Eu n-am vrut decât să arăt abilitățile necunoscute — sau neluate în seamă — ale poporului român, pentru a-l aduce în circuitul universal.

— Dv. v-ați propus să faceți această demonstrație cu valorile literare. Alții au făcut-o în știință și tehnică.

— Dar și în literatură alții au făcut-o cu mult mai bine înaintea mea. Așa încît cred că are dreptate Dan Zamfirescu cînd spune că nu eu am descoperit America, deci că eu sint doar un Amerigo Vespucci care a dat nume descoperirii altuia sau a altora. Înaintea mea au fost Nicolae Iorga, Mihail Dragomirescu, Tudor Vianu, Vladimir Streinu. Și Gherea este o premieră românească foarte importantă în acest domeniu.

— Și totuși, de ce credeți că a iscat polemică ideea de protocronism la români? Nimeni n-a protestat cînd ați dovedit protocronismul culturii italiene în cartea dv. „Fețele lui Ianus”, ori cel al culturii germane, în cartea dv. „De la Alpi la Marea Nordului”, ori cel al portughezilor, în cartea dv. „Barocul ca tip de existență”. De ce s-a respins ideea unui posibil protocronism în cazul nostru?

— Am mai spus-o. Aveam conștiință de retardatari, năruind iluzia că am intrat în circuitul mondial mai tîrziu, adică abia odată cu secolul al XIX-lea. De fapt, ideea este inexactă, fiindcă detest clar și denumirea de cultură sau literatură „feudală” înainte de secolul al XIX-lea. Mi se pare că ea provine din același biestemat complex de inferioritate care a făcut cîndva ravagii la noi și care, iată, înșea supraviețuiește. Or, ca să revenim la noțiunea de „cultură feudală”, ce-ar putea spune alte culturi vechi, bunăoară cea spaniolă, care a dominat întregul Occident în secolele XVI—XVII și care a fost tot atît de „feudală” ca și a noastră! Dar care a avut o altă denumire, de Renaștere sau Baroc. Ne excludem va să zică fără motiv din Renaștere și Baroc. Deci faptul că noi înșine ne constituim degradați față de ceilalți este eroarea provenită din acel complex de inferioritate propriu țării mici, și nu realității culturale obiective. Dovadă, Cantemir l-a precedat teoretic pe Montesquieu și a fost admirat de Voltaire. Oare cei doi sint „feudali”? Neagoe Basarab, în „Invățăturile” sale, l-a precedat cu o sută de ani pe Balthasar Grăcian, care a făcut mare vilvă cu ideile sale din „El Discreto”. Grăcian a fost „feudal”? Nu observați că sint dislocate în chip nedrept personalitățile noastre, care-s mutate într-un alt timp, deși ele erau solidare cu secolul european din care fac parte?

— Atitudini asemănătoare de respingere a ceea ce dv. ați numit „protocronism” se manifestă oare și în alte culturi? Am citit că intelectualii portughezi au, la ceasul de față, un complex de inferioritate similar cu cel al românilor de ieri sau cu al unor români de azi.

— Am amintit mai înainte că o țară mică, și care în plus a fost mereu amenințată de alții, a căpătat prin asta un complex de inferioritate, întreținut în cazul nostru vreme de secole. Dar nu numai atît. O astfel de țară capătă și o optică greșită asupra structurii sale culturale. Ea privește cu ochi admirativi la alții, ignorîndu-se pe sine. Ignoră uneori chiar contribuții capitale pe diverse planuri.

— Pe planul stilurilor, de pildă?

— În cartea mea despre baroc, în acord cu Eugenio d'Ors, susțin că începutul barocului european l-a dat Portugalia. Or, portughezii nu recunosc aceasta, ei considerîndu-se clasici ca structură. Nu se întimplă același lucru și cu noi? Lucrurile socotite ciudate pentru alții sint văzute ca fiind clasice de către cei dinăuntrul unei culturi. Ceea ce e considerat a fi echilibrul unei anumite existențe pare, prin obișnuință, clasic. Și noi ne considerăm clasici în virtutea aceluiași fapt. Străinii însă ne consideră participanți la baroc și pe noi.

— Există deci o relativitate în privința stilurilor, după cum le privești, din afară ori dinăuntru?

— Exact. Dar ia să ne situăm puțin și noi în afară de noi. Și atunci să ne întrebăm: Cantemir e clasic? Heliade e clasic? Hasdeu, Iorga sint clasici? Dimpotrivă, sint figuri complet revărsate, dincolo de orice canon clasic. Prin urmare, nu știu dacă n-ar trebui dozată acea conștiință pe care o avem despre noi, potrivit căreia am fi clasici. E ciudat cum clasicismul poate crea un complex de inferioritate, de plafon jos, în contrast cu unele personalități ale noastre ce pot fi numite gigantice, fiindcă încalcă orice normă sau măsură.

— Se pare că formulări asemănătoare cu ale dv. în privința protocronismului sint la ordinea zilei și în alte culturi. Tezele dv. au trezit, am aflat, un viu interes în Grecia și în Canada. Să înțeleg că bate pretendenții ceasul acestei idei?

— Ei, despre asta, adică despre interesul trezit de ideile mele, nu mai știu. Dar mă bucur foarte mult de cele ce-mi spuneți privitor la ecoul tezelor mele într-un punct planetar atît de îndepărtat cum e Canada. Aș crede că da, bate ceasul acestei idei. Fiindcă acum, cînd ideea de democrație s-a extins de la planul indivizilor la acela al statelor, al egalității politice între toate statele, este natural ca în fiecare din aceste state să se infrîngă complexul de inferioritate propriu unei colectivități restrinse, deschizîndu-i perspectiva unui alt tip de evaluări.

— Contestarii protocronismului se fortifică prin sincronismul lovinescian. Ei vă fac cu orice preț un oponent al lui Lovinescu. Dar niciăeri, din cărțile sau din luările dv. publice de poziție, nu rezultă că n-ați prețui moștenirea lui Lovinescu. Ați spus chiar că socotiți protocronismul complementar sincronismului. V-aș ruga să dezvoltăți — pentru cei ce încă n-au înțeles — atît ideea de opoziție, cît și pe cea de complementaritate a protocronismului cu sincronismul.

— Am fost greșit înțeles. S-a înțeles că protocronismul ar înlocui sincronismul. Or, protocronismul nu înlocuiește, ci completează sincronismul, care lăsase o lacună. Această lacună, de fapt, a fost exacerbată, și față de acest fapt eu sint oponent. Sincronismul lua act de decalajul ce exista, la un moment dat, între anumite mișcări de idei din alte culturi și situația de la noi,

pledind, firese, pentru o echilibrare a nivelurilor. Ce e greșit într-o asemenea teză? Nimic. Teza este stimulatoare, urmărind progresul. Dar teza este simultan și inhibitorie, în măsura în care nu ia act de valorile interne, uneori chiar de anticiparea progresului în cadrul unor așa-zise culturi întîrziate. A ignora mișcarea înteroară a unei culturi, supunînd-o unui model exterior, e profund greșit. Sincronismul, lipsit de necesarul său complement, care este protocronismul, a dat astfel naștere complexului de inferioritate despre care am discutat. Altfel spus, sincronismul, în sine, e valabil. Dar nu singur.

— V-aș ruga să exemplificați.

— S-au întimplat și în alte părți, chiar și în unele culturi înaintate, rămîneri în urmă care să provoace o grăbire a asimilării unor realități exterioare. Bunăoară, într-o cultură superbă cum este cultura franceză. Or, ia să vedem, Renașterea italiană a fost înainte de cea franceză. Deci a trebuit ca francezii să se adapteze sincronie. Iluminismul englez a existat înainte de iluminismul francez. Deci francezii au trebuit să se adapteze sincronie față de el. Romantismul german a existat înainte de romantismul francez, deci ultimul a trebuit să se adapteze sincronie. S-a ivit oare în cultura franceză ideea de sincronism? Nu, fiindcă ea avea conștiința unor compensații, pe care noi n-o aveam.

— Într-un interviu pe care ni l-a acordat recent în „Flacăra”, Mihai Ungheanu avansează și el o serie de idei despre protocronism și sincronism. Sinteți de acord cu ce spune?

— Sint întru totul de acord cu cele spuse de Mihai Ungheanu. El are meritul de a fi fost printre primii care au înțeles concordanța acestor probleme, alături de distinsul scriitor și cărturar Paul Anghel, alături de Dan Zamfirescu, I. Constantinescu, George Munteanu, Solomon Marcus, Radu Negru, M. Mincu, M. Drăgan.

— Aș vrea să ne oprim acum la un alt subiect drag dv.: Eminescu. De curînd, ați încrucișat spada polemicii și în chestiunea poeziei lui Eminescu. Ați respins ideea unui Eminescu ca valoare locală, și nu universală. Ce se întimplă totuși cu un poet de valoare universală — cum ziceți dv. — ca Eminescu, dar care n-a intrat în universalitate prin traduceri? Cum stabilim universalitatea unei valori românești, în lipsa unui etalon universal probat?

— Eu despart aceste două idei — valoare universală și circulație universală. Valoarea universală este un fenomen permanent, care există de cînd un autor a început să scrie. Circulația universală este un fenomen relativ. Și care este legat nu numai de valoarea universală, ci și de limba universală și de prestigiul politic universal al unei țări. Prin urmare, universalitatea unui scriitor este un fapt independent de acela al traducerii.

— Pe ce dovezi vă sprijiniți cînd spuneți aceasta?

— Putem da exemple din alte culturi. Bunăoară, pe la 1600 engleza nu era o limbă universală. Totuși, engleza producea de pe atunci valori universale. Nu putem spune că în 1601, cînd a apărut, „Hamlet” era calitativ mai slab decît acum. Dar nu era cunoscut în afara granițelor Angliei. Vreo 150 de ani, Shakespeare a fost complet ignorat pe continent. Circulația sa universală a fost determinată de alierea valorii sale universale cu începutul de universalitate al limbii engleze și cu prestigiul politic — în sens democratic — al Angliei. Acești din urmă doi factori — limba și politica — sint independenți de valoarea universală intrinsecă a lui Shakespeare.

— Ce ar trebui să facem pentru ca valorile noastre universale să aibă o circulație universală?

— Aici sint necesare două lucruri. Mai întâi, să propunem ceva nou omenirii pe plan social-politic. Or, aceasta facem acum. Și prin aceasta se va deschide tot mai larg interesul și pentru limba, și pentru literatura română. Al doilea lucru e paralel cu prestigiul politic, rezultat din noul pe care-l propunem lumii. E ceea ce numim propaganda culturală. Această propagandă trebuie să constea nu doar în traduceri, ci în trezirea interesului integral pentru acest popor, pentru folclorul său, pentru istoria sa, pentru arta sa veche și nouă, pentru prioritățile sale — adică ceea ce am numit protocronism. Toate acestea vor antrena și interesul pentru literatura noastră.

— Să revenim, cu voia dv., la Eminescu. Într-un alt interviu, răspunzînd unei întrebări cu privire la cartea dv. „Poezia lui Eminescu”, ați spus — dați-mi voie să vă citez — că „pesimismul” lui Eminescu nu este o trăsătură exclusivă nici a sa, nici a „sufletului românesc”. Legat de aceasta v-aș aminti că printre alte păcate ce i se reproșează spiritului românesc ar fi tocmai absența tragicului, vădită și în literatura noastră. Oare așa să fie? Într-un dialog

(Continuare în pagina 17)

ILIE PURCARU

constelația lirei

A. I. ZĂINESCU

Cu ochelari albi

Citeodată îmi pun ochelari,
Niște ochelari albi, mari citi toate zilele
Și nopțile mele ca să mă uit
Cît mai bine la tine, umanitate.

Mi-i scot și-mi astup ochii apoi,
Însă tu nu, tu nu,
Tu tot cu ochelari și încă
Tu tot cu ochelari albi de cal te uiți,
Ce vezi e un fel de dimineată.

O potcoavă în formă de inimă
Și aceea încă de mult, chiar din clipa
De ieri care-a trecut ca un cal alb
Devotat pe lângă mine,

Și aceea încă de mult, chiar din clipa
De-acum care-a trecut tot ca un cal alb,
Devotat pe lângă mine,
Umanitate, bună cuvință, ce vrei,
Un cal alb tropotind, clipa ta
Care nici nu știe poate
Pe lângă cine-a trecut
Dacă trece.

Omologic, vorbind

O grădină omologică? — hm,
Hm! — tristețea norilor ca niște gratii reci, oricum,
Și peste ea tristețea leilor ce dorm fără sfârșit
în cușcă,

Și peste ea tristețea ochilor reci că oamenii,
Vizitatorii-adică,
Privesc în libertate lacrima
Feroce a îngăduinței.

Depart, o zi...

Pentru că în fiecare zi mai frumoasă te schimbi,
Și te întuneci, te pierzi bucuria mea,
Pentru că-n clopote-adinec împietritului timp
Rareori îi mai putem spune și altceva,

Și pentru că există, n-avem ce face,
Pentru că există și un sfârșit,
Pentru că teasuri îmi sînt zilele și sarcofage,
Și pentru că sîntem, nu am murit,

Golului aspru ce-atît ne încearcă,
Măril la mal care-nchină cu pești,
Clipelor, clipei și mic, un cearcăn —
Ochean se cuvîne s-aprinzi unde ești.

O tulburare, o indoială-o poruncă,
Pentru că ochii-n alți ochi se rup-scări,
Pentru că seară mi-e clipa-amintindu-se, lungă,
Și pentru că doar amintire este, într-adevăr,

Adică tăcere, vis rece, clepsidră,
Lumină și ceață adică, timp rupt,
O peșteră în care doar pe spate se intră
Și se iese pe coate afară, neîntrerupt.

La împerecherea clipei

La împerecherea clipei și la desperecherea ei,
Un murmur blînd, o rază ca de lună-aproape:
De ce-au bătrîniții ochii uneori mai grei
Și parcă țin așa de-o lebădă pe ape?

De ce-au părinții, parcă, tot un dor de spus,
Tot o pădure parcă, și-o-nnălbesc cu trunchii,
Copiii-n lume gata să izbească-n sus
Și să despice drum cocorilor prin unghii?

De ce prin noi scot, parcă, și fintini și rod
Și se întorc, mai mult o pulbere-nspire seară,
Grăbite lumi ca să ne umple, să ne ia de tot
Și să ne mute parcă-ntr-un cireș pe-afară?

De ce cu-o floare ochii ți se-aprind și port
Ca de corastră-o stea, păienjenis pe față,
Să ținem calea poate-a unui vînt alb spre nord
Sau s-auzim cum vii și norii se desgheată?

Plină de vulturi, poate, și de porumbei
Această rază-acum, o urnă ce-astupăm sau, poate...
La împerecherea clipei și la desperecherea ei
O piramidă, parcă, și-un izvor în toate.

Linieștea

Un aeroport ca o pasăre — linieștea
Și iepuri la marginea unui aerodrom; o eclipsă
De lună pe cer și impuscătura,
Bombardamentul asiduu din somn — linieștea.

Linieștea și încă o imagine-a ei: iepuri
Cu urechi galbene, pieziși,
Filipiitorul lor sunet cînd rod stilpi
Telegraficii și transformă totul
Într-un iepurodrom.

Opinii

Să-i dăm pe critici la groapa cu lei sau Balansoarele istoriei literare

Celor cîțiva scriitori care, de la un timp încoace, contestă vehement, sistematic și tenace critica literară de azi și chiar, adesea, însăși rațiunea de a exista a criticii, li se asociază în mod public și un autor cunoscut pînă acum exclusiv în calitate de critic literar: M. Ungheanu.

În interviul publicat în revista *Flacăra* nr. 13, din 26 martie a.c., sub titlul „E captivant să urmărești literatura română în faza ei de protecție”, interviu luat de Ilie Purcaru, M. Ungheanu face astfel o serie de afirmații al căror sens, caracter, ton și limbaj nu diferă prin nimic de sensul, caracterul, tonul și limbajul frecvențelor atar-uri din ultima vreme ale lui Ion Lăncrănjan și Paul Anghel la adresa criticii literare.

Critica e mai ales indezirabilă celor ce consideră literatura nu scop în sine, ci mijloc de acces către satisfacțiile pe care le procură succesul literar. Sînt de întruși, ei vor uringi orice acțiune critică onestă și spaima datornicului către care vine portărelul sau (cu) teroarea pasagerului clandestin în fața contro-ului vamal. Critica are menirea de a depista întruși și de a-i exclude. Vociferanții împotriva criticii sînt mai ales dintre aceștia.

Aceste severe cuvînte aparțin lui M. Ungheanu; dar au fost scrise în 1970, într-un articol sarcastic intitulat *Să-i dăm pe critici la groapa cu lei*. Fenomenul față de care M. Ungheanu simțise nevoia să la atitudine era definit în termeni categorici: Criticofobia face ravagii. E de înțeles: plăcerea de a avea vasal un critic nu se poate satisface oricînd. Scriitorul actual are o concepție feudală despre raporturile literare și privește orice act de independență critică ca un act de hainie. Patriarhalismul acesta agresiv are drept urmare confuzia inevitabilă și existentă ce decurge din jugularea criticii.

Astăzi însă, în 1981, M. Ungheanu se aliază celor cîțiva autori ce se arată permanent foarte nemulțumiți de critică și chiar o consideră un pericol pentru literatură (ar trebui doar adăugat că pentru „literatură” lor). Li se aliază, li se asociază și se exprimă el însuși asemenea lor, prin acuzații globale și prin însușirea de natură neliterară: vechi și verificate procedee de a se pune la indoială și de a se blama critica literară. Dacă, prin absurd, M. Ungheanu și-ar fi amintit — dar nu și-a amintit — de articolul său din 1970, probabil că i-ar fi reiatu senin titlul; schimbîndu-l doar — sensul. Făcîndu-l, din sarcastic la adresa adversarilor criticii, imperativ; prefăcîndu-l într-un îndemn: să-i dăm pe critici la groapa cu lei!

Căci pentru M. Ungheanu cel de astăzi critica este multilateral vinovată. Cel dintîi păcat: „critica tace ca pește sau intră în conflict violent cu gustul cititorilor” în privința unor autori „gustați citiții”. Nu se spune, în interviul acordat revistei *Flacăra* prin intermediul lui Ilie Purcaru, cine anume sînt acei autori persecutați cu îndărătnicie și rea-credință de critică; singurul indicu, absolut irrelevant, este că sînt „foarte citiții”. Exemplificările ce ar trebui să ilustreze o asemenea acuzație lipsesc. Și înțelegem de ce: a argumenta este o deorindere critică, iar lupta împotriva criticii nu poate fi dusă decît de pe poziții și cu mijloace anti-critice. Adică fără argumente. Cu invinovățiri globale: în schimb. Critica, susține mai departe M. Ungheanu, „este obsedată de modele, animată de bovarisme estetice și uită să contemple cu adevărat ființa vie, concretă a literaturii”. Și de această dată lipsesc argumentele. Nu și con-

tradițiile: pentru a lungi lista acuzațiilor, M. Ungheanu spune în continuare că „s-a pierdut gustul urmăririi fenomenelor literare în întregul lor, pe distanțe mari” și că „astăzi critica literară se reduce, de foarte multe ori, la simplul comentariu de carte, fără perspectiva contextelor care se impun”. Așadar critica este abstrasă din concretul literar și excesiv livrată concretului literar; concomitent. Foarte contradictorie este critica de azi în viziunea lui M. Ungheanu! Desigur, efectele defectelor sînt și ele trecute în revistă: „Regimul marilor și micilor autonomii — declară M. Ungheanu — face mult rău actului critic. Mai întîi pentru că literatura se autonomizează de viață. Apoi, fiindcă în cadrul acestei largi autonomii se creează altele”. Drept care M. Ungheanu își formulează astfel idealul literar în legătură cu cărțile despre „obsedantul deceniu”: „Ideal este ca aceste cărți să se afle în competiție cu realitățile acelor ani și nu cu alte cărți din acei ani”. Nu știu, mărturisesc deschis, cum anume ar putea „întra în competiție” o carte cu realitățile unei epoci trecute: oare Frații Jderi „întra în competiție” cu realitățile din vremea lui Ștefan cel Mare?! Dar și mai interesant este că partizanul de astăzi al integrării criticii este un fost partizan, tot atît de categoric, al autonomizării criticii: „Nu există cîi fixe pentru a face critică, și orice soluție e bună cînd comunică adevăruri esențiale. Din reducerea criticii la un numitor comun n-rr avea de cîștigat nimeni. Nu înseamnă însă și toleranță față de critica pedestră, care se mulțumește la a confrunța opera cu viața. Această critică e infirmă și incompletă, fără autonomie” — scria M. Ungheanu în urmă cu mai bine de un deceniu (cf. M. Ungheanu, *Campanii*, 1970, p. 205). Lupta împotriva criticii determină, așadar, schimbarea concepției critice „cu 180 de grade”.

Și totuși M. Ungheanu dă în interviul său și cîteva exemple concrete în sprijinul afirmațiilor pe care le face. În legătură cu E. Lovinescu, de pildă, el spune că „Meritele lui E. Lovinescu sînt istorice și nu i le poate retrage nimeni”. Eroare: i le poate atribui și retrage, aproape cu aceleași cuvinte și referindu-se la exact aceleași fapte, M. Ungheanu însuși. Mai mult și mai precis: i le-a atribuit și i le-a retras, istoria literară contemporană înregistrînd astfel un caz unic de prefacere totală a judecății critice în legătură cu un autor în viață, a cărui evoluție poate determina în chip firesc și evoluția opiniilor despre el, ci în legătură cu o operă de multă vreme încheiată. Comentînd o ediție de Texte critice lovinesciene apărută în 1968, M. Ungheanu scria: „Exclamația lui E. Lovinescu: «Există o literatură română», opusă exclusivismului pe care-l profesa N. Davidescu, e o altă atitudine ce se integrează sistemului amintit, și prezenta ei ar fi alun-gat acea insidiosă observație alovinesciană: Nu putem ști ce părere a avut E. Lovinescu despre literatura română veche, despre Eminescu sau Creangă. Stupoare! Traiectele pe care se mișcă G. Călinescu pot fi înțelinite și în Eugen Lovinescu, și e de mirare că primul nu i-a ridicat celui de al doilea o statuie pe măsura meritelor ce ar fi putut să i le vadă ca nimeni altul. E datoru edițiilor noi ce vor apărea să instituie un cult al adevăratei personalități lovinesciene, este mai ales datoru noii generații de critici să-i clădească lucid monumentul”. Cum a participat M. Ungheanu la instituirea unui cult pentru adevărata personalitate lovinesciană și la clădirea monu-

mentului pe care l-l credea atît de imperios cuvenit? În 1977, cu prilejul primei discuții din *Luceafărul* despre protocronism și sincronism, M. Ungheanu afirmă: „Polemicele cu ei (cu B. Fundoianu și cu N. Davidescu, n.n.) sînt dinaintea «Istoriei civilizației române moderne» și nu feresec în întregime pe Lovinescu de observația că a constat existența unei tradiții culturale românești. Ele sînt o reacție singulară, ceea ce-i îndreptățește pe G. Călinescu să observe că n-o să știm niciodată exact ce opinii avea Lovinescu despre scriitorii noștri clasici”. Vorba lui M. Ungheanu: Stupoare! Iată, acum, și despre sincronism. În 1968: „Teza sincronismului, care stă la baza programului literar lovinescian, n-are nimic comun cu esteticul. Ea include o atitudine politică (...), de mare fermitate, a cărei desfășurare o vom înțeli în paginile «Istoriei civilizației române moderne». Canonul estetic era și în cazul lui Lovinescu un instrument, și nu un țel ultim. Ceea ce dorea criticul era o dezlănțuire a forțelor creatoare, un tumult de izvoare pe cit mai multe voci cu putință, un concert pe instrumente variate și noi. Asupra dezvoltării unui astfel de concert a vegheat, cu neabătută atenție și cu un echilibru care nu l-a împins niciodată la extremism, E. Lovinescu”. Și încă, de mai este nevoie: „Sincronismul criticului de la «Sburătorul» avea un rol stimulator” (*Campanii*, p. 232). Dar în 1977: „Ce rămîne din construcția sincronismului lovinescian: o idee prețioasă imprecis definită și aproape deloc aplicată și mai ales un atac împotriva tradiției culturale românești”. Și: „Teoria lui Lovinescu e ca un radio fără antenă”. Și: Lovinescu „voia să statuteze o condiție a împrumutului permanent, a imitației continue, a unui sincronism mai presus de orice”.

Iată că, totuși, „meritele lui E. Lovinescu”, deși „istorice”, pot fi retrase: o demostrează elocvent însuși M. Ungheanu.

Un alt exemplu concret ce ar ilustra, după M. Ungheanu, culpabilitatea criticii contemporane ar fi „idiosincrazia la Eugen Barbu”, care „e veche și începe cu «Groapa», manifestîndu-se ulterior „și la alte cărți scrise de Barbu”, fiindcă „Apodictismul critic al vremii, chintesență într-o gazetă literară, exercita un control riguros al gloriilor literare”. Nu discut, acum, „idiosincrazia la Eugen Barbu”; remarc, în treacăt, că nu critica literară a provocat reacțiile agresive și rudimentare la Groapa; o recunoaște, dealtfel, însuși Eugen Barbu într-un interviu (cf. George Arion, *Interviuri*, 1979, p. 34-35); ar fi de adăugat și că un critic literar, care a luat apărarea romanului, a fost „pedepsit” cu retragerea îndelungată a dreptului de semnătură — este vorba de Lucian Raicu; și că nici „polemica” în jurul romanului *Principele* nu a fost provocată și susținută de critica literară, ci — cum încă se mai știe, excepție făcînd probabil doar M. Ungheanu — de un scriitor. Dar mă întreb: care este aceea „gazetă literară” care a viciat atmosfera critică din deceniul în care au apărut cărțile lui Eugen Barbu de după Groapa? M. Ungheanu, a spus-o: într-un articol din 1967, reproducu în volum *Campanii*, în capitolul intitulat — semnificativ titlu — *Balansoarele istoriei literare*. Iată ce scria M. Ungheanu în 1967: „rolul revistei «Luceafărul» a fost de a crea confuziile necesare unor polemici purtate încorect. Sectorul de critică al acestei reviste și-a dezvoltat pronunțat, mai ales prin cronica literară, apetența pentru susținerea falselor valori sau a valorilor echivoce, după criteriul extraliterare și extraestetice. «Luceafărul»-și face, de pildă, un titlu de cinste din susținerea unei cărți de Ion Lăncrănjan, respinsă de cronica «Contemporanului» (susținută pe atunci de N. Manolescu — n.n.) — «Cordovanii», pledoarie în care va și să se folosească de serviciile lui M. Novicov, pe care-l va respinge, ulterior, alături de alți cîțiva, din motive de

neconcordanță a „principiilor” estetice. Lipsa consecvenței în criteriile de apreciere o lansează uneori în campanii de atac la persoană”. Și: „«Luceafărul», care cochetă cu lupta împotriva interpretărilor deformatoare ale anumitor critici, întreține o confuzie permanentă a valorilor. Cărțile lui (...) Eugen Simion, N. Manolescu sînt primite echivoc sau «rău». Și: „În scurt timp, prin transferul unor semnificații proprii «Luceafărului», confuzia valorilor se instăpînește un timp și la «Gazeta literară», unde cronica literară a revistei își cîștigase un indiscutabil prestigiu. Aici, pe lângă Eugen Simion, mai scria cu suplețe, inteligență și onestitate Lucian Raicu și cel mai puțin timorat dintre ei, cînd e vorba de a respinge nonvalori, Valeriu Cristea” (cf. *Campanii*, p. 212, 216). Se înțelege, acum, clar care anume „gazetă literară” găzduia „apodictismul critic”. Sau, poate, din 1967 și pînă în 1981 M. Ungheanu și-a schimbat totuși radical judecățile asupra revistelor din anii 1963-1967...

Manevrînd astfel datele istoriei literare contemporane după voie și nevoie, M. Ungheanu afirmă și că Marin Preda își înțelegea „uneori” poziția ca fiind una „anti-Barbu” (ca și cum, de pildă, Preda ar fi declarat că a scris *Delirul* ca „replică la *Incongnito*”); și că „Marin Preda a fost opus cu încapătînire lui Eugen Barbu” (cine? unde? cînd?); și chiar că despre Preda s-ar fi scris elogios și intrucît era director de editură și vicepreședinte la Uniunea Scriitorilor, iar acum s-ar înregistra o „relativă tăcere”. Ceea ce, între altele, este și un sfruntat neadevăr — fiindcă numele marelui scriitor este continuu prezent în revistele literare și culturale. O singură dată sînt de acord cu M. Ungheanu și-i dau dreptate: cînd spune că romanul lui Paul Anghel nu a găsit „critica pregătită pentru o asemenea construcție”. Într-adevăr: Paul Anghel a fost pus mai presus de Sadoveanu și alăturat lui Lev Tolstol. În revista *Luceafărul*, de către unul din acei autori cărora M. Ungheanu le relevă „spiritul războinic”: probabil ca o alternativă la spiritul critic.

Dar e prea puțin: îndreptățirea lui M. Ungheanu de a se rosti foarte critic despre critica literară, asociîndu-se cu acei autori care cer „să-i dăm pe critici la groapa cu lei”, rămîne mult prea evidentă pentru a nu fi situată acolo unde își are locul de fapt. În balansoarele istoriei literare.

MIRCEA IORGULESCU

P.S. Dintr-o cauză pur subiectivă și sentimentală am ezitat îndelung să iau atitudine față de convorbirea lui M. Ungheanu cu Ilie Purcaru. Mă leagă, de cei doi autori, amintirea unuia dintre cele mai importante momente din viața unui critic: prima rubrică de „cronica literară” din „cariera mea de critic” mi-a fost încredințată de Ilie Purcaru, în revista *Ramuri* al cărei redactor șef era, în toamna anului 1968. Nu-l văzusem niciodată pe Ilie Purcaru și aveam să-l cunosc abia după mai multe luni; mă recomandase M. Ungheanu, pe care, de asemenea, îl văzusem doar de cîteva ori. Am scris, în *Ramuri*, despre cărți de Nicolae Breban (*Animale bolnave*), Fănuș Neagu (*Ingerul a strigat*), Florin Mugur (*Destinele intermediare*), Sânziana Pop (*Serenadă la trompetă*), Radu Cosașu (*Maimuțele personale*), Mihai Pelli (*Inaderență*), Ion Lăncrănjan (*Eclipsa de soare*; *Fragmentarium*), Al. Philippide; scriam despre ce voiam și cum voiam, nu mi-a renegat nici una dintre judecățile formulate acolo, inclusiv cele despre proza lui I. Lăncrănjan.

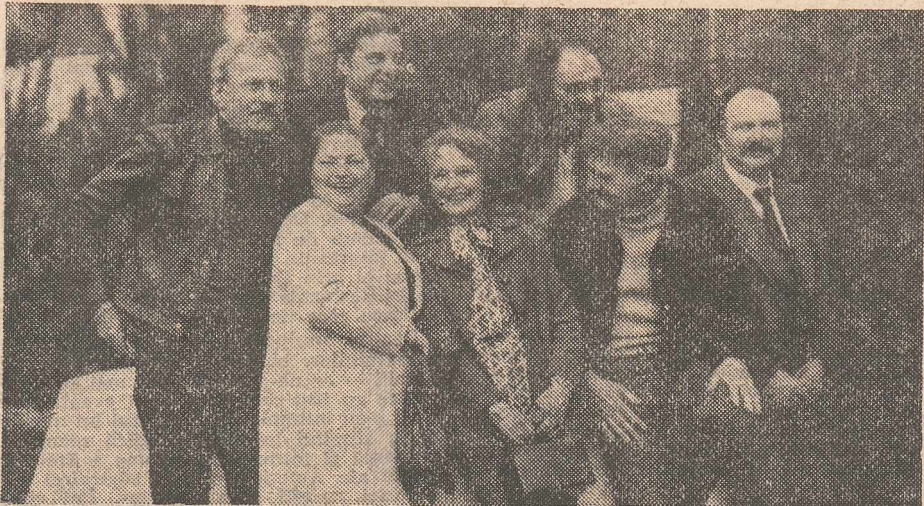
Am ezitat, așadar, îndelung; dar tocmai pentru a-mi păstra nealterată această imagine despre M. Ungheanu am nevoie să o apar de aceea pe care i-o configurează interviul din *Flacăra*: Un critic împotriva criticii...

O PROMOTIE DE AUR

INSTITUTUL DE TEATRU „I. L. CARAGIALE”
Clasa actorie - absolvenții anului 1955-1956

ANUL IV A - prof. A. Pop Martian. Albulescu Mircea (Teatrul Național București), Buleandru Ion (Sibiu), Buref Flavia, Enache Nicolae (Ploiești), Ferra Gheorghe (Brașov), Floca Nicolae (Sibiu), Dobre Victoria (Teatrul C. I. Nottara), Haucă Igor (Botoșani), Matei Draga Olteanu (Teatrul Național București), Niciu Ion (Teatrul I. Vasilescu), Nica Elena (Teatrul C. I. Nottara), Pellea Amza (I.A.T.C.), Popovici Silvia (Teatrul Național București), Reus Emil (Timișoara), Săsăran Ion (Baia Mare), Stănculescu Silviu (Teatrul de Comedie), Puican Dan (Radioteleviziunea Română), Stoicescu Mihai.

ANUL IV B - prof. Beate Fredanov. Arnăutoiu Valeriu (Teatrul C. I. Nottara), Arghezi Mitzura (Teatrul Național București), Băncilă Sanda (Teatrul C. I. Nottara), Cimbru Victor (Timișoara), Cremenciuc Stelian (Teatrul I. Vasilescu), Cozorici Gheorghe (Teatrul Național București), George Constantin (Teatrul C. I. Nottara), Laza Eugenia, Matei Valeria-Cristoreanu, Rauțchi Constantin (Teatrul Național București), Rebengiu Victor (Teatrul L. S. Bulandra), Rucăreanu Dumitru (Teatrul de Comedie), Todoran Eugen (Radioteleviziunea Română), Toma Sanda (Teatrul de Comedie), Verești Anca (Teatrul L. S. Bulandra).

— Amza Pellea, cum vă explicați splendida reușită a promoției de actori din care faceți parte?

— În primul rând, am beneficiat de experiența unor mari înaintași: Aura Buzescu, Ion Talianu, George Calboreanu, Timică... Pe aceștia și pe alți străluciți reprezentanți ai scenei teatrale românești noi i-am aflat în perioada de vîrf a formei lor artistice și au devenit niște modele la care oricare dintre noi aspira. Apoi, noi am avut ambiția să demonstrăm că teatrul românesc, în condițiile socialismului, poate să cunoască o înflorire fără precedent. Pornind de la experiența lui Stanislavski, am căutat, sub îndrumarea profesorilor noștri, să renunțăm la declarativism, formalism în mișcarea scenică, să pornim de la adevărurile interioare ale personajelor, să recreăm pe scenă situații credibile, aducînd astfel un suflu nou în mișcarea noastră teatrală.

— Care au fost mentorii generației dumneavoastră?

— Trei actori: Nicolae Bălățeanu, Aura Buzescu și Mihai Popescu și doi regișori, Alexandru Finți și Ion Șahighian.

— Prin ce s-ar caracteriza promoția din care faceți parte?

— Printr-un foarte pronunțat spirit de echipă. Noi am fost și am rămas extraordinar de buni prieteni, ca și acum 25 de ani cînd ne duceam împreună la cantină și ne împărțeam și ultimii bani de buzunar. Intre noi nu au existat sentimente de invidie ci totdeauna doar stimă și respect reciproc. Dealtfel, dascălii noștri au vegheat ca printre noi să nu pătrundă dezbinarea și rivalitatea. Asta nu înseamnă că ne cocoleșeam. Deseori ne spuneam adevăruri neplăcute în legătură cu modul în care jucam dar asta nu provoca niciodată certuri fiindcă respectivele critici erau făcute cu bună credință și nu din dorință de distrugere. Poate să pară idilic ceea ce spun, dar noi eram însuflețiți de un romantism care ne-a și determinat dealtfel să plecăm, la absolvirea institutului, la teatrul din Craiova. Iubeam teatrul și doream să jucăm indiferent pe ce scenă, fără a face mofturi, cum din păcate mai fac azi unii tineri.

— Ați fost niște oameni — nu numai actori — foarte frumoși. Ați rămas la fel? Viața nu v-a modificat? N-ați abdicat de la idealurile pe care le clamați odinioară?

— Îmi place să sper că am rămas la fel. Iată, vrînd nevrînd trebuie să remarc că teatrul românesc de azi se sprijină în bună parte pe umerii noștri. Sintem oameni la aproape 50 de ani, am ajuns cunoscuți, dar nu cred că există printre noi vreunul care să plătească tribut unei false popularități. N-o să vedeți printre noi nici o „vedetă”, deși mulți ar avea toate motivele să fie. Mă întilnesc întotdeauna cu plăcere cu colegii mei și nu le văd ridurile și oboseala ci limpezimea privirii.

— Ce ați vrea să transmiteți și pe această cale noilor generații de actori?

— Aș vrea să le spun că nu poate exista niciodată adevăr pe scenă dacă nu e respectat în primul rînd adevărul vieții.

— Despre promoția din care faceți parte, Mircea Albulescu, s-a acreditat ideea — și pe bună dreptate — că a fost și este însuflețită de un puternic spirit de echipă. Și totuși, ceea ce e superb la dumneavoastră și la colegii dumneavoastră e faptul că spiritul de echipă nu v-a uniformizat. Fiecare și-a păstrat și configurat o personalitate distinctă, fiecare e un talent cu o marcă inconfundabilă.

— Dascălii noștri — printre ei i-aș aminti pe Nicolae Bălățeanu și pe Aura Buzescu — au avut un simț pedagogic excepțional. Deși erau personalități artistice zdrobitoare, ei au avut tactul și priceperea să ne lase să ne manifestăm potrivit înclinațiilor noastre firești. Nu i-am auzit niciodată spunînd „fă ca mine”. Nici o clipă n-au dorit să ne îngheșue cu de-a sila în șabloane care să ne aducă pe toți la același numitor. Spiritul nostru de echipă era fundat pe dragostea de teatru și dragostea de oameni și nu provenea din aservirea noastră la niște tipare care ne-ar fi anulat identitatea și ne-ar fi transformat arta într-o succesiune de evenimente obositoare și monotone.

— Dumneavoastră, Sanda Toma, ce mai știți despre cei care ați fost acum 25 de ani?

— Îmi pare că totul a fost un vis, așa de repede au trecut anii. Dar nu pot să uit că am fost niște „sufletști”. Am trăit foarte greu, am cunoscut și ravagiile războiului și poate de aceea am dorit cu atîta pasiune să ajungem într-o lume plină de armonie și de frumusețe. La edificarea unui astfel de univers contribuam și noi prin arta noastră. Eram buni colegi și iubeam în primul rînd teatrul fără să ne gândim la avantajele materiale pe care le-am fi putut avea și fără a deveni niciodată increzuți. De aceea nu-i înțeleg pe unii tineri care tratează cu superficialitate repetițiile și se cred deja mari actori, avînd aerul că știu totul, că nimeni nu-i mai poate învăța ceva. Despre promoția mea se spune că e formată din mari actori. Mari actori? Poate. Dar eu nu am avut niciodată sentimentul decît că îmi fac cîștit meseria. Cînd am ajuns să joc cu Finteșteanu și rolul cerea să țip la el, eram paralizată de emoție. Eu să strig la „monstrul” acela „sacru”? El da, un mare actor.

— Silvia Popovici, ce lucru important nu trebuie uitat la această sărbătoare a teatrului românesc?

— Nu trebuie să uităm de dascălii noștri: Moni Ghelerter, A. Pop Martian — care nu mai sînt — și de distinsa profesoară Ana Barcan. Nu știu cîți dintre noi, furați de virtuțile vieții, au mai felicitat-o de ziua ei, au invitat-o

la vreo premieră sau pur și simplu i-au dat un telefon. E adevărat, teatrul am învățat de la mai mulți dintre profesorii noștri. Dar parcă nici unul n-a fost atît, ce apropiat de noi și n-a dorit să ne însuflețim un cult pentru scenă cît și un cult pentru viață ca Ana Barcan. Ea ne-a învățat să fim prieteni între noi, să fim uniți pentru a fi puternici. Ea ne-a povățuit cum să trăim demn și

drept, să fim cinstiti și respectați, nemăcinați de invidii și mistuiți doar de pasiunea nobilă a dragostei pentru artă. Ana Barcan a fost cea dintîi care ne-a spus că nu poți să fii un artist deosebit dacă nu ești în primul rînd un om adevărat și că trebuie să fim buni nu numai pe scenă ci și în fiecare clipă a existenței noastre.

GEORGE ARION ■

Mari actori cetățeni

Existența lor e tulburătoare, plină de un parfum misterios. Cînd trec pe stradă oamenii tresar și întorc capul cu satisfacția publică de a identifica unul din personajele memorabile ale culturii și experienței lor de viață. Cînd ne privesc ei din întimplare, risipiți în mulțime, ne simțim noi înșine sub reflectoare. Au intruchipat personaje dintre cele mai contradictorii: oameni de rînd, principii, eroi, ticăloși, intriganti, îndrăgostiți, criminali, genii, tembeli, lași, avari, cerșetori, revoluționari, contrarevoluționari, oportuniști, farisei, ca într-o nesfîrșită piesă de Shakespeare.

Îi iubim pentru că prin arta lor ne aduc aminte adevărate valoare a vieții. Îi iubim pentru că fac parte dela din biografia noastră.

Toți acești mari actori cetățeni împlinesc, iată, douăzeci și cinci de ani de teatru, douăzeci și cinci de ani de muncă grea. (Nu întimplător savanții amintesc că actorii se consumă în timpul actului creator ca muncitorii din siderurgie!). Să ni-i reamintim într-o cronică lapidară de promoție așa cum i-am cunoscut seară de seară prin teatrele bucuriei noastre de a trăi. Iată-i: Amza Pellea cu simplitatea, cu firescul aproape cotidian al omului de rînd, exercitiu de viață și de teatru laborios și tensionat, intruchipînd personaje celebre de pe ordinea de zi a istoriei imediate sau din literatura dramatică universală, credincios sie însuși pînă la esență în fiecă rol, inconfundabil și de nerepetat, cu licărirea tulburătoare a unui umor sănătos și moral; Draga Olteanu cu marele ei aplomb, cu înfățișarea ei tonică în stare să încerce bateriile solare, distribuită în roluri de femeie maraton, gata să răstoarne muntii, să spulberă tot ce e urît în viața de fiecare zi, suflet delicat sau abrupt, privire necrutătoare și hohot de ris pe piine; Victor Rebengiu, exorșia cea mai pură a unei generații zbuciumate, interpret de referință al unor idealuri pră-

bușite și al altora care se nasc, aflat întotdeauna în miezul dilemelor, sfîșiat de trădări obscure și de zăușite spre subum; George Constantin, personaj fabulos, trecînd prin cele mai neasteptate maști din capodoperele universale, trăind întotdeauna adînc și fierbinte în rol, cu un simț extraordinar al tensiunii și gradării stărilor de conflict, cu mii de nuanțe și efecte scenice bine preparate, inspirat și deopotrivă metodic; Silviu Stănculescu, elegant și distins, emanînd întotdeauna o tandrete și o căldură care învaluie publicul și-l ține la piept ca într-o îmbrățișare, cu o voce care are întotdeauna rezonanța declarațiilor de dragoste; Mircea Albulescu, violent, intransigent și perpendiclar, impunînd respect și uneori teamă, bine studiat și temperat, salahor în repetiții și artist în spectacole, cu glas care vine dintr-un semnal de alarmă și dintr-un tunet, în stare să țină pe umerii săi povara grea a tuturor norilor care amenință unanimitatea noastră fragilă; Constantin Rauțchi, actorul rolurilor de plan secund care dă viață unei soapte sau unui fir de praf deșus din întimplare pe meninșele inflamate ale acestei planete; Silvia Popovici, pentru care arta actorului trece dincolo de o interpretare seară și devine act de cultură, de inteligență, de atitudine și de curaj, Gheorghe Cozorici, malefic și insinuant, punînd la cale forțele umbrei sau dimpotrivă, grav, echilibrat, necruțător ca și cum ar purta în sine firul cu plumb sau cheia înțelegerii sufletelor omenesti; Sanda Toma sau paradoxul tragicomediei, actriță în stare să dărîme mituri, să condamne la moarte cu un suris, să spargă în tîndări prejudecăți și să stîrnească nemaipomenite cascade de ris cu umor fin de alăută florentină.

O lume extraordinară, expresivă, o generație fericită și inspirată de artiști ai scenei, aplaudați, îmbrățișați, adulți. Oameni care s-au împlinit prin arta lor, care și-au asumat nu numai arta ci și istoria, care trăiesc la cea mai înaltă tensiune. Copii teribili ai unui secol în care arta teatrală se află în plină renaștere și în care actorii au devenit necesari pentru că exprimă adevărurile fundamentale ale vieții.

ADRIAN DOHOTARU ■

Personalitate colectivă

Privesc fotografiile de atunci și fotografiile de acum: acele domnișoare subțirice, cu fete prelungiți și ochi arzători, sint doamnele impunătoare, cu silueta elegantă, desigur, și chipuri rotunde, de azi? Acei domnișori trasi prin inel, cu obraji netezi și miini fine, sint bărbatii gravi, mustăcioși, cu ușoare proeminențe abdominale și frunți înalte, de azi? Da, sint aceiași, împăturiți frumos într-un sfert de veac, purtînd pe cap lauri, pe piept premii și medalii, iar pe umeri, unii, destinele cite unui teatru. I-am observat, pe cîtiva, în băncile institutului, în timp ce se așezau la o catedră; erau preocupati, interesați de carte, pasionați de arta lor, atenți, sensibili, adesea veseli și totdeauna puși pe totii. Îi ascult și-l văd, pe mai toți, din banca spectatului, de douăzeci și cinci de ani, în timp ce ei oficiază, cu gravitate conținută și har, de la catedra înaltă a scenei.

A fost o promoție foarte bună. Parte din componentii ei s-au impus, hotărîtor, de la început, în spectacole din țară. Unii, ceva mai tîrziu, la București, dar de asemenea decisiv. Pe cîtiva îi află acum așezați confortabil în cîrți de critică, teatrografii, filmografii, istorii și dicționare, chiar și în editia românească a cărții lui Philippe van Tieghem **Mari actori ai lumii**. Putini au cotit spre alte profesii. Unul a plecat în lumea umbrelor.

Vor mai face multe, sint în plină maturitate creatoare, cum se spune. Dar de pe acum, nu se mai poate întocmi nici un studiu de shakespeareologie românească fără a-l avea ca reper pe George Constantin. Orice istorie a Teatrului Bulandra va conține o pagină densă închinată lui Victor Rebengiu, tot astfel cum istoria contemporană a Teatrului Național îi cuprinde, în file multe, pe Gheorghe Cozorici, Silvia Popovici, Draga Olteanu, cea a Teatrului de Comedie, pe Silviu Stănculescu, Sanda Toma, Dumitru Rucăreanu. Nu știm cînd, cum și unde se va mai juca monumentală operă a lui Camil Petrescu **Danton**, dar efigia aceluia uriaș al Revoluției a fost gravată, definitiv, de Mircea Albulescu. Amza Pellea a zămislit un personaj care a intrat în folclor, ea Păcală.

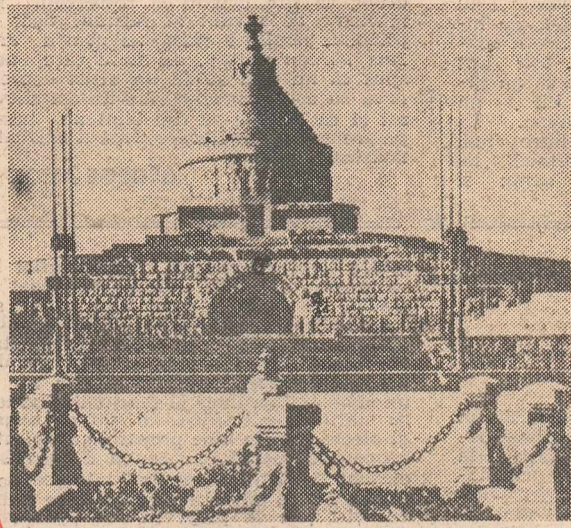
Nu se poate vorbi azi despre Teatrul „Ion Vasilescu”, fără să-l vizezi și pe Stelian Cremenciuc, despre Teatrul din Sibiu fără să-i pomenesti pe Ion Buleandru și Nae Floca Acileni, despre cel din Iași, fără să spui și numele Eugeniei Laza, despre cel din Baia Mare, fără să-l evoci pe Ion Săsăran, despre Timișoara, fără Emil Reus și Victor Odillo Cimbru, despre Ploiești, fără Nicolae Praidă, despre Brașov, fără George Ferra, despre Botoșani, fără Igor Haucă. Dacă s-ar enumera doar, rolurile făurite de actorii acestei promoții pe scenă, în film, la radio și televiziune, ar iesi o mică enciclopedie. De la **O scrisoare pierdută la Mobilă și durere**, de la **Viforul la A treia țeară**, de la **Hagi-Tudose la Jocul vieții și al morții în deșertul de cenușă**, de la **Coana Chirița la Pisica în noaptea Anului Nou**, de la **Gaietele la Diogene**, de la **Înșir-te mărgărite la Echipa de zgomote**, numeroase piese românești și-au găsit, pentru personaje de-ale lor, interpreți ideali în cei de mai sus. Ifigenia din Aulida, Hamlet, Regele Lear, Prospero, Caliban, Timon din Atena, Bătrînul ionescian din **Scaunele**, cehovianul Platonov, figuri mărețe sau de penumbra, din capodopere elisabethane și ibseniene, ale lui Shaw și Brecht, din repertoriul modern, de la Sarroyan și Max Frisch la Arthur Miller și Antonio Buero Vallejo s-au sprijinit, în reprezentările românești, pe acești actori. Cei mai buni regișori și-au pivotat distribuțiile pe acești actori. Și, de ce n-aș spune-o, unele din cele mai bune coloane de cronică teatrală au fost inspirate de acești actori.

Au avut, firește, și profesori. Să înveți arta dramatică și inefabila știință a portretizării de la și cu Nicolae Bălățeanu și Aura Buzescu, să deprinzi meseria, migăloasa compunere a rolului și meticuloasa iscusință a rostirii, de la Beate Fredanov și A. Pop Martian, să studiezi legile mișcării scenice și ale comportamentului psiho-fizic cu Ion Cojar — lată tot atitea posibilități de a-ti fructifica la maximum și la optimum talentul.

După ce am asistat la examenul lor de absolvire, după ce i-am admirat mereu prin ani și prin colclauri, dînd seamă, în scris, pentru azi și pentru mîine, despre izbînzile teatrului românesc prin ei, e improbabil că voi mai avea posibilitatea de a fi prezent și la a cincizeca aniversare a promoției lor. Le-o doresc deci, de pe acum, aurită de glorie.

VALENTIN SILVESTRU ■

FILE DIN MAREA EPOPEE A UNITĂȚII NAȚIONALE A ROMÂNILOR

Memoriile lui Ion Gh. Duca forează adine în conștiințele atinse într-un fel sau altul de starea de beligeranță a României. Reprimindu-și cu greu îndreptățite resentimente, Duca relatează despre pe cât de rușinoase pe atât de dureroasele atitudini ale acelor ofițeri români aflați în lagărele de prizonieri din Germania — instigați de trădătorul Al. Sturdza să se reîntoarcă în teritoriul ocupat și să se pună în slujba comandamentului inamic. Aberanta tentativă a colonelului dezertor a eșuat lamentabil: afară de cei câțiva rățaciți grăbiți să revină cu orice preț în țară, ofițerii români indignați de gestul iresponsabilului fiu al lui Mițică Sturdza au rămas fideli idealului național pentru împlinirea căruia trăsese spada în august 1916. Mackensen însuși — care estimase greșit vitejia soldatului român — se va recunoaște în eroare și de această dată: față de probitatea morală și conștiința națională a armatei române.

Ușor atras, uneori, de aspecte spectaculoase din viața românească evocată, memorialistul dă măsura talentului său de narator ce știe să brodeze măiestru și să dozeze antrenant senzaționalul din evenimente. Cu siguranță cititorii noștri vor gusta reușita demonstrație de acest gen, pe cînd vor lectura episodul cu „faimosul” Bogdan-Pitești. Gustul amar al dezamăgirii neoprinde-se din păcate la acest escroc sinistru, ei fiind încă provocat de nechibzuite și inoportune

declarații făcute de lideri filocentrali, precum P.P. Carp și Al. Marghiloman.

I. Gh. Duca mărturisesc ce senzație de nemilos zid despărțitor dădea linia frontului celor aflați în refugiu din Moldova. Cum informațiile din teritoriul cotoplit au parvenit tîrziu, cu mare greutate și extrem de sărace, incomplete, întii sosiți la Iași — ce puteau să confirme știrile sporadice sau să infirme zvonurile tendențioase lansate de interesafii au fost unii membri ai legațiilor țarilor neutre acreditați la București (olandezi, eleni, nord-americani).

Părțile cele mai interesante ale acestui capitol sînt cele în care se relatează despre revoluția rusească din februarie 1917 și despre intrarea S.U.A. în război. Impresiile ministrului guvernului român despre izbucnirea revoluției burghezo-democratice din Rusia sînt sincere în entuziasmul lor dătător de speranțe. Ele se prezintă singure. Am dori totuși, spre o mai completă descifrare a importantului fenomen politic din țara vecină și aliată, să recomandăm celor interesați primele două capitole din lucrarea Marcea Revoluției Socialiste din Octombrie (Schită istorică), tipărită de prodigioasa Editură Politică în anul 1967.

STELIAN NEAGOE

Dar poate că mai dureroase și mai rușinoase decît susărățele manifestări ale înaltului cler, erau veștile ce le primea despre atitudinea unora din ofițerii noștri prizonieri în Germania. Într-adevăr de îndată ce a trecut la inamic, Alexandru Sturdza a căutat să convingă pe ofițerii noștri aflați în lagărele de prizonieri din Germania, să se reîntoarcă în teritoriul ocupat ca să se poată în slujba comandamentului german, fie pentru a intra în administrația civilă, fie pentru a constitui acele legiuni militare care în criminala lui aberație trebuiau să ajute Puterile Centrale să izgonească de pe teritoriile Moldovei ultimele rămășițe ale armatei naționale de sub comanda regelui trădător. Ajutat de câțiva nenorociți..., Sturdza a pornit deci din lagăr în lagăr. Spre cinstea corpului nostru ofițeresc, încercarea lui nu a reușit. Afară de câțiva mizerabili lipsiți de orice simț patriotic și de câțiva nenorociți atrași de perspectiva de a se reîntoarce mai curînd în sinul familiei lor, ofițerii noștri chinuți și muritori de foame din lagărele germane au respins cu indignare propunerile lui Sturdza și au rămas pînă la capăt credincioși cauzei neamului și drapelului țării. În unele părți Sturdza a fost întîmpinat chiar precum se cuvenea, cu aspre și insultătoare cuvinte. Atunci și-a dat și el seama că speranțele lui se năruiau și mai ales atunci Mackensen și-a dat seama că speranțele ce el pusese în Sturdza erau lipsite de temelie, că în armata română era nu numai vitejia fizică, dar probitatea morală și conștiința națională și prin urmare că Germania comisese o nouă greșală psihologică, închipindu-și că în rîndurile acestei armate un Sturdza poate fi altceva decît o rară și tristă excepție. Germanii aveau însă în acea perioadă grija și înlăturarea să generalizeze cele câteva cazuri izolate, să le dea proporții exagerate, așa încît nouă ne parveneau la Iași zvonuri ce ne zdrobeau sufletele.

În această atmosferă de decrepitudine morală și de scădere patriotică, ca o culme a ironiei, cel mai mare escroc al României contemporane, faimosul Bogdan-Pitești, cunoscutul sibarit și amator de tablouri pe care spiritul sarcastic al mulțimei anonime îl poreclise atît de bine Bogdan-Ciucești, răzbură și salvă în forma cea mai lapidară onoarea națională. Se știe că în timpul neutralității acest straniu personajiu încasase de la germani sume considerabile pentru a determina prin presă, în opinia noastră publică, un curent favorabil Puterilor Centrale. Bineînțeles Bogdan-Pitești încasase banii și nu făcuse nimic sau mai nimic în schimb. Dealminterci să fi vrut și cu reputația bine stabilită pe care o avea n-ar fi putut face ceea ce în inexplicabila lor naivitate germanii cereau și așteptau de la el. În orice caz, puțin înainte de intrarea noastră în război, acoliții și spionii d-lui von dem Busche (ministrul Germaniei la București — n.n.) s-au dezmeticit și și-au dat seama că au fost mistificați în modul cel mai îndrăzneț, de un escroc în stil mare. Și furioși pe el că i-a escroc, pe ei că s-au lăsat atît de lesne să fie escrocați, cum au intrat în București — una din primele lor griji a fost să se răzbune împotriva lui Bogdan-Pitești. Un ofițer de la comandatura germană, care știa românește fiindcă locuise mai multă vreme la noi, a fost deci pe dată însărcinat să ridice pe Bogdan-Pitești și să-l aresteze. Adus printre baionete în biroul său, ofițerul în chestiune — înainte de a trimite la închisoare pe cel ce își bătuse joc cu atîta cinism de arginții poporului german — s-a crezut dator să îi repete pe un ton amenințător și răstit toate imputările pe care patria sa escrocă i le aducea. În timp de o jumătate de oră Bogdan-Pitești a ascultat imperturbabil groaznicul rechizițoriu al cărui leitmotiv era: ești un escroc ordinar, ne-ai luat bani ca să ne faci serviciul cutare și cutare și n-ai făcut nimic, ai băgat banii în buzunarele d-tale, și-ai cumpărat case și terenuri, te-ai îmbogățit cu nerușinare pe spinarea noastră. Ori noi nu te-am cumpărat pentru aceasta, ci pentru a sluji interesele noastre. În cele din urmă Bogdan-Pitești, solemn, s-a ridicat și mîngîindu-și liniștit barbișonul a spus răsăpîc ofițerului

1917 — Primele luni [urmare]

ului: „Da, domnule ofițer, e adevărat — sunt un escroc dar aș vrea să știu ce v-ați închipuit cînd ați întreprins acțiunea dvs. de corupție la noi? Ați crezut oare că veți putea cumpăra în România oamenii cinstiți? V-ați înșelat amarnic, în această țară nu puteți cumpăra decît escroci, decît escroci ordinari ca mine”. Mărturisesc că sunt ispitit pentru această replică de o admirabilă și alavică demnitate națională, nu să iert, dar să uit toată turpitudinea vieții lui Bogdan-Pitești.

Oricum ar fi, în ce vremuri trăiam: un Sturdza trăda, un Carp, un Marghiloman, pactizau cu inamicul, iar un Bogdan-Pitești sintetiza mindria națională. Brătianu avea dreptate cînd ne spunea mereu la Iași: „Pînă în cele din urmă vom învinge și visul nostru secular se va împlini, dar prețul împlinirii lui e chinul de dureros. Știam că va trebui să plătim unitatea noastră națională cu atîta singe, n-am crezut, însă nici o dată că va trebui s-o plătim și cu atîta moroi”.

În sfîrșit, dacă la toate acestea veți adăuga faptul că presa Puterilor Centrale și alături de ea și o bună parte a presei din țările neutre ce simpatizau cu Germania ne atacau zilnic în chipul cel mai trivial și cel mai insultător, vă veți putea da seama și mai bine care putea fi în acele luni, de la începutul anului 1917, starea noastră de spirit la Iași. Într-adevăr, cînd zic acea presă „ne atacă” întrebunț de fapt un eufemism, cuvîntul brutal dar responsabil realității, era „ne spurca”. Nu era infamie pe care să nu o spuie fie pe socoteala țării, fie pe socoteala familiei regale, fie pe socoteala noastră, a guvernului. Dacă ai fi fînt seama de afirmațiunile acelor ziare, ar fi trebuit să crezi că suntem cel mai ticălos, cel mai abject popor din lume. Toate acestea fiindcă încercam să eliberăm pe frații noștri subjugati, fiindcă aveam îndrăzneala să rivnim la îndeplinirea unității noastre naționale. Bineînțeles nu dădeam tuturor acestor joase colomni decît importanța ce o meritau, dar nu e mai puțin adevărat că era dureros să vezi că și aci inamicii noștri ne tratau cum nu cutezau să trateze pe nici una din marile puteri cu care eram în luptă. Ne era rezervat nouă privilegiul Je a fi terfelii în chipul cel mai scandalos și cel mai nemilos. Totuși cite o dată pierdeam răbdarea...

Știam că ni se impun toate resemnările, înduram deci filozoficește și pe aceasta. Dar oricum era cu deosebire dureros cînd loviturile veneau chiar de la ai noștri. Pe la sfîrșitul lui ianuarie ne-a parvenit la Iași textul a două interviuri de care românismul ar fi putut să fie scutit: un interviu al lui [P.P.] Carp și altul al lui [Al.] Marghiloman. Vă puteți închipui că la îndurarea noastră se adăuga și un sentiment legitim de patriotică rușinare. De astă dată, contrariu obiceiurilor sale, Carp a fost mai circumspect. A pus pe un amic (Lupu Costache probabil) ce asista la vizita ziaristului să spuie ceea ce nu îi convenea să spuie direct el. Totuși în acest interviu găsim, între altele, această frază cel puțin inutilă: „Nu știu ce intenții are Germania asupra României. Ceea ce e sigur însă e că nu parlamentul nostru actual îi va stabili viitorul”. În asemenea momente, un fost prim ministru și un șef de partid din România spunînd aceste vorbe unui corespondent al ziarului maghiar „Pesti-Hirlap”! Ce pervertire a celor mai elementare datorii patriotice și a celui mai elementar simț de demnitate națională. Cit despre Marghiloman, el cel puțin cu acel admirabil simț politic care îl caracteriza a neocotit orice prudență, orice rezervă și orice decență. După ce a avut precauțiunea să afirme, de două ori, că nu a vrut să-și asume nici o răspundere în declararea războiului și că această răspundere revine întregă lui Brătianu, după ce cu același simț pătrunzător al realităților a insistat că Brătianu a vrut războiul de la început, că n-a fost cu sinceritate neutru niciodată, nu s-a sfîșit să spuie aceste groaznice cuvinte (reproduc integral din text): la întrebarea dacă libertatea românilor transilvăneni a fost cuvînt hotărîtor în determinarea intrării în ac-

țiune a României, el (Marghiloman) răspunde după absoluta sa convingere: „Nu există în Transilvania, nici în Banat irendentă românească. Românii din Ungaria nu doresc desființarea graniței. Ei dau regelui lor soldați credincioși”. Vă puteți închipui cu ce bucurie ziarul unguresc „Vilag” înregistra asemenea declarațiuni și ce publicitate le dădea oficialitatea maghiară incîntată dar desigur prea patriotă ca să nu fie și scribită.

Ce e drept toate aceste știri nu ne-au venit nici de o dată, nici măcar în primele luni ale anului 1917. Unele din faptele mai sus amintite s-au petrecut chiar mai tîrziu. Așa spre pildă, chemarea mitropolitului primat poartă data de 24 iunie 1917 și făcea parte din măsurile chibzuite de Mackensen în momentul în care pornea ofensiva sa la Mărășești care avea de scop izgonirea definitivă a trupelor noastre din Moldova. Dar am fînt să menționez laolaltă toate aceste știri pentru că formau un tot, o atmosferă generală a căror ecouri răzlete parveneau zilnic pînă la noi sub diferite forme și influențau moralul nostru, punînd tot de o dată și în opoziție atît de izbitoră ceea ce se petrecea, se gîndea și se simțea în Moldova — cu ceea ce se petrecea, se gîndea și se simțea în teritoriul ocupat.

În genere vorbind nici nu ne mai putem da seama azi ce zid, ce despărțire completă era între noi și cei rămași dincolo, peste tranșee. Niciodată nu am crezut că o linie de trupe inamice pot în acest grad izola două părți de țară. Mai întii, săptămîni întregi n-am știut nimic dar absolut nimic despre ce se petrecea în restul țării. Ai fi spus că trăim în două planete deosebite. Îmi aduc amînte și acum cu ce curiozitate și uimire m-am uitat la prima scrisoare ce ne-a sosit din teritoriul ocupat. Era o scrisoare adresată unei germane din Iași, venită prin Crucea Roșie, via Berlin-Stocholm-Petrograd. Tîrziu am început a avea să aflăm cite ceva, dar svonuri fragmentare și necontrolate. Primele informațiuni mai complete și cu adevărat serioase le-am avut prin domnul Dendramis, secretarul Legațiunii grecești și prin-o funcționară a Legațiunii americane, Miss Palmer.

Cînd am plecat din București, au rămas acolo Vredenburg — ministrul Olandei, Dendramis — secretarul Legațiunii elene și Vopicka — ministrul Statelor Unite. Vredenburg din germanofilie, Dendramis mă întreb și azi de ce, iar Vopicka fiindcă primise însărcinarea să ia protecția supușilor francezi și englezi și fiindcă îl îndemnasem și noi la aceasta. Așa cel puțin populația putea, la nevoie, recurge la sprijinul reprezentantului unei mari puteri, singura de care Germania avea oarecare teamă și respect. Prezența acestor neutri nu convenea însă germanilor, erau martori neplăcuți ai faptelor lor. Așa dar, cînd după intrarea lor i-au invitat să plece din București. Motivul invocat a fost că sînt acreditați pe lingă un guvern care nu mai există sau dacă există apoi există la Iași. Motivul era întemeiat. Vopicka cu tot personalul său a plecat în primele zile ale lui ianuarie. De la Berlin a trimis pe Miss Palmer direct la Iași, iar el s-a dus întii la Washington ca să ia contact cu guvernul său și nu a sosit decît mai tîrziu, peste citeva luni, în capitala Moldovei. Purtarea lui și prietenia lui față de România îi dau dreptul la întreaga noastră recunoscîntă. Vredenburg, contrariu oricăror îndatoriri diplomatice, a stat pînă la sfîrșitul ostilităților în Olanda și a mai avut cutezanta pe urmă să se plîngă că la plecarea sa oficială nu i s-a dat cordonul ce se da quasi de drept tuturor ministrilor plenipotențiarilor la expirarea termenului misiunii lor. Iar Dendramis, corect, a plecat să-și regăsească șeful la Iași. Abia sosit, a venit să mă vadă și într-o convorbire de peste un ceas mi-a povestit cu deamănîntul tot ce știa. Spusele lui erau firește extrem de interesante pentru noi, deși nu fusese nici el în măsură — din cauza strictei supravegheri a neutrilor — să afle prea multe. Ceea ce dădea însă informațiunilor lui un preț deosebit nu era atît ceea ce aflam, cit mai ales că prin el puteam verifica cele ce se svoneau și

într-adevăr Dendramis a confirmat unele din informațiile noastre, a infirmat categoric altele și ne-a permis astfel să ne facem o idee mai exactă a celor ce se petreceau cu adevărat în teritoriul ocupat. Cit despre Miss Palmer, ea a dat în trecerea ei prin Petrograd un interviu foarte interesant, dar de fapt sosită la Iași am constatat că este mai puțin bine informată decît Dendramis. Ceea ce era mai ales demn de reținut în spusele ei, erau însă impresiile pe care le culesese în trecerea ei prin Berlin. Dintr-insele rezultă că în Germania este o foamete și o demoralizare care ne-a îmbărbătat mult.

Dar în mijlocul tuturor deznădejdelor, privațiunilor, bolilor și nenorocirilor de atunci — ce ne-a îmbărbătat mai cu deosebire au fost cele două mari evenimente care s-au întîmplat la începutul lui martie și la sfîrșitul lui martie, adică revoluția rusească și intrarea în acțiune a Statelor Unite ale Americii. Știrea izbucnirii revoluției rusești ne-a surprins. Îmi aduc amînte și acum cînd Brătianu pe o dimineață ceteoasă m-a luat la o parte, în poarta casei lui Costinescu și mi-a spus: „Am vești proaste de la Petrograd. Din ceea ce îmi telegrafiază Diamandy mi se pare că e pe cale să izbucnească. D-ta la cenzură ai primit ceva?” Eu nu primisem nimic. Brătianu venise de la Petrograd, precum am arătat, cu impresia că revoluția e fatală dar după război. Ne întrebam deci nodumerii ce a putut să se întîmple de trei săptămîni, pentru ca lucrurile să fi luat de o dată o întorsătură atît de neprevăzută. Diamandy, în rîstimp, nu ne semnalase nimic deosebit. Pe de altă parte ne întrebam ce semnificare are revoluția? E vorba numai de detronarea țarului? Sau evenimentul are proporții mai întinse și forma însăși de stat este schimbată? În același timp ne chinuia gîndul: revoluția aceasta va însemna continuarea mai hotărîtă a ostilităților sau va fi izbînda curentului favorabil păcii separate?

Primele telegrame oficiale ne-au adus, la citeva ceasuri de distanță, vestea abdicării țarului în numele lui și al fiului său, refuzul fratelui său marele duce Mihail Aleksandrovici de a primi coroana imperială, instituirea unui guvern provizoriu cu principele Lvov, Rodzeanko președintele Dumei, Milukov șeful Kadeților, Kerenski și Gucikov. Toți marii duci aderseră la noua formă de guvernămînt. Duma trebuia dizolvată, o constituantă urma a fi aleasă cit mai curînd. Rusia devenea un stat constituțional, o democrație modernă. Poporul era în delir. Cunoștea în sfîrșit fericirile libertății, iar noii conducători ai rușilor proclamau hotărîrea lor de a duce lupta cu toată hotărîrea, alături de aliați, pînă la deplina înlăturare a Puterilor Centrale. Prima impresie, nu numai la Iași dar și în celelalte capitale aliate, era că înlăturarea țarului și a nefastei sale camarile este un noroc, că abea acum Rusia va putea lupta cu toată țaria și aduce întreaga ei contribuție în sfortarea generală a aliaților. Am trăit la Iași citeva zile pline de mari nădejdi...

Oricum, în tot cursul lui martie, optimismul a continuat să domnească în rîndurile noastre și fel de fel de iluzii renășteau în noi. Am trăit alături ca doi dușmani nu ca doi aliați, vina era a regimului țarist. Acum s-a sfîșit, cu noua Rusie mentalitatea se va schimba, raporturile vor putea din nou să fie ceea ce trebuia să fie, va fi confraternitate militară și politică, cordialitate sinceră, ajutor reciproc. Într-un cuvînt tot ce am așteptat de la ruși și tot ce n-a fost. Aceasta era starea de spirit. De unde în ultimele luni evitam pe ruși, lumea căuta să se apropie de ei, să îi cunoască, să îi invite. Pretutindeni, moda era acum să vorbești prieteneste de ei. Ziarele scriau articole elogiatoare. La teatru se pregăteau piese rusești, la concert muzica rusească era la ordinea zilei...

Cred chiar că la sfîrșitul lui martie iluziile noastre s-ar fi spulberat cu toful dacă la 22 martie nu ne-ar fi venit știrea oficială a intrării în război, alături de aliați și deci și de noi, a Statelor Unite ale Americii. Bucuria noastră — și cu drept cuvînt — a fost nespūsă. Am avut cu toți conștiința în acel moment că războiul e cîștigat. Ultimele indoele ce mai puteau fi în sufletele noastre au dispărut.

Datorită însușirilor speciale ale cântecului alb, acest arbust a fost introdus pe suprafețe considerabile în raza Ocolului silvic Tăuți, stabilizându-se și redându-se circuitului economic suprafața fostelor cariere sau rîpi care altfel nu puteau fi valorificate, ne scrie Valentin Bilț din Tg. Lăpuș, județul Maramureș. În același scop a fost introdusă cătina albă și pe terenurile degradate din Cheile Babei și Dealu-Mare de pe raza Ocolului silvic Tg. Lăpuș. Se întinpină însă mari greutăți în procurarea materialului săditor. De rezolvarea acestui aspect depinde în bună măsură acțiunea de recuștigare pentru agricultură a unor întinse suprafețe de teren.

Subsemnatul Ștefan Bacalu din Cluj-Napoca, str. Caracal 16, am cumpărat anul trecut, în aprilie, o bicicletă. După 4 luni bicicleta a devenit inutilizabilă, datorită unui viciu de fabricație. Fiind în perioada de garanție, am primit un act de constatare, în care se propune schimbarea bicicletei sau restituirea banilor. După amănări succesive, în martie a.c. tov. Jecan de la I.C.S.M.I. Cluj îmi spune că nu-mi poate da nici banii, nici altă bicicletă, deoarece a mea nu corespunde sub aspect comercial, avind vopseaua puțin sărită.

Dintr-o emisiune t.v. am aflat cu plăcere că în multe localități din țară, cum ar fi Sibiu, Sighișoara sau Oradea, orologiile din străvechi turnuri sînt păstrate în stare de funcționare, de secole. Sigur că astăzi majoritatea oamenilor au ceasuri la mînă, dar mișcarea limbilor acelor orologii este un simbol de ordine și stabilitate. De aceea îmi place să cred că nici ceasurile din mindra turlă a Primăriei sectorului 1 al Capitalei nu sînt încremenite pe vect. (Ion Stoia, București, str. M. A. Cimpeanu 6).

Astă-toamnă mi-am cumpărat o pereche de schiuri fabricate la I.P.L. Reghin, iar în ianuarie a.c. am scris fabricii că prin desprinderea unor borduri metalice și a șuruburilor lor, schiurile mele, aflate în garanție, nu mai pot fi folosite. Arătam în acea scrisoare, rămasă fără răspuns, că vreau doar să cumpăr piesele lipsă, deoarece nu pot și nu doresc să trimit schiurile la Reghin pentru atita lucru. Totodată rugam fabrica să-mi prelungească garanția cu perioada de cînd am anunțat-o și pînă îmi va rezolva problema. (Scrisoare semnată de Doru Stoian din București, Str. Cluj 99)

Mă numesc Gheorghe Vizitiu, locuiesc în Intr. Viitorului 2, sector 2 și am un fiu stabilit în Cluj. Fiul și nora mea și-au cumpărat în februarie 1980 cite un ceas electronic Optima. Al norei a mers doar pînă în luna octombrie, apoi mi l-au trimis mie, deoarece singurul atelier de reparații se află la magazinul Unirea, unde își are reprezentanța producătorul. Întreprinderea de mecanică fină București. Aici sînt mereu amînat (veniți peste 10 zile, peste 2 săptămîni ș.a.m.d.). În februarie am vrut să reclam la fabrică, dar m-a oprit portarul, spunîndu-mi că sînt multe reclamații și are ordin să nu lase pe nimeni să intre. Ce-i de făcut?

Rugîndu-vă ca în loc de semnătură să nu puneți, din motive lesne de înțeles, decît M. V. București, vă rog să-mi permițeti să exprim pe această cale mulțumiri pentru o vindecare la care nu mai speram. Prin tratamentul său extrem de lăptos și durînd numai 2 săptămîni, doctorul Daniel Costa, de la secția neuro-psihiatrică a Spitalului militar central, m-a scăpat de bilbiiala care m-a făcut să sufăr atita. Am ținut să fac publică minunata reușită a doctorului Costa, cu gîndul la atitia bolnavi descurajați pe care i-am întîlnit ani la rînd pe la diverse cabinete.

Marin Cercel mă numesc și sînt un locuitor al comunei Seaca, Teleorman. În ziua de 14.03.1981 am primit, la cofetăria din comună, un răspuns uluitor: Dacă vreau să cumpăr o ciocolată de 7,10 lei, să aduc 3 ouă de găină!?! Așa se vind la noi, după ordinul președîn-

Scrisoare comentată

„...În seara zilei de 26 (luni) 01.81, la ora 21.15, aflîndu-mă cu un amic — Negoiaș Ion — ca orice consumatori de rînd la o masă în restaurantul „Brăila” zis „PISTRUIATUL”, la un moment dat trei consumatori, ca și noi, sînd civilizat la o altă masă, pe scaune, au început să facă ochii mari, să devină la față palizi și să vomite desprăși resturi alimentare și otrăvă — CLOR — ne scrie, din Brăila, Alexandru Buzea.

Ce se întimplase? După părerea cititorului nostru, tovarășa ospătară Vasilica i-a servit pe acești consumatori, pe lîngă vinul „Dealul Prutului”, și cu o sticlă cu clor, chipir pesemne oferit de cineva de la C.C.H. Brașov și nimerită în navetele barului. Este sesizat organul de miliție care ia nota de cele întimplate, ospătară Vasilica le dă un kilogram de lapte celor trei consumatori pentru a neutraliza efectul nociv al otrăvii. Ce fac însă cei din restul personalului, ce face responsabilul localului? „Stau la taclale la bucătărie!” — ne sugerează autorul scrisorii adresate redacției.

În urma intervenției noastre la Consiliul popular al municipiului, I.C.S.A.P. Brăila cercetează cele sesizate, înapoiindu-ne scrisoarea însoțită de un stupefiant răspuns, din care reproducem textual:

„...În urma verificărilor efectuate s-a constatat că într-adevăr în seara zilei de 26.1.1981, la o masă din cadrul restaurantului „Brăila” doi cetățeni au servit, pe lîngă mîncare și vin alb, de „Insurăței”. La un moment dat s-au servit cu clor dintr-o sticlă adusă de respectivii, cu intenția de a folosi conținutul la spălarea lenjeriei (bineînțeles că s-au servit din greșală și fără urmări legate de starea sănătății lor). Ospătară Vasilica Olteanu nu s-a făcut vinovată de acest incident, întrucît vinul servit la masă era cu etichetă de vin de „Insurăței”, iar sticla în care s-a aflat clorul era cu etichetă de vin de

„Dealul Bujorului”, vin care nu se află în stoc în cadrul restaurantului... Avînd în vedere că ospătară Vasilica Olteanu nu a supravegheat îndeaproape raiunul încredințat spre servire, a fost pusă în discuția colectivului de muncă, după care Biroul Executiv al C.O.M. a hotărît diminuarea cu 50% pe 2 luni a retribuției sale și mutarea disciplinară la sectorul transporturi pe timp de 3 luni... Aspectele negative sesizate în scrisoare au fost prelucrate cu întreg personalul din unitatea nr. 42 Brăila, în scopul creșterii calității servicii consumatorilor... etc.”. (Subl. H.P.)!?!

Să recapitulăm: prin urmare trei (sau doi, mă rog, cifra nu contează în cazul de față) consumatori se așază la o masă într-un local. Au asupra lor o sticlă cu clor, procurată în scopul spălării lenjeriei. Ospătară Vasilica le toarnă clorul din propria lor sticlă în pahare. Însetați, oameni dau pe gît, plini de entuziasm, clorul lor servit de Vasilica. Vasilica îi tratează de urgență cu lapte, observînd pericolul unei otrăviri. Vasilica nu se face vinovată, deci, de acest incident, dimpotrivă, gestul cu laptele este o dovadă de samaritanism. Neîfiind vinovată, este pedesită exemplar. Asta din pricină că lichidul otrăvitor se afla într-o sticlă de „Dealul Bujorului”, și nu într-una de „Insurăței”. Chestiile de logică elementară! În sfîrșit, aspectele sesizate sînt prelucrate cu întreg colectivul. În ce scop?! Firește că nu în scopul unei analize serioase a faptului că niște oameni au trecut, practic, pe lîngă moarte, nuu! În scopul creșterii calității servicii consumatorilor!.. Punct.

Vorba acelu cîntec, pomenit în dicționarele de specialitate: „Pe strada Sfintu Spiridon / S-a răsturnat un car cu fin / Dacă știi că mă iubești / De ce-ai plecat de la Galați?!”

HORIA PĂTRAȘCU

telui cooperativei, ciocolata, biscuiții, napolitanele, portocalele. Cu respect, așteptăm un răspuns.

Procuratura Generală — D.J.C.C., în legătură cu litigiul dintre reclamantii Văduva Ion și Constanța și Văduva Aurelia, mama lui Văduva Aristică, semnatul scrisorii adresate redacției Flacăra, Judecătoria Tg. Jiu a admis acțiunea așa cum a fost formulată de reclamantii. Tribunalul județean Gorj a anulat ca netimbrat recursul declarat de pîrită. Apreciînd sentința ca fiind netemeinică și nelegală, procurorul general a declarat recurs extraordinar. Dosarul a fost înaintat Tribunalului Suprem la data de 19 februarie a.c.

Cu multe săptămîni în urmă, aceste table indicatoare se aflau montate pe unul din stîlpii de beton de pe Bd. Metalurgiei, la capătul autobuzelor 31 R, 32 și 313 R. Ce indică ele acum, zăcînd în iarbă lîngă ca-

pătul troleibuzului 83? Virfurile săgeților arată spre centrul Capitalei, unde se află și birourile celor ce-ar trebui să le pună la locul lor. (Nicolae Tokacek, București)

Consiliul popular al sectorului 1 București. Din cercetarea efectuată reiese că este justificată sesizarea adresată redacției dv. de un grup de oameni ai muncii de la I.C.S.I.M. și, ca

urmare, au fost luate măsuri de punere în drepturi a semnatarilor scrisorii. Vă informăm că toți cei în cauză au intrat în posesia sumelor ce li se cuveneau.

Consiliul popular al județului Ialomița. Prin Decretul 133/1980 construirea podului peste Ialomița între satele Crășani și Balaciu a fost reprogramată în cincinalul 1981—1985. După analiza la fața locului s-au dispus următoarele măsuri imediate: consolidarea drumului, pentru care au fost repartizate 1000 tone piatră spartă; repararea imediată a podinei existente; repartizarea unui muncitor-cantonier la pod pentru supraveghere permanentă și remediere a degradărilor. Cele de mai sus au fost discutate și cu semnatarul scrisorii remise nouă de redacție, Velicu Victor din comuna Balaciu.

Consiliul popular al municipiului Pitești. Pentru soluționarea scrisorii sale, trimisă nouă de redacția dv., tovarășul Oancea Dumitru a fost primit în audiență, la 8 ianuarie a.c., de către tovarășul prim-vicepreședinte Ioan Rizu. S-a constatat că respectiva familie locuiește într-un apartament de 2 camere afectat de condens, astfel că nu are condiții corespunzătoare de locuit. În consecință i s-a aprobat un apartament de 3 camere, tot în cartierul Ștefănești, urmînd ca vechiul apartament să fie reparat.

Consiliul popular al sectorului 3 București. S-a dat dispoziție I.C.A.B. ca pînă la 10.04.1981 să remedieze defecțiunile constatate și să înlocuiască conturul de Ø 20 mm cu unul de Ø 30 mm, pentru a se îmbunătăți alimentarea cu apă a imobilului din Calea Călărășilor 48, unde locuiește semnatară sesizării, Brumășescu Radu Carmen.

Apostole Maria, București; Andreica Viorela, Mărgineni (Neamț); Botetzatu Elena, București; Ciobotaru Sanda, Mărășești (Vrancea); Covaci Vasile, Moisei (Maramureș); Căcoveanu Ilie, Unirea (Alba); Cucu Gabriela, Beceni (Buzău); Cerechez Octavian, Te-

cuci; Girlea Constantin, Iași; Ionescu C., București; Loghin Georgeta, Ștefănești (Botoșani); Mehedinț Mircea, Ploiești; Mirulescu Ion, Reșița; Mancaș Iorgu, Bacău; Nemți Ioana, București; Nica Iordache, Ziduri (Buzău); Neamțu Estera, Lugoj; Papavă Elena, Podeni (Mehedinți); Busu Ovidiu, Bistrița; Scărlătescu Sorin, București; Tănase Lucreția, București; Asoc. loc. nr. 64, Brașov; Adam Natalia, Iași; Burada Gh., Mirșanu (Doji); Boiculesi Filomela, Udești (Suceava); Bozan Septimiu, Simeria; Bănășilă Petru, Lugoj; Botescu Aurel, Alba Iulia; Bădiță Georgeta, Tecuci; Coteșvet Frant, Comănești (Bacău); Dima Paraschiv, Galați; Grancea Minerva, Valea Lungă (Alba); Gal Petre, Traian (Bacău); Lazăr Vasile, Novaci (Vaslui); Pușcaș Ioan, Cluj-Napoca; Pănaite Heana, Sibiu; Pop Lilitana, Baia Mare; Pană Valentin, Săcele (Brașov); Ravariuc Catinca, Baia Borsă (Maramureș); Tătaru Ioan, Medias; Ușurelu Culiță, Focșani; Constantin Dumitru, Cazan Nicolae, Ciobă Marin, Doică Maria, Dinu Ion, Demetriad Dumitru, Gîntă Mariana, Jicu Ștefan, Lușacu Ion, Manole Eugen, Melnicu G., Nicolae Ion, Panduru Maria, Postelnicu Nicolae, Șerban Mihalache, Soru Marcel, București; Gales Vasile, Tâtaru (Prahova); Mihai Teodor, Cîmpina; Pavel Nicolae, Călărăși; Trifan Vasile, Oitenița; Vasilescu Marian, Constanta; Bufanu Ilie, Bîlănești (Mehedinți); Bercea Mircea, Slatina; Badiu Vasile, Chiriac Ioana, Eforie Sud; Circumaru Elena, Tîcieni (Gorj); Drăgan Gherghina, Vișoara (Teleorman); Decu Gheorghe, Cons anta; Dumitrache Borcea, Tirgoviște; Florea Sterie, Grăjdan Dumitru, Ploiești; Ion Dumitru, Oitenița; Mardale Profira, Vișoara (Teleorman); Popa Elena, Ploiești; Scutaș Valeriu, Braniste (Mehedinți); Szaradi Iren, Belin (Covasna); Ștefănescu Gheorghe, Constanta; Tudor Smărăndel, Frăsinet (Teleorman); Păuculescu Stela, Ploiești; Mureșan Horea, Cimpia Turzii; Croitoru Aristică, Lușoia (Gorj); Hrelescu Grigore, Mehația (Caraș-Severin); Graure Ionel, București; Badea Constantin, Pitești; Vișan Ion, București; Mihai Grigore, Chitila; Mincu Maria, Stoian Toma, Ferariu Gh., București; Blicea Ion, Giurgiu; Mareș Gh., Roșiorii de Vede; Asoc. loc. bl. II—XIV, Cluj-Napoca; Schipor Aspazia, Dornesti (Suceava); Vătafu Voinea, Ploiești; Dascălu Ioan, Arad; Preda Antoaneta, Brusturi (Neamț); Ilie Margareta, Hunedoara; Anton Luca Enache, Nistor Maria, București; Vrabie Elena, Petrești (Suceava); Berivoc Elisabeta, Fieni (Dimbovița); Enache Nicolae, Constanta; Arcan Matei, Moldovița (Caraș-Severin); Cojocaru Vergea, Odorei (Doji); Cojocaru Ion, Cojocaru Alexandru, București; Dalea Gh., Redea (Olt); Drăguț Doina, Săcele (Brașov); Fazaș Cristian, Nan Maria, București; Gheorghe Marin, Aiud; Grigorescu Maria, Miron Trandafir, Munteii (Galați); Mlașconi Leontina, Grebeniș (Mureș); Nonu Paraschiva, Dîrlos (Sibiu); Nicolae Constantin (Craiova); Ovidenie Costel, București; Proca Elisabeta, Tomșa (Vaslui); Pintilie Elena, Vatra Dornei; Raduly Margareta, Brașov; Radu Ilie, București; Servenschi Cornelia, Breteastrei (Hunedoara); Stratu Ecaterina, Suceava; Trușcă Victoria, Roșii (Vilcea); Vlaicu Cornel, Zalău; Uilecan Maria, Cluj-Napoca; Iancu David, Grințu (Ialomița); Galită Veronica, Iași; Alecu Daniel, Ploiești; Grecu Eugenia, Popa Iuliana, Topoloveanu I. Botea, București; Tănase Ion, Brăila. Scrisorile dumneavoastră au fost trimise spre analiză și competentă soluționare forurilor în drept, de la care așteptăm răspuns.

Pagină realizată de MIRCEA FODOREANU

Poșta redacției

INVĂȚĂMÎNT

Adriana Mihalache — Sf. Gheorghe: Data organizării concursului pentru ocuparea posturilor didactice vacante se stabilește de către M.E.I. Pentru anul școlar 1981—1982 această dată nu a fost încă fixată. Gheorghe Camen — Brașov: Absolvenții învățămîntului superior încadrați în muncă pot fi înscrși la concursul de admitere pentru o altă facultate numai după efectuarea stagiului în producție de la absolvirea primei facultăți. Ion Ailenei — Bacău: Adresați-vă direct conducerii I.A.T.C. „I. L. Caragiale” — București. Adrian Rotariu — Iași: M.E.I. ne răspunde că după efectuarea stagiului legal în producție, aveți posibilitatea să vă prezentați la

concursul pentru ocuparea unui post în învățămîntul superior. Gh. Gheorghe — Slatina: Problema în care v-ați adresat ține de competența Departamentului Aviației Civile, căruia vă sfătuim să vă adresați. Adriana Miclea — Cîmpina: Nu sînteți singura asupra căreia articolul cu starea abcedarului a avut efectul menționat; am transmis scrisoarea dv. redactorului în cauză. Valeriu Gh. Suciuc — Arad: Cutezați, la „CUTEZĂTORII”. Succes! Marin Burcea — Craiova: Nu împărtășim părerea dv. referitoare la eliminarea probelor practice din concursurile de admitere ale unor facultăți de profil.

HORIA PĂTRAȘCU

ADMINISTRAȚIV

Elena Sirb — comuna Roșia Montană (Alba): Dacă unul dintre urmași pierde dreptul la pensie, ceilalți primesc în continuare partea de pensie ce li s-a convenit pînă la acea dată. Vasile Radu — Pitești, Vasile Bărbulescu — Bacău: La încadrarea, prin examen sau concurs, în posturi vacante de subingineri în specialitate, muncitorii care au absolvit, cu examen de diplomă, cursurile serale ale învățămîntului de subingineri se încadrează la nivelul de bază sau cu o retribuție tarifară care să le asigure o clasă în plus față de cea avută, în cazul în care retribuția tarifară pentru al doilea an de activitate este mai mică sau egală cu cea avută. Pandelescu Grigore — București: Informîndu-ne, am aflat că ati fost transferat în interesul serviciului la I.U.G.C. autobaza București. Aurelia Teaciu — com. Mihăileni (Botoșani): Vă sfătuim să vă adresați comitetului sindicatului din întreprindere. Mariana Tenu — Iași: Pensia pe luna în care a decedat pensionarul poate fi încasată numai de membri de familie (revederile art. 86 din Codul familiei). Dumneavoastră nu vă încadrați în aceste prevederi legale. Magdalena Cristea — București: Locuințele se atribuie prin organul de conducere colectivă a locului de muncă unde solicitantii își desfășoară activitatea profesională.

MARCA NEDELEA

SOCIAL

Teodorușca Galin — București: Aparînd un om, aveți grijă: nu-i calcați în picioare din exces de zel. Ion Munțiu — Cluj-Napoca: Adevarul poate fi auzit la cunoștință în două feluri: cu răgaz sau cu ură. Opțiți pentru varianta din urmă. Nu! Toți Elisabeta — Bacău: Ați fost convinsă că după „recunoașterea” veți fi iertată. Deși n-o afirmați explicit, rezultă totuși că „recunoașterea” dv. se referă la greșelile altora. Ați crezut deci că veți fi iertată nu pentru mărturisire, ci pentru denunțuri (care nu s-au verificat). N. C. Matei — București: Vă mulțumim (chiar dacă, deocamdată, nu putem mai mult). Steriade C. — Sinaia: Experiența pe care ați trăit-o, vă face mai puternică, ceea ce la urma urmei este esențial. Balint Gheorghe — Galați: Reveniți după 17 aprilie. Popescu Magdalena — București: „Inalta îngratitudine” ascunde nu de puține ori la subsol o nemulțumire sau chiar o umilintă. Toma Ionel — București: Vă invităm la redacție. Costică I. Tudor — București: Laudele, gradarea lor este sentențioasă și pe alocuri de-a dreptul jignitoare. Sergiu Mădălina — București: După insulte, v-ați răcorit. Data viitoare, în aceeași situație, fiți generoasă. E mai greu. Răcoarea, o să vedeți, nu e singura satisfacție. C. I. Marcel — Iași: Caracterul de furt îl stabiliți dv. acum — după doi ani. Nicolae Cișu — Iași: Cazul dv. este într-adevăr asemănător cu cel relatat de noi. Dar numai în ce privește consecințele, nu și cauzele.

NICOLAE CRISTACHE

„FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scriați-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

Lumea în care trăim

24360 de ani pericol!

35 de ani n-au fost suficienți? 35 de ani au fost prea puțini? Nagasaki trebuie să plătească în continuare tributul dramatic al dimineții sale nucleare, dimineața în care o bombă i-a pulverizat casele și pîrjolit oamenii? Cît timp va mai trebui să plătească? Desigur, în istoria omenirii au existat tributuri plătite un deceniu, un veac, poate un mileniu chiar. Dar Nagasaki a fost condamnat la o suferință mult mai mare. Incredibil, cutremurător de mare. Potrivit doctorului S. Okasima, de la Școala de medicină din Nagasaki, „urmele contaminării radioactive se vor păstra în acest oraș timp de 24360 de ani”. O condamnare teribilă! Generații în șir ce vor trebui să poarte același stigmat al monstruoșității nucleare! Un destin îngrozitor. Cu atît mai îngrozitor cu cît nu este vorba doar de o amintire ce tulbură, ci de efecte concrete, dramatice. În 1980, anunța agenția Kyodo, la Hiroșima s-au stins din viață alți 2279 locuitori ai orașului. Cauza: contaminarea radioactivă. Adică efectele bombardamentului din 1945. Plutoniul radioactiv — 239 continuă să-și arate colții. Bomba continuă să ucidă. Cu o întârziere care îngrozește, deoarece condamnații nu-și cunosc totdeauna sentința. O bombă cu efect întârziat, dar „întârziat” pe mii de ani...

24360 de ani în pericol! Vă imaginați? O singură bombă atomică a determinat această tragedie. Ce s-ar întâmpla dacă ar exploda toate cele peste 50000 de bombe nucleare existente în momentul de față în arsenalele lumii? Și pericolul acesta există. În primul rînd pentru că există cele peste 50000 de bombe. Apoi, pentru că așa cum probabil vă amintiți, au existat diverse „accidente tehnice”. Nu de mult, un nou asemenea accident a pus în stare de alertă întregul arsenal atomic al S.U.A. Accidente banale determinate de defecțiuni tehnice minore. Dar n-a lipsit decît foarte puțin să se apese pe declanșatoarele de lansare a rachetelor nucleare. Iar o dată pornite ele nu se mai pot întoarce pe rampele de lansare...

Oameni de știință diferiți ca naționalitate, concepții politice sau filozofice, tineri și vîrstnici, simpli cercetători sau laureați ai Premiului Nobel, cu toții sînt de acord că izbucnirea unui război nuclear ar putea pune sub semnul întrebării însăși existența planetei. Nu este o vorbă în vînt, o frază aruncată la întâmplare pentru a impresiona. Este o realitate demonstrată științific: războiul atomic pune în joc însăși existența omenirii. Să nu uităm că, astăzi, aproape toate cele peste 50000 de bombe nucleare existente în arsenale au puteri de 10, 20 și chiar 50 și 100 de ori mai mari decît ale celor care au explodat la Hiroșima și Nagasaki.

Un fost ministru adjunct la Pentagon, Davis Ruth, a dezvăluit că un război nuclear ar fi fost imaginat cu ajutorul computerelor. A fost un fel de „partidă de șah nucleară”. Rezultatul: „dintr-o confruntare atomică nu va putea ieși niciodată nimeni învingător” — prelinde fostul ministru. Nici

un învingător! În schimb, pierderea ar fi resimțită de întreaga planetă. Omenirea ar fi, în fapt, cea care ar pierde. Mai exact, ar pieri. Același lucru îl subliniază și un document dat publicității recent la Washington la sfîrșitul conferinței internaționale pe tema „Medicii lumii se pronunță pentru preîntîmpinarea unui război nuclear”, la care au luat parte specialiști din numeroase țări. El avertizează asupra consecințelor catastrofale pe care le-ar avea un eventual război nuclear, arătînd că acesta ar periclita însăși existența vieții. În cazul izbucnirii unui război atomic, relevă documentul, sute de milioane de bărbați, femei și copii ar pieri imediat, iar alte sute de milioane de răniți — victime ale radioactivității și arsurilor ar pieri ulterior fără a putea fi ajutate datorită contaminării tuturor rezervelor de medicamente, alimente și apă. Căderile radioactive ar avea o influență distructivă asupra restului oamenilor și mediului înconjurător.

Și, cu toate acestea, cursa înarmării atomice continuă. Cu o nonșalanță care frizează absurdul sînt alocate în continuare fonduri uriașe pentru noi cercetări distructive, pentru crearea unor noi tipuri perfecționale de arme nucleare, pentru realizarea și instalarea unor noi rachete purtătoare de diferite tipuri și raze de acțiune. Iar creșterea gradului de înarmare nucleară înseamnă sporirea gradului de periclitate. Să înțelegem bine: o singură bombă lansată, o singură rachetă pornită spre țintă determină o reacție în lanț care nu se poate opri decît atunci cînd au fost lansate toate rachetele, de pe toate rampele de lansare, de pe toate submarinele și avioanele ce ar supraviețui „primei lovituri”.

Unii pretind că acumularea de armament nuclear ar fi suficientă spre a bloca calea războiului. Armele teribile și costisitoare nu sînt însă simple sperietori. Armele se produc spre a fi utilizate. Cei ce doresc să împiedice războiul nu trebuie să se înarmeze, ci să acționeze astfel încît un nou Nagasaki sau o altă Hiroșima să nu mai fie posibile. Pentru orice filință rațională caracterul distrugător al armelor atomice face războiul nuclear imposibil de acceptat ca mijloc de rezolvare a diferendelor. Acestea pot fi soluționate fără recurgerea la forță, prin tratative, prin mediere și colaborare, prin inițiative și acțiuni care să se întemeieze pe respect reciproc, pe principiile egalității în drepturi, ale neamestecului în treburile interne, ale independenței și libertății.

24360 de ani!

O distanță uriașă pe drumul timpului. O distanță pe care imaginația noastră pare incapabilă să o parcurgă. Totuși, în orice condiții, indiferent de numărul anilor, omenirea trebuie să acționeze. Să medităm cu gravitate asupra destinului planetei, să facem totul pentru ea Plutoniul radioactiv 239 să nu mai chinuie pe semenii noștri.

AL. PINTEA ■

Un om aproape obișnuit

I s-a spus Supraomul. I s-a mai spus Nebunul Everestului sau Starul ghețarilor. El refuză toate acestea. El se socotește un om obișnuit. „Nu vreau să fac senzație, n-am un suflet de misionar. Eu nu sînt preocupat de performanțele de ordin strict sportiv. Eu vreau pur și simplu să fiu la înălțimea sarcinilor care mi-au fost încredințate”.

Este bine, este extraordinar, că în această epocă bîntuită de atîtea neliniști există oameni care se încapăținează să ne arate că nici un pisc nu este de neatins, că mitul lui Sisif nu este decît o eroare. Acești eroi ne vorbesc despre nebanuțele resurse ale organismului de a învinge situațiile limită, de a sfida moartea însăși. A face din Everest o obsesie mi se pare una din cele mai frumoase abordări ale acestui veac ce a încercat nu de puține ori să impună și eroi ai întinericului. Să nu ne ferim să-l socotim erou pe cel ce pledează prin faptele sale pline de risc pentru superioritatea umanului asupra tehnicii și a raționalului asupra iraționalului...

Reinhold Messner are 36 de ani și este autorul unei premiere mondiale absolute: a învins cel mai înalt vîrf de munte din lume singur și fără mască de oxigen. Este singurul alpinist în viață care a escaladat de șapte ori peste opt mii de metri, singurul cătărător care s-a luptat de 1500 de ori cu interminabilele deșerturi verticale de gheață, terminînd totdeauna învingător. Este capabil să parcurgă în 35 de minute cît un alpinist de valoare medie în două ore. Și totuși numele lui nu circulă pe buzele tuturor, puțini și-au făcut din el un

idol. Mai mult, are și dușmani. „Toată lumea e supărată pe mine: Clubul alpin italian, pentru că nu sînt membru al său; editorul meu german, pentru că nu vorbesc îndeajuns despre alpinism; compatrioții mei sud-tirolezi, pentru că nu sînt naționalist”.

Băiatul acesta înalt și blond care a făcut din alpinism o mare aventură în care interesează mai puțin tehnica, ci „descoperirile interioare” pe care îi le oferă acesta, locuiește în cea mai „înaltă casă a micului sat Villnöss din sudul Tirolului italian, într-un loc în care nu scapă nici o clipă din ochi piscurile ruginii ale Dolomiților, pe care i-a cucerit de la vîrsta de cinci ani. Are șapte frați și o soră. Al optulea a fost răpit pentru totdeauna de o avalanșă. Să fi fost oare acesta greul tribut pe care a trebuit să-l dea numeroasa familie pentru cutezanța de a aduce acolo unde nu pășesc decît zeii? În același loc era să dispară și Reinhold, dar el avea misiunea să răzbune moartea fratelui, pe omul de atîtea ori învins. „În înalta vale a Diamirului, cu picioarele goale și fără hrană, pentru că totul fusese luat de o avalanșă, după ce mi-am pierdut de două ori cunoștința, m-am simțit ușurat, fără frică. Frica de moarte dispăre treptat, pe măsură ce moartea se apropie. Pot spune că am trăit și experimentat de mai multe ori propria mea moarte”. Această superbă lecție de viață ne este dată de un om care din 1975 ajunge la peste 8000 de metri ca la un „obișnuit” Mont Blanc, de un om căruia nu-i trebuie nici un fel de ajutor, nici tabere intermediare, nici „cel mai sim-

plu aparat tehnic. De un semen de-al nostru care știe mai bine decît noi toți, că dincolo de șapte mii de metri orice posibilitate de acclimatizare umană este exclusă. Acolo organismul se deteriorează foarte repede, inima se dilată, insomniile devin invincibile, iar pofta de mîncare dispăre total. Acolo n-aiuzi decît voci și zgomote stranii, vezi „prieteni fantomă”, iar Fata Morgana e mai prezentă ca oriunde. „Moartea albă” îl pîndește în fiecare secundă pe imprudentul care se aventurează în aceste locuri fără masca de oxigen. Și totuși Reinhold nu s-a dat bătut. Știa că în expedițiile foarte bine puse la punct forțele cătărătorului sînt economisite cu ajutorul unor materiale și echipamente pentru 50, 100 sau chiar 200 de persoane? Reinhold știa. „Am simțit foarte repede că nu eram făcut pentru un astfel de alpinism”. Pelerin mut și solitar ce refuză să cucerească pentru a domina, el vrea nu să facă din el un mit, ci să demitimizeze greoaiele mașinării ale expedițiilor din Himalaia. El nu vrea să fie decît ceea ce este: un om obișnuit, sănătos, asemenea tuturor celor născuți la munte. Chiar dacă ceea ce povestește îl ține de domeniul incredibilului. „Fața îmi este acoperită de promoroacă. Mă simt dintr-o dată mai singur ca niciodată. Pentru cîteva momente frica face din mine un mizerabil pachet de carne care tremură. Aș vrea să mă ghemuiesc, să mă infund în munte și plîng și să nu mă mai uit în jos. Mi-e frică. Frică pentru că mi-e frică să suport singurătatea la înălțime. Frică să nu renunț... Sînt un alpinist temător. Dealtfel, a-ți aduna forțele la opt mii de metri altitudine înseamnă să mergi înaintea morții”. În una din cele șase cărți ale sale, intitulată „Limita vieții”, acest profesor de matematică ajunge, ca și Montaigne, la convingerea că reflexiunea cotidiană asupra morții, „practica” morții, face parte din viață. „Iată de ce, spune el, eu văd viața de o altă manieră, mai clară și mai adevărată, cu o mai mare distanțare. Sînt din ce în ce mai autonom și mai decis să-mi urmez calea, oricare ar fi dificultățile”.

Lui Messner nu-i place să fie socotit un supraom. Pentru că superioritatea lui înseamnă nu numai voință, ci și pregătirea minucioasă a fiecărei noi aventuri, studiul amănunțit și savant al experienței predecesorilor săi. Parcurge în gînd toată ruta, pînă la vîrf, trasînd linii imaginare pe flancurile muntelui pe care-l va escalada. Știe perfect că de nivelul său de organizare depinde capacitatea de a supraviețui.

Messner vorbește adesea de mîile și micile mizerii ale alpinismului, pe care-l compară uneori cu o literatură de proastă calitate, retorică, redundantă, în care înțelnești la fiecare pagină sloganul „Munte, îmi aparții cu totul!” „Cînd mă gîndesc la «victoriile» alpinismului am greață. Victoriile asupra cui și a ce?” Mai există bătaia pentru echipamente, gelozii și tot soiul de meschinării, problemele de omologare a recordurilor...

Ceea ce-l face pe acest mare deschizător de drumuri să exclame cu amărăciune că și alpinismul nu face decît să reflecte societatea.

DUMITRU AVRAM ■

Mondo umano?

Conștiința și cobaii

Știrile n-au o legătură directă între ele, dar au fost difuzate la două zile interval. Într-un prim caz aflăm că, în sfîrșit, bietii șoricel, sărmanii iepurași, blindele maimuțe sau cine mai știe ce cobai ai multelor experiențe cu caracter medical sau din alte domenii nu vor mai fi... cobai.

Evident, într-o asemenea perspectivă se va pune problema (dacă nu s-a pus deja!) cine le va lua locul și, mai ales, cit de concludente vor fi respectivele experiențe? Dar, să nu ne pierdem cu firea! De curînd, treizeci de cercetători americani au participat la o conferință de presă și, fapt de semnalat, cu toții au fost de acord că tratamentul informatic al modelelor matematice este mai bun, din punct de vedere științific, decît tradiționalele experiențe pe animale. Aceasta, în ce privește studierea bolilor omenesti și tratarea lor.

În acest sens s-au făcut chiar declarații clare. De pildă, Frank Schabel, director al secției de chimioterapie de la Institutul de cercetări din Birmingham — statul Alabama — a declarat următoarele: „Testele cu animale sînt imperfecte. Mai întîi, ele costă mult, sînt dificile și schimbătoare. Apoi, rezultatele nu sînt aceleași pentru oameni și pentru animale”. În același context, dr. Arthur Guyton, specialist în cercetări renale la Centrul medical al Universității Mississippi, a arătat că a introdus cu succes tensiunea arterială în modelele matematice pe care le folosește pe ordinatorul său și a adăugat formula matematică a sării: „Este o alternativă magnifică a experiențelor pe animale”, ar fi spus Guyton. La rîndul său, dr. Charles de Lisl, cercetător la Institutul național al cancerului, a vorbit despre prognoze notabile în radioterapia tumorilor realizate numai datorită tratamentului informatic al modelelor matematice. În fine, el a propus sporirea culturii matematice a biologilor.

Din știrea pe care a transmis-o agenția respectivă de presă am păstrat ordinea declarațiilor reproduse și din alte motive. Mai întîi, pentru că unul dintre cei prezenți la amintita conferință de presă, un membru al Camerei Reprezentanților a S.U.A., George Brown, a opinat că „recurgerea crescîndă la ordinator în cercetarea medicală ar permite societății să-și rezolventze o gravă problemă emoțională. Sentimentul respectului vieții se dezvoltă într-o lume modernă”, a zis el. După care și-a exprimat speranța că țara sa va fi un exemplu de civilizație și în acest domeniu.

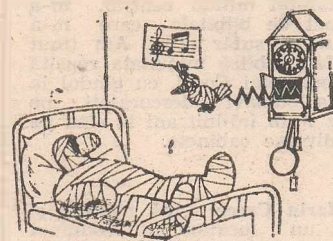
Doză zile mai tîrziu, aceeași agenție a transmis o știre în care se vorbește despre un vast program de cercetări și experiențe pe creierul uman cu scopul final de a face din om un robot, de a-i paraliza cunoștințele în scopuri militare. Se vorbește chiar de a supune creierul uman unui ordinator, tot în scopuri militare. Așa ne-a apărut limoede pentru ce s-a renunțat la ceilalți cobai animal: pentru a se da un exemplu de... civilizație, cea gingașă problemă de conștiință.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Fotografie-document: Yuri Gagarin, primind felicitările, după zborul istoric de acum 20 de ani, din partea academicianului Serghei Koroliov, constructorul navei cosmice „Vostok”

Lumea se amuză

(După „JEZ” — Iugoslavia)

Ochii și urechile lumii

Un scriitor

Tocmai încheiasem lectura cărții lui, „Un lung bun rămas” (colecția Globus, Editura Univers 1980), într-un totu demn și curat, cu o ultimă năvălă superbă,

când acest Iuri Trifonov, autorul, se prăpădi, la 55 de ani, dintr-o operație de rinichi. Toată cartea era obsedată de tahicardii, ipohondrii și infarcturi — „boala nu face decât să ascute ceea ce există în om, iată cum se ascute conștiința”. Nu mințea scriind așa. Nu diagnostica greșit. Conștiința cărții era acută, atență la tot ce e înaltare și jonicie, la nenoroc și tenacitate a existenței. Știa multe despre ele. Avea și de ce să știe... Il lovise o nenorocire, de tinăr: primise, la 26 de ani, în 1952, premiul Stalin pentru un roman în consecință, „Studentii”, în care — nu lipsit de vocație și, din păcate, mai ales cu convingere — dădea delațiunii intelectuale aura principialității; nimea cultura cosmopolitism și incultura — partinitate. Diagnostica indoiala drept crimă și fanatismul — adevăr. Gîndea fals, în termenii dominații, dar nu era șmecher, falsifica dar nu din ipocrizie. Avea însă talent. Dovadă că șapte ani a trăit în criză morală, s-a chinat între rușine și neiertare, convins că nu mai poate scrie, mistuit de speranță că și această convingere ar putea fi mincinoasă. Unii scriitori se sinucid din asta; alții găsesc forțe și mai ciudate în ei înșiși — să se rescrie, ucigind minciuna în care au gândit. Poate că nu e mai ușor, fiindcă îți acorzi singur o cauză, ea, ucigătoare, dac-o ratezi, înconjurat de suspiciunile îndreptățite ale celor nepătați (nu aiți de mulți pe cât se laudă...), de delațiunile revanșarilor, de prejudecățile acuzatorilor nesătuți, hotărîți să te condamnă, pe viață, la propriul trecut. Există „Javert” intelectualii care tratează scriitorii ca pe perpetui delincvenți, ca pe prostituate cărora chiar și, la poarta raiului, le arăți condicuta de pe vremuri. „Jean Valjean”-i or fi tot mai puțin, dar „Mizera-bilii” se mai scriu... În '74, Trifonov mărturisea că „pur și simplu nu mai pot reciti nici o pagină din acest roman („Studentii” — n.n.)... Și chiar dacă nu te poți dezi-e de cărțile pe care le-ai scris, te poți lepăra de ele. Și uneori această distanță poate fi foarte mare”. În '77, scria „Casa de pe chei” — un roman care relua situațiile și conflictele malformate în urmă cu 25 de ani, pe care le palpa și le asculta cu o siguranță a inspirației în ispășire care-i dădea dreptul să-și pună, pe viața și scrisul său, drept moto, cuvintele lui Herzen: „Noi nu simțem medici — noi simțem durerea”. Talentul său căpătase tot ce-i mai important în literatură — dacă știi ce-i aia literatură... — forța accentului just. În „Un lung bun rămas”, el scrie: la cită fericire, tot atîta nenorocire, „asta e tot ce-i trebuie unui om”. Poate că și unui scriitor, om a cărui superioritate stă în aceea de a cere mereu milă pentru semenii săi și niciodată, dar absolut niciodată, căci atunci piere, pentru sine.

RADU COSAȘU ■

Lumea se amuză

(După „MOSCOW NEWS” — U.R.S.S.)

Ce-a pățit bărbierul din Tucson

Un bărbier din Tucson (Statele Unite) și-a însușit în mod fraudulos unele fonduri aparținând Armatei Salvării. Ce credeți c-a pățit bărbierul (în afară, bineînțeles, de restituirea banilor respectivi)? În mod normal, el ar fi trebuit băgat la pușcărie, pentru fraudă. Pedepsa ce i s-a dat a fost însă alta: să radă gratuit, în patru simbețe, pe membrii Armatei Salvării din Arizona.

Intimplarea nu este unică. Astfel de pedepse originale, neprevăzute de codul penal, s-au dat în Statele Unite, începînd din 1966, în numeroase cazuri. Iată, după „Le Figaro”, câteva dintre ele: un celebru psiholog pentru adolescenți din Milwaukee, care deturnase 13.000 de dolari din programul de ajutor federal medical din Wisconsin, a fost condamnat să-și petreacă trei ani în India îngrijind copii bolnavi; cîțiva măcelari din Los Angeles, care bruscaseră pe inspectorii federali veniți să aprecieze calitatea cărnii pe care o vindeau, au fost obligați să angajeze și să formeze ca lucrători foști pușcăriași, aflați în situația de șomeri; patronul unei case de rendez-vous din San Francisco a fost trimis să se reculeagă timp de trei luni într-o minăstire; un traficant de droguri din Virginia a fost condamnat să lucreze trei ani într-un

centru de reeducare al alcoolicii; condamnat pentru pornografie, un locuitor din Chicago a trebuit să „dăruiască” 3.000 de dolari bibliotecii penitenciarului din ținut; un polițist brutal din Texas a fost condamnat să lucreze după-amiezie ca infirmier într-un spital ș.a.m.d.

Mii de americani condamnați pentru piromanie, semnătură falsă, omucidere prin imprudență, violarea gravă a regulilor de circulație își plătesc datoria față de societate în felul arătat mai sus, prin contribuție materială și prin muncă. În 1980, de pildă, în Statele Unite au fost prestate de către condamnați 15 milioane de ore de muncă „voluntară”, adică neplătită, în folosul societății de Crucea Roșie, al Societății de cancer, al spitalelor, al centrelor de reciclare, al azilurilor de bătrîni. Alegerea pedepsei este lăsată la imaginația reprezentanților justiției, iar uneori chiar a condamnatului, căci, explică președintele Asociației federale pentru punerea în libertate sub supraveghere, pentru un mare număr de oameni închisoarea nu este un mijloc de reabilitare și costă foarte mult (aproximativ 20.000 de dolari anual pe cap de deținut). Și atunci, se întreabă judecătorii, de ce în loc de a-i transforma pe făptași într-o povară în plus în spinarea contribu-

abililor, să nu fie puși chiar ei, vinovații, să aducă servicii comunității?

În afara economiilor bănești, condamnările prin prestații mai au și avantajul că păstrează viața de familie și permit valorificarea directă a talentelor unor condamnați. De exemplu, producătorul de filme Robert Evans, condamnat pentru deținerea și utilizarea cocainei, trebuie să turneze un documentar asupra efectelor ei nocive, iar un fost trezorier municipal dintr-un oraș din California, acuzat de fraudă, a trebuit să recolteze fonduri pentru Societatea americană de cancer.

În legătură cu acest sistem de condamnări, se poate pune întrebarea dacă nu cumva pedepsele aplicate sînt mai ușoare decît cele clasice și, în consecință, dacă la cei condamnați astfel nu apare tendința de a recidiva sau de a nu-și îndeplini pedeapsa. Răspunsul este însă negativ. „Inchisoarea fără grații” este, în fapt, cit se poate de dură. Așa, de exemplu, doi adolescenți piromani, care dăduseră foc școlii lor, au fost condamnați să presteze 3.000 de ore de muncă voluntară la domiciliul handicapaților mintali și să plătească o amendă de 10.000 de dolari, eșalonată pe zece ani. Cît privește recidiva sau neexecutarea, acestea sînt imediat urmate de depunerea în spatele gratiilor.

ION D. GOIA ■

Ce distracție, domnule!

O arătare de coșmar, cu chipul îmbîlnind trăsăturile lui homo Cromagnon și ale hienei, păroasă și diformă, cu ochii înjecțai de sînge și gura băloasă, cotrobaie prin mormintele proaspete și savurează, așezată neșantal pe cadavre, inimile ce-au încetat să bată.

Zombii — oameni morți de curînd asupra cărora „vrăjitorii” exercită o forță magnetică uriașă, care-i face să parodieze gesturile vieții — se plimbă cu privirile goale și creierul inert prin sălile unui palat unde sînt „angajați” valeți.

Oameni îngropați de vii pînă-n gît sînt decapitați de o muiere dementă de dragul artezienei care țîșnește din venele nefericitorilor și în care se bălăcește goală. Aceasta este „grădina de copide”. Nu vă speriați, nu sînt decît scene de film, pretins artistic! La New York, într-o sală de cinema cînd se ajunge la scena decapitării oamenii izbucnesc în aplauze frenetice. Reacțiile publicului în timpul proiecției filmului „Maniac” sînt comentate cu evidentă satisfacție de regizor, aflat la primul său film din seria ororilor, gen în care a aterizat după o rapidă și fructuoasă carieră în filmul porno. Scena de care vorbește „creatorul”, folosind banalul termen de decapitare, nu este altceva decît o extirpare, teasta fiind pur și simplu smulsă din trunchi.

Proveniența filmelor de groază care au inundat piața cinematografică occidentală cu valuri de sînge este în principal americană, relatează revista italiană „Panorama”. Numărul filmelor este impresio-

nant: sînt gata de dat pe piață 32 de „capodopere” americane și 9 italiene, fără a lua în calcul producțiile japoneze, engleze sau franceze.

Există oare o mișcare de autori ai macabruului și ferocității, cum susține revista franceză „L'ecran fantastique”, sau este vorba de o modă efemeră dar extrem de bănoasă? Pentru că multe dintre aceste filme sînt capete de afiș în domeniul incasărilor. „Halloween” de John Carpenter a costat 280 milioane lire, iar incasările s-au cifrat la 36 miliarde. Recordul italian al genului este deținut de Lucio Fulci cu al său „Zombi II”, care a costat mai puțin de un miliard lire și a adus peste 34 miliarde.

Care sînt explicațiile acestor fenomene-nale succese de casă și deci de public? Maestrul italian al groazei, Dario Argento aprecia că „întoarcerea groazei în film nu este doar o modă, ci o filozofie. Este vorba de un fenomen care privește generațiile tinere, de o specie a unei ideologii complexe din care reușim să înțelegem foarte puțin”??? Personal, chiar că n-am înțeles nimic. În fine, revista „American Film” după ce a constatat că „azi” multă lume este dispusă să plătească pentru a fi terorizată, altfel neputîndu-se distra”, susține că „limbaajul terorii este cel mai universal dintre toate pentru că se bazează pe cel mai primar dintre instincte: frica”. Implicîndu-l pe Freud în această demonstrație, revista comentează o serie de jocuri de copii, dure și crude, argu-

mentînd în acest fel „triumful modern al ororii ca mijloc de evaziune”.

O explicație extrem de „intelligentă” dă acestui adevărat fenomen care proliferează în mai toate orașele occidentale Morris Dickstein, autorul unor eseuri asupra societății americane. După el, „viața pentru tineret a devenit extrem de plicticoasă, cultura laică și liberală prîvind viața de orice mister. Alături de tabu-urile sociale și frica arhaică, filmele de groază nu fac decît să reechilibreze balanța.”

Oare? Sînt capabile filmele de groază să readucă în poziția orizontală talgerele unei balanțe sociale niciodată egale între ele? Refugierea pentru două ore în sadism și teroare asigură desprinderea tinerilor din lanțurile invizibile ale unei societăți a libertății? Evaziunea din ce, dacă totul e bine și frumos? Cine-ar vrea să scape de bunăstare și fericire?

Teama ancestrală, atavismele, n-au putut fi oare biruite în cele citeva secole de civilizație? În fond, prevalîndu-se de ele, cinematografia occidentală a genului nu face altceva decît să dea apă la moară unui stil de viață pentru care EU reprezintă totul iar ceilalți nimic. Mesajul acestor pelicule este clar: omul nu trebuie să se rețină de la nimic pentru a-și satisface pînă și cel mai mic capriciu. Libertatea „totală” a omului între semenii săi.

Citeam acum citva timp că undeva, în Brooklin, un oarecare a scos pistolul și a tras asupra unui trecător cu care-și încrucisase drumul. Prins, a declarat că „nu-i plac bărbații cu ochii verzi”...

IOAN ROȘCA ■

Ajung la hotelul care mi-a fost hărăzit, cobor din taxiul imens mirosînd a cauciuc ars și deodorant sec și încerc să cuprind pe verticală fațada clădirii. Primele zece, cincisprezece etaje se lasă privityte, dar următoarele nu. Imi ridic bărbia cu o ambiție la care new-yorkezii au renunțat de mult, creștetul capului ajunge între omoplați, încerc să-mi păstrez echilibrul într-o proiecție diagonală hazardată și renunț. Nu merită să te uiți prea sus decît din poziția culcat. Ajung rapid și definitiv la concluzia că există două New York-uri: unul care se vede și jumătatea cealaltă aflată spre nori și rămasă necunoscută deși toată lumea acceptă că e foarte tipică. Mă rog,

Aflu că voi locui la etajul 39, adică la o înălțime mediocră, dar suficientă să-mi cravașeze metabolismul și curiozitatea. Mă instalez într-un lift, mai încăpător decît majoritatea văzute dar, mai ales, bănuite, mă las închis ermetic de niște uși ample capitonat și încep să urmăresc pulsația luminoasă care indică scurgerea etajelor. După primele șapte-opt jur să urc, măcar aici, numai pe scări. Liftul nu alunecă pe verticală, ci explodează, escaladînd cu o furie rece înălțimile, perfect silențios, dar teribil ca o rachetă. Nu am avut timp decît să sper, fierbinte și umil, că se va opri măcar sub acoperiș și nu, cum am fost lăsat să presupun, că își va continua verticala spre stratosferă.

Aselenizez la etajul 39, ușile liftului se închid în urma mea ca o gholină catifelată, mă proptesc de peretele capitonat al coridorului care, ah, stă drept și pe loc ca un coridor normal, și regret amar una din lacunele apăsătoare ale culturii mele generale: nu știu cine a inventat liftul ca să pot să îl compătinesc ca pe Nobel sau alții care au dat de-a dura în lume o idee devenită, prin ciocănire continuă, orice altceva, inclusiv opusul ei...

Mocheta coridorului e adîncă, pufoasă ca o frînă de coșmar, dar o înving precaut și tenace urmărind săgeata care mă va conduce la grupul de numere unde, printre multe altele, se află și camera mea. Umblu ca prin zăpadă, dreapta-stînga, iar dreapta, iar stînga, și încep să cred că imensul hotel văzut de afară este incomparabil mai mare, trăit dinăuntru. Eroare. Am ajuns.

Itinerar între
două oceane (XVII)

Singular
printre nori

Deschid ușa, apăs clapa agreabilă a unui comutator, se aprind toate luminile — plafoniera din dormitor, lămpile de pe noptiere și cea de pe birou, un spot în vestibul, alte două aplică în baie și un bec în dulap. Luați în primire în felul acesta nu imi rămîne decît să sting o parte din ele în virtutea unui exercițiu mai vechi. Asta și fac în drum spre draperiile grele care acoperă o fereastră generoasă, în cinemascop, gîndită, presupun, să-mi deschidă formidabila perspectivă a New York-ului gustat de la etajul 39. Pînă să îl gust mă încurc în draperii, sînt ferme, chiar recalitrante, nu se dau la o parte și mă obligă să caut șnururile laterale care nu există. Palpez topografia locului, ca într-un film polițist și descopăr o clapă ca toate clapele. Apăs și bzzz... draperiile se

desfac automaț cumînți și feline...

Iată, așadar, New York-ul... Dar de unde: în fața, în cinemascop, nu zăresc decît etajul 39 de vizavi. Atît. Încep să regret etajul 90, deși șansa de a zări etajul 90 așezat perpendicular pe speranța unui festin panoramic este enormă. Temerar, încerc să deschid geamul ca să văd din norii mei strada de jos, dar geamul nu se deschide, este clar, nici omenește, nici electronic, rămîne încastrat în zid ca în majoritatea blocurilor americane. Probabil se anulează, în felul acesta, tentația unora de a se arunca definitiv și eficient pe fereastră.

Deschid de la distanță televizorul, lăsînd să-mi năvălească în cameră America stereo și color. Pe un canal, o trîntă cum am mai văzut, o cavalcadă pe altul, o domnișoară fericită că s-a spălat pe dinți cu singura pastă care îți crește dinții cei mai incintători din lume, un curs pentru popii dornici să officieze în junglă, o femeie gureșă care se năucește de bucurie din cauza prafului de copt „Knox”, din nou o trîntă ciuruită de impușături, din nou o domnișoară de astă dată ieșind dintr-o piscină cu fund reglabil, în sfîrșit un automobil invirtîndu-se în jurul axei sale, strălucind din toate încheieturile și consumînd totuși, cu 1,5 litri mai puțin la suta de mile. Pun punct de la distanță, și America se retracează, precipitată, pe 13 canale deodată.

În cameră hirie primăvara, vizavi se vede etajul 39, valiza mi-a rămas nedeschisă în vestibul, mobila este capitonată și catifelată, am de toate și nimic și mă apucă, brusc, pofta să inhalez o porție de poluare la altitudinea nenorocită a solului. M-am decis. Mă întorc stînga, dreapta, iar stînga și iar dreapta pe coridorul pe unde, nu mai știu exact, circula o rachetă care mă va înfige în New-York.

RADU BUDEANU ■

Cu privire la planeta Pământ

„Neutralitatea noastră e în interesul Europei, al întregii lumi“

De vorbă cu ministrul federal
pentru afacerile externe
al Austriei
DR. WILLIBALD PAHR

— Domnule ministru federal, după cum ați fost informat și prin tematica transmisă anterior, doresc să ridic câteva probleme de interes mai larg, precum și unele probleme legate de relațiile dintre România și Austria.

Prima problemă care preocupă pe orice cetățean, pe toți dintre noi, ca participanți la un proces atât de complicat — edificarea unei lumi noi — se referă la conținutul de neutralitate permanentă a Austriei. Dacă această neutralitate este înțeleasă ca o singurădată, o orgolioasă singurădată, o mindră și, poate, în parte, o justificată izolare, sau ca o participare echilibrată și echitabilă la soluționarea marilor probleme.

— Austria și-a stipulat neutralitatea sa permanentă în legea sa fundamentală, Constituția din 1955. Această politică de neutralitate înseamnă că noi nu vom participa în timp de pace la nici un fel de pact de natură militară, iar în cazul unui conflict această politică nu va afecta neutralitatea țării. Exprimată concis, neutralitatea permanentă a Austriei poate fi denumită o independență calificată. Întotdeauna noi am pornit de la faptul că neutralitatea noastră nu trebuie să fie numai în interesul Austriei, ci și în interesul Europei, al întregii lumi. Noi considerăm că statutul de neutralitate al Austriei reprezintă o contribuție la stabilitatea Europei. Credem, de asemenea, că, în baza acestei neutralități permanente, putem aduce o contribuție activă la soluționarea conflictelor dintre state. Din aceste considerente noi nu acționăm în sensul unei neutralități pasive ci al unei neutralități active. Lucrul acesta devine și mai evident dacă amintim colaborarea noastră activă în cadrul O.N.U.

— Domnule ministru, aș dori să oferii cititorilor noștri posibilitatea de a afla care este garanția pentru a păstra această neutralitate și în momente de

tensiune, adică dacă ne referim la doi parteneri, lucrurile merg bine până când unul dintre parteneri nu mai respectă regulile jocului. M-ar interesa cum și prin ce mijloace garantați această emoționantă neutralitate?

— Neutralitatea, politica de neutralitate este cea mai dificilă politică pe care o poate desfășura un stat. O garanție pentru neutralitatea noastră o putem găsi numai în poporul austriac, în voința sa pentru neutralitate și în securitatea internă. Neutralitatea noastră este o neutralitate bazată pe forța armată a țării, chiar dacă sîntem conștienți de faptul că un stat de mărimea Austriei nu se poate astăzi apăra în fața unor mijloace armate de proporții decât pentru o scurtă durată. Independența Austriei se bazează deci pe o politică activă externă, pe o apărare generală a țării, pe securitatea internă. Desigur că o asemenea politică de neutralitate permanentă este mai ușor de promovat cînd nu există conflicte. În situația unui conflict, statul care s-a angajat într-o politică de neutralitate permanentă trebuie să acționeze, în conformitate cu principiile statutului de neutralitate. Lucrul acesta presupune, de asemenea, că un stat neutru nu poate prelua

funcția unui jandarm mondial. Un asemenea stat nu poate decât să încerce să acționeze pentru temperare și imparțialitate și, în cazul că este solicitat, să-și ofere bunele sale servicii.

— Vă exprimăm rugămintea de a reînnoi, în memoria cititorilor noștri, inițiativele guvernului dv. menite să contribuie la soluționarea marilor probleme ale contemporaneității.

— În primul rînd aș dori să amintesc inițiativele noastre în cadrul Organizației Națiunilor Unite. Este vorba mai întii de contribuția Austriei la menținerea păcii mondiale. În mod cu totul deosebit doresc să amintesc în acest context contribuția adusă de Austria, alături de țările neutre și neangajate din Europa, la pregătirea și desfășurarea conferinței pentru securitate și cooperare în Europa. În aceeași măsură sînt de menționat inițiativele întreprinse de guvernul austriac în scopul aplanării conflictului nord-sud.

— Domnule ministru, cum se poate asigura independența politică a unei țări în condițiile unei dependențe în domeniul materiilor prime, al energiei. Să fie mai plastic, cit de independent poate fi flutura drapelul unei țări, dacă toate lămpile ei sînt stinse?

— Aș dori să menționez de la bun început că Austria se află într-o poziție relativ bună. Pe de o parte, noi posedăm anumite materii prime. Deci o parte din necesarul consumului de energie poate fi acoperit din surse austriece. Pe de altă parte consider că, pentru asigurarea independenței, este important să-ți acoperi necesarul de materii prime din cât mai multe surse. De altfel, astăzi economia a devenit atât de interdependentă, încît nici un stat nu poate fi considerat ca autarh. Lucrul acesta este valabil și pentru state mari ca U.R.S.S. și S.U.A. Pentru apărarea independenței nu sînt necesare astăzi numai materii prime, ci și tehnologie modernă. Cea mai importantă materie primă pentru tehnologie modernă este populația. Austria este o țară care dispune de un potențial științific foarte dezvoltat și de o populație care, și în domeniul tehnologiei, are rezultate foarte frumoase. Deci, noi putem acoperi necesarul nostru de e-

nergie și prin oferirea de tehnologie modernă, deținătorilor de materii prime și energie.

— O problemă, care ne preocupă, este firește educația tinerii generații în spiritul adevărului istoric în cunoașterea propriei istorii și a valorilor altora. Am în vedere manualele dv. școlare și existența unor valori românești în muzeele din această țară, chiar faptul că în muzeul de artă din Viena se află una din figurile de vîrf ale istoriei naționale a românilor, Mihai Viteazul. Dar el se găsește în una din sălile secundare, probabil din motive artistice. Ne interesează ce trebuie făcut ca tînăra generație să știe adevărul adevărat.

— Lucrul acesta este în primul rînd o chestiune care ține de educație și învățămînt. În ultimele decenii noi ne-am străduit să oferim o prezentare obiectivă a istoriei. Încercăm să dăm tinerii generații o educație care să se caracterizeze prin toleranță. În afară de aceasta, consider că țelul amintit de dv. se poate atinge cel mai bine oferind tineretului posibilitatea să cunoască și cultura altor țări, pentru că în felul acesta se pot înlătura prejudecățile.

— Considerați că politica României are forță de inducție în lumea de azi? Cum apreciați stadiul actual și perspectivele de dezvoltare ale relațiilor dintre România și Austria?

— Relațiile dintre Austria și România, în ciuda sistemelor social-politice diferite, sînt foarte bune, prietenești. Lucrul acesta se confirmă și prin faptul că în trecut și în prezent asistăm la un larg schimb reciproc de delegații, inclusiv la nivelul cel mai înalt. În acest context așteptăm cu mare bucurie vizita în Austria a președintelui Nicolae Ceaușescu.

Eu cred că nu cade în competența mea să apreciez politica unui alt stat. Doresc să spun totuși că noi în Austria urmărim cu mult interes tocmai politica României, întrucît România, chiar dacă face parte dintr-o mare alianță militară, dezvoltă de fiecare dată idei de sine stătătoare.

ADRIAN PĂUNESCU

Viena, februarie, 1981

Critica noastră de poezie, atentă și mai ales complexă cu tot felul de debutanți, ia rareori aminte la poezia împlinită a unor autori vîrstnici puțin sau deloc angajați în viernișul vieții literare. Astfel că, orientat, ca fiecare cititor, de această critică, numai întimplarea, fericită, mi-a pus în mînă o carte a unui asemenea autor, altminteri cronici sau recenzii despre Andrei Ciurunga nu-mi amintesc să fi citit vreundeva. Firește, cunoșteam unele legende să le zic așa, care circula, legende adevărate, despre domnia-sa. Dar, sub impresia tăcerii celor avizați, eram gata mai curînd să cred că e vorba de cazul unui scriitor a cărui operă nu se ridică la nivelul biografiei, deși nici așa ceva nu-i de colo, cînd foarte mulți au, dimpotrivă, o biografie care nu se ridică la nivelul operei, ceea ce pentru mine, care nu voi reuși niciodată să disociez esteticul de etic, înseamnă, în cele din urmă, nulă valoare sau valoare anulată. Ci Andrei Ciurunga, cel care a traversat cu fruntea sus o epocă ce i-a umplut pe alții de rușine, curat precum Orfeu străbătînd infernul, este și un poet în toată puterea cuvîntului. Citez la nimereală:

Nu mi-ai spus — n-ai să-mi spui
niciodată —
de cîte ori frunzele-n păr (i-au căzut
așteptîndu-mă, caldă și toată,
în pădurea cu patul de-un veac așternut...
...Despre toate acestea mă voi duce să
scriu
undeva, între somn și departe.
La întoarcerea ta am să fiu
mai curat cu o carte...
...A nu-ndrăzni înseamnă să stăm în
așternut
convînși de nu știu cine cum e-ar veni
furtuna,

și să aflăm spre seară, uimiți, e-ar fi
trecut
prin țară, nunta soarelui cu luna...

sau cîteva titluri: **Pastel, Autumnală, Cu somnul ei, Compensații**. Că tot am vorbit de biografie, iată și o poezie cu acest titlu:

Biografia mea e simplă ca liniștea:
m-am născut într-o toamnă tăială de
pluguri

Dragostea de țară e rotundă

și-am trăit numai verile —
multele veri cu obrazul încins.
Pentru celelalte anotimpuri
cercetați-mi poemele
umedă încă de muguri,
sau poemele în care a nins.

Nu e cea mai bună poezie din volumul **Echivalențe**, la care ne referim, apărut în 1978 la „Albatros“, dar ne spune așa de puțin despre adevărata biografie a lui Andrei Ciurunga încît va trebui să fim de acord că modestia poate fi și un mare defect, frustrîndu-ne în acest caz pe noi, publicul cititor de poezie, ce o cunoaștință literară interesantă, reconfortantă. Vorba lui Șerban Cioculescu, citat pe coperta cărții: „Ciurunga are totdeauna ceva de

spus — și o spune cu claritate și cu răsunet.“ Atît în viață, cit și în literatură. Ce ar avea de spus așa de clar Andrei Ciurunga? Fără voia mea bag de seamă că în poeziile sale se repetă neobisnuit de des două cuvinte: **țară și istorie**. Mă rog, astăzi poezia este mai patriotică decît oricînd și repetitiile sînt fatale într-un asemenea context: poetul X repetă cam ce-a spus Y, uneori fără să o știe, sau, într-un caz mai fericit, se repetă pe sine. Ceea ce

s-ar numi poeziile patriotice ale lui Andrei Ciurunga seamănă însă foarte puțin între ele ori cu ale altora. Andrei Ciurunga nu glorifică patria, cum se obișnuiește, după rețeta cea mai simplă. Ca și-n poeziile sale de dragoste, din care cîteva sînt excelente, Andrei Ciurunga încearcă să se și să ne dumirească asupra coordonatelor, a statutului pe care îl are sentimentul patriotic în „economia“ ființei noastre. Afirmarea ca atare nu mai intră în discuție și pe bună dreptate, la un poet, la un om care a practicat patriotismul **întotdeauna**, cu riscurile cele mai mari citeodată, iar acum încearcă numai să deslusească, dincolo de aparențele zgomotoase și spectaculoase, structura de adîncime a acestui sentiment, asupra căruia e printre cei

mai îndreptățiți să gloseze și să conchidă, la capătul experienței de-o viață, că patriotismul este un instinct. **Instinct de țară**, cum se și intitulează una din poezii:

Și apa veni și veni
ca răspuns la teribila sete.
cum se naște-un pămînt bunăoară,
să răspundă cu margini concrete
instinctului nostru de țară

sau, din poezia **Sferă**:

Dragostea de țară-i atît de rotundă
încît din ea se poate face-o țară
fără unghiuri întrîndu-i în carne,
fără unghiuri înșind în afară.

Recunoaștem în aceste versuri și o temă poetică mai veche, o obsesie am putea-o numi, obsesie de-o viață ce-i va asigura lui Andrei Ciurunga un loc de onoare în istoria noastră literară. Pînă atunci, așezat deoparte și privind spectacolul lumii, al lumii literare probabil, Andrei Ciurunga le scrie confratrilor, era să zic că le cere, **Liniște**, penultima poezie din volum:

Ni țipați, nu vă bateți cu pumnii în piept,
pentru cîte-ați făcut sau se cere.
Durenica facere-a lumii
s-a născut din adîncă tăcere.
Nu răcniti la răspîntii: Ehe!
nu vă-ncingeți cu lauri ce-apasă.
Pietrele tac sub mortar
și se fac temelie și casă.

Cum întimplarea care mi-a prilejuit cunoaștința cu poezia lui Andrei Ciurunga este o întîmplare cu pietre și mortar, cred și mai mult în temeinicia acestei cunoștințe.

ION COJA

Flacăra. Redacția: București, Piața Scintei 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Sector publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nicolae Cristache, Nelu Ionescu) — 2558, 2566; Secția politică-economică (Lionel Nițescu, N. Gr. Mărășanu, Ion D. Goia) — 2566; Secția cultură-cenaclu (George Arion) — 2560; Secția probleme social-cetățenești (M. Pelin) — 2558; Sector știință (Liviu Timbus) — 2559; Sector reportaj-anchete (Adrian Dohotaru și Ovidiu Ioanțoia) — 2600; Scriitori, relații cu publicul (Mihai Stănescu, Marga Nedelea) — 2130; Sector fotoreportaj — 2528; Secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Ion Predoșanu) — 2123, 2569, 2072; Administrație 17 78 82 și 17 60 10 — interior 2124; secretar responsabil de redacție (Tudor OCTAVIAN — 17 60 10 interior 2550); redactor șef adjunct (Nicolae ARSENIE — 17 60 10 interior 2128); redactor șef 17 60 10 interior 2176. Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scintei“. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import presă, P.O. BOX-136-137, telex: 1 12 26, București, strada 13 Decembrie. Redactor responsabil de număr: NICOLAE CRISTACHE

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU